

Miehet ja naiset liikunnassa ja urheilussa 2004

**Suomen Liikunta ja Urheilu
Finlands Idrott**

Miehet ja naiset numeroina liikunnassa ja urheilussa

Selvitys miesten ja naisten asemasta suomalaisessa liikuntakulttuurissa

TASAPELI

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen ja
sukupuolivaikutusten arviointi liikunta-alalla

Copyright: Suomen Liikunta ja Urheilu ry

SLU-julkaisusarja 2/05

ISSN 1455-9781
ISBN 952-5062-61-9

Tekijät

Toimittanut: Nelli Koivisto
Tietojen koonti: Minna Kettunen
Kirsi Koikkalainen
Nelli Koivisto
Katja Lehtonen
Outi Metsäranta

Taitto: Timo Urho

Paino: SLU-Paino

Sisällysluettelo

Vapaa-aika	
Liikunnan harrastaminen	
Liikuntaa järjestävät tahot	
Liikuntapaikat	
Liikunnan ja urheilun talous	
Liikunnan ja urheilun julkishallinto	
Liikunnan ja urheilun vapaaehtoistoiminta	
Seuratoiminta	
Liikuntajärjestöt	
SLU-yhteisö	
SLU ry	
SLU-alueet	
Lajiliitot	
Ruotsinkieliset liikuntajärjestöt	
Erityisliikuntajärjestöt	
Koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöt	
Muut liikuntajärjestöt	
Olympia- ja paralympialiike	
SLU:n tukijäsenjärjestöt	
Liikunnan alan koulutus	
Urheiluopistot	
Jyväskylän yliopisto	
Valmentajat	
Urheiluvalmennusta saavat opiskelijat	
Huippu-urheilun urheilijakohtaiset tuet	
Doping-testaus	
Liikuntatieteellinen tutkimus	
Ansiomerkit ja palkinnot	
Muita tilastoja valtion liikuntabudjetista rahoitettavasta toiminnasta	
Koululiikunta	
Urheilumedia	

Johdanto

Opetusministeriö asetti 11.2.2004 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin laatia ehdotus pääministeri Matti Vanhasen hallituksen hallitusohjelmassa tarkoitettusta sukupuolivaikutusten arviointimenettelystä liikunnan alalla. Sukupuolivaikutusten arviointi (suvaus) tarkoittaa sitä, että lainsäädännön valmistelussa, budjetoinnissa ja muussa päätöksenteossa eri sukupuoliin kohdistuvat vaikutukset otetaan ennakoivasti huomioon.

Opetusministeriön työryhmä otti nimekseen Tasapeli. Nimenvallinnalla työryhmä korostaa sitä, että miesten ja naisten välisen tasa-arvon lisääntyessä ei ole häviäjiä: sekä naiset että miehet voittavat.

Opetusministeriö tilasi työryhmän työtä varten Suomen Liikunta ja Urheilu (SLU) ry:ltä selvityksen miesten ja naisten asemasta suomalaisessa liikuntakulttuurissa. Selvityksen pohjalta syntyi tämä julkaisu, Miehet ja naiset numeroina liikunnassa ja urheilussa, työryhmän muistion erilliseksi liitteeksi.

Tämä julkaisu kokoaa yhteen tuoreita tilasto- ja tutkimustietoja sukupuolten yhtäläisyyksistä ja eroista liikunnan harrastamisessa, valikoitumisessa liikunnan luottamus-, asiantuntija- ja ammattitehtäviin sekä liikuntapalvelujen tarjonnassa ja käytössä. Julkaisu painottuu liikuntajärjestöjen, kuntien ja oppilaitosten toimintaan.

Julkaisun lähteet on koottu kunkin aihekokonaisuuden loppuun.

Miehet ja naiset numeroina liikunnassa ja urheilussa on tulostettavissa SLU:n materiaalisalkusta: www.slu.fi/materiaalisalkku sekä opetusministeriön kotisivuilta www.minedu.fi

Yhteenveto

Vapaa-aika

- miehillä on viikoittain vapaa-aikaa keskimäärin kolme tuntia enemmän kuin naisilla

Liikunnan harrastaminen

- miehet käyttävät viikossa 1 h 10 min naisia enemmän aikaa liikuntaan
- vähintään 2 kertaa viikossa 30 min liikuntaa harrastaa naisista 65 % ja miehistä 58 %
- terveyden kannalta riittävästi liikuntaa harrastaa naisista 58 % ja miehistä 49 %
- naisilla on monipuolisempia liikuntaharrastuksia kuin miehillä ja naisten keskuudessa on vähemmän niitä, jotka eivät harrasta mitään lajia
- miehet harrastavat naisia useammin voimaperäistä ja rasittavaa liikuntaa
- käytännössä yhtä moni pojista ja tytöistä harrastaa liikuntaa
- pojat ovat tyttöjä aktiivisempia harrastuskertojen määrien suhteen
- pojista suurempi osa harrastaa vähintään kahta lajia

Liikuntaa järjestävät tahot

- pojat (56 %) ovat tyttöjä (44 %) aktiivisempia urheiluseuraihmissä
- koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnassa oli lähes yhtä paljon 1-6-luokkalaisia poikia (51 %) ja tyttöjä (49 %) vuonna 2002 (N = 38 776)
- urheiluopistoissa vapaan sivistystyön kurssien osallistujina oli yhtä paljon tyttöjä ja poikia vuonna 2003 (N = 66 130)
- miehet (60 %) ovat naisia (40 %) aktiivisempia urheiluseuraihmissä
- työpaikkaliikunta suuntautuu hiukan enemmän miehille
- valtaosa kansalais- ja työväenopistojen järjestämään liikuntaan osallistuvista on naisia (90 %)
- muutoin kuntien järjestämään liikuntaan osallistuu kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan naisia ja miehiä lähes yhtä paljon
- Kunnossa kaiken ikää -ohjelman projekteissa oli vuonna naisia 69 % ja miehiä 31 %
- urheiluopistoissa vapaan sivistystyön kurssien osallistujina oli naisia (53 %) hiukan miehiä (47 %) enemmän vuonna 2003 (N = 33 182)
- naiset (74 %) käyttävät huomattavasti miehiä (26 %) enemmän yksityisten yritysten liikuntapalveluja

Liikuntapaikat

- miehistä hiukan suurempi osa (66 %) on tyytyväinen kotikuntansa liikuntapalveluihin
 - naisten liikuntapaikkoja ovat kevyen liikenteen väylät ja voimistelusalit
 - miehet käyttävät palloilusaleja, jäähalleja ja rakennettuja ulkoliikuntapaikkoja
-

Liikunnan ja urheilun talous: Vuonna 1998 naisten liikuntaan ja urheiluun kohdentui

- valtion liikuntamenoista 39 %
- kuntien liikuntamenoista 38 %
- lajiliittojen liikuntamenoista 33 %
- liikuntaseurojen menoista 27 %
- kotitalouksien menoista 41 %
- työnantajien menoista 40 %

Liikunnan ja urheilun julkishallinto

- kuntien liikuntalautakunnissa miehiä ja naisia on lähes yhtä paljon (53 % m ja 47 % n)
- kuntien liikuntalautakuntien puheenjohtajista naisia on 29 %
- kuntien liikuntatoimen ylimmistä viranhaltijoista enemmistö on miehiä
- läänien liikuntaneuvostojen jäsenistä naisia on 41 %; kaikki puheenjohtajat ovat miehiä
- valtion liikuntaneuvoston ja sen jaostojen jäsenistä naisia on 45 %
- valtion liikuntaneuvoston ja sen jaostojen puheenjohtajista naisia on 40 %

Liikunnan ja urheilun vapaaehtoistoiminta

- liikunnan vapaaehtoistyössä on enemmän miehiä (57 %), mutta naisten määrä on kasvanut viime vuosina enemmän
- selvästi miesvaltaisia tehtäviä ovat mm. valmentaminen, tuomarina, ohjaajana ja kouluttajana toimiminen sekä hallinnolliset tehtävät
- naisia on suhteellisesti enemmän huoltotehtävissä, kannustajina, kyyditsijöinä sekä toimitsija-, järjestely- tai myyntitehtävissä kuntotapahtumissa

Seuratoiminta

- liikuntaseurojen harrastajista miespuolisia on 58 %
- seuroihin kuulumattomista tytöt ovat kiinnostuneempia liittymään urheiluseuratoimintaan kuin pojat

Liikuntajärjestöt

- SLU-hallituksen jäsenistä naisia on 47 prosenttia (2005)
 - SLU:n kaikkien jäsenjärjestöjen hallitusten jäsenistä naisia on neljännes (2003)
 - joka viidennen lajiliiton (75) hallituksessa ei ollut yhtään naista vuonna 2003
 - SLU:n jäsenjärjestöjen puheenjohtajista naisia on 12 prosenttia (2004)
 - miehet vastaavat 69 prosenttia SLU:n jäsenjärjestöjen päällikötason tehtävistä ja 57 prosenttia asiantuntijatehtävistä (2004)
 - naiset vastaavat 85 % SLU:n jäsenjärjestöjen sihteeritason tehtävistä (2004)
 - SLU-yhteisön toiminnanjohtajista naisia on viidennes (2004)
-

Liikunnan alan koulutus

- valtakunnallisten ja alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijoista lievä enemmistö on miehiä (2002)
- valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten rehtoreista naisia on yli kolmannes (36 % 2004)
- liikunta- ja terveystieteiden tiedekunnan opiskelijoista naisia on 65 %
- tiedekunnan tutkijoista (58 %) ja hallintohenkilökunnasta (76 %) enemmistö on naisia
- tiedekunnan professoreista (82 %) ja yliassistentteista (67 %) enemmistö on miehiä

Vaikka liikunta-alan ammatillisen peruskoulutuksen ja korkeakoulutuksen opiskelijoiden sukupuolijakautuma on melko tasainen, näyttävät miehet valikoituvan naisia useammin johtotehtäviin niin kunnissa kuin liikuntajärjestöissä, urheiluopistoissa ja liikuntatieteellisissä yhteisöissä. Tärkeä kysymys onkin, vaikuttaako tämä palvelujen ja toiminnan suuntaamiseen. On myös huomattava, että miesten ja naisten valikoituminen osittain eri tehtäviin merkitsee samalla palkkauseroja sukupuolten kesken.

Valmentajat	miehet	naiset
• lajiliitto ja seurat	74 %	26 %
• puolustusvoimat	97 %	3 %
• urheiluopistot	100 %	0 %
• urheilupainott. lukiot	85 %	15 %
• urheilulukiot	87 %	13 %
• ammatilliset oppilaitokset	83 %	17 %

Huippu-urheilun urheilijakohtaiset tuet

- opetusministeriön, Olympiakomitean ja Urasäätiön avustamista urheilijoista naisia on 37 % (2002-2004)

Dopingtestaus

- valtaosa dopingtesteistä kohdistuu miespuolisiin urheilijoihin (74 %)
- ADT:n testaajista miehiä on 65 %, kouluttajista 71 %

Liikuntatieteellinen tutkimus

- liikuntatieteellisten yhteisöjen hallitusten puheenjohtajista 100 % ja hallitusten jäsenistä 70 % on miehiä
- liikuntatieteellisten yhteisöjen johtajista miesten osuus on 87 %, asiantuntijoista 58 % ja avustavasta henkilökunnasta 9 % (2004)
- tutkimushankkeiden hakijoista miespuolisia tutkimusjohtajia oli 62 % ja valtionapua saaneiden hankkeiden tutkimusjohtajista miehiä oli 64 % (2004)
- miespuolisten tutkimusjohtajien hakemasta 68 hankkeesta 50 % ja naispuolisten tutkimusjohtajien hakemasta 42 hankkeesta 45 % sai rahoitusta (2004)
- euromäärinä miespuolisten tutkimusjohtajien hankkeisiin osoitettiin avustusta 34,5 % haetusta, naispuolisten tutkimusjohtajien hankkeisiin 30 % haetusta euromäärästä (2004)
- naispuolisten tutkimusjohtajien määrä on ollut hienoisessa kasvussa

Ansiomerkit ja palkinnot

- liikuntakulttuurin ja urheilun suuri ansioristi: naisia 15 %
- pro urheilu –mitali: naisia 21 %
- pro urheilu –palkinto: naisia 22 %
- kultainen ansioristi: naisia 9 %
- ansioristi: naisia 7 %
- ansiomitali kultaisin ristein: naisia on 14 %
- ansiomitali: naisia 26 %
- SLU:n suuri ansiomerkki on myönnetty M. Saarikankaalle
- SLU:n kultainen ansiomerkki: naisia 11 %
- SLU:n hopeinen ansiomerkki: naisia 21 %
- vuoden urheilija –valinta: naisia 19 %

Koululiikunta: kaikilla asteilla koululiikunnan kokee positiivisena 70 % tytöistä ja 76 % pojista

Urheilumedia

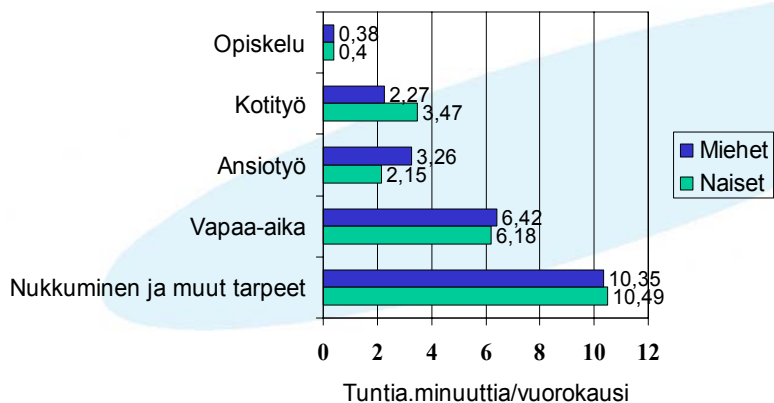
- naisurheilu on harvoin ykkösuutisena
 - helpoiten tiedotusvälineet huomioivat naisia yksilölajeissa
 - media käyttää usein naisurheilua vähätteleviä merkityksiä
 - huomiota tulee kiinnittää sisältöön eli siihen, miten naisurheilijat ovat näkyvillä ja miten heistä kirjoitetaan
 - urheilutoimittajain liiton jäsenistä naisia on n. 6 %
 - television urheiluselostajista naisia on 6 %
-

Vapaa-aika

- suomalaisilla on 46 tuntia vapaa-aikaa viikossa; miehillä kolme tuntia enemmän kuin naisilla
- naiset tekevät kotitöistä 61%
- naisilla on miehiä enemmän vapaa-aikaa vain yhdessä ryhmässä: naimattomat ja lapsettomat yli 45-vuotiaat
- liikuntaan käytetty aika viikossa:
 - miehet 5 h 43 min
 - naiset 4 h 33 min
- pienten lasten vanhemmilla on vähiten vapaa-aikaa
- pienten lasten vanhemmat toivoisivat lisää aikaa etenkin liikuntaan

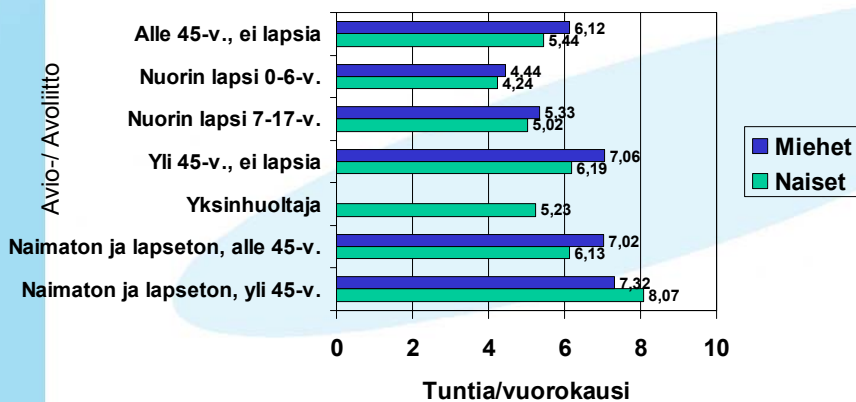
Ajankäyttö sukupuolen mukaan

10-64-vuotiaat (N = 6 272)

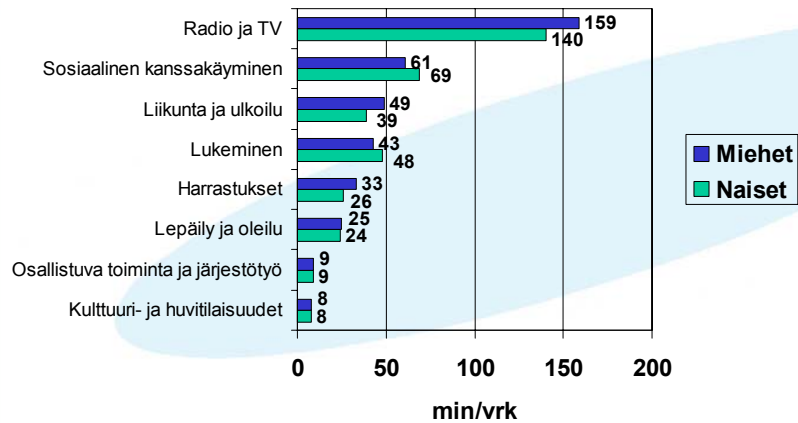

Vapaa-ajan määrä elinvaiheen mukaan

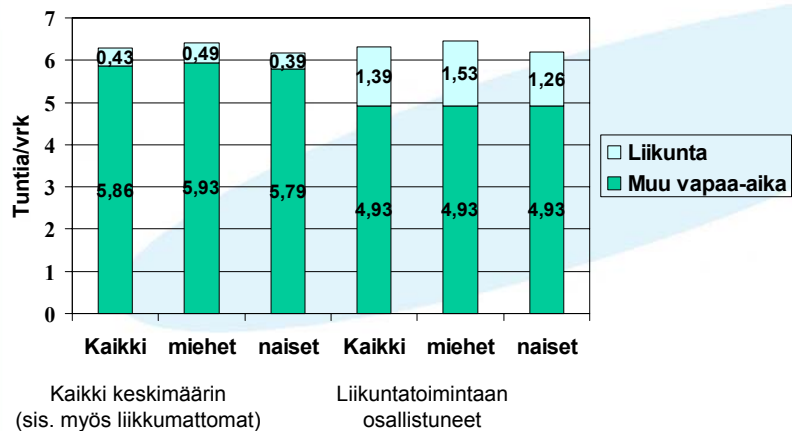
(yli 10-vuotiaat, N = 6 272)

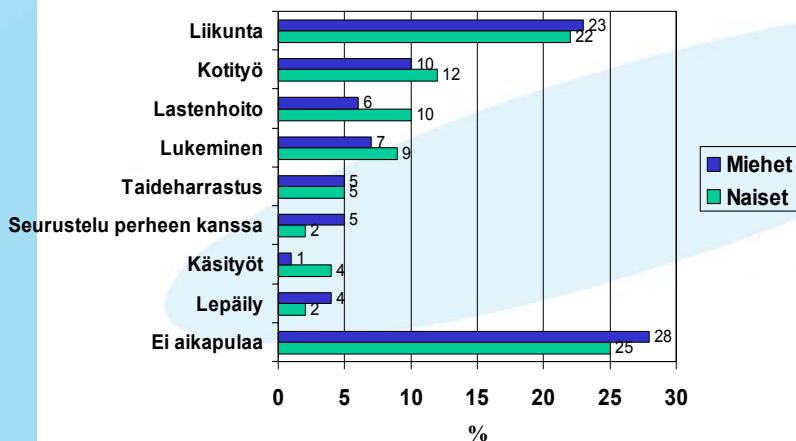
Vapaa-ajan jakautuminen

Liikunnan määrä vapaa-ajasta

Pienten lasten töissä käyvät vanhemmat toivovat aikaa lisää

Lähteet

- Niemi, I. & Pääkkönen, H. (2001). Ajankäytön muutokset 1990-luvulla. Tilastokeskus. Helsinki.
- Pääkkönen, H. & Niemi, I. (2002). Suomalainen arki. Ajankäyttö vuosituhatteen vaihteessa. Tilastokeskus. Kulttuuri ja viestintä 2002:2. Helsinki.

Liikunnan harrastaminen

Aikuiset

- miesten ja naisten välillä ei ole kovin suurta eroa liikunnan harrastamisen määrässä; miesten keskuudessa on kuitenkin yli kaksi kertaa enemmän täysin liikuntaa karttavia
- terveyden kannalta riittävästi liikuntaa harrastaa naisista 58 % ja miehistä 49 %

Liikuntaan käytetty aika:

- miehet käyttävät viikossa 1 h 10 min naisia enemmän aikaa liikuntaan

Harrastuskertojen määrä:

- vähintään kaksi kertaa viikossa liikuntaa harrastaa miehistä 58 %, naisista 65 % (15-64-vuotiaat)
- vähintään neljä kertaa viikossa liikuntaa harrastaa miehistä 27 %, naisista 31 % (KTL: AVTK 2003)
- ikäihmisten keskuudessa (yli 65-vuotiaat) vähintään kaksi kertaa viikossa liikuntaa harrastaa miehistä 81 % ja naisista 83 %
- ikäihmisten keskuudessa vähintään neljä kertaa viikossa liikuntaa harrastaa miehistä 66 %, naisista 62 % (KTL: EVTK 2003)

Lajimäärä:

- naiset ovat miehiä hiukan liikunnallisesti monipuolisempia

Intensiteetti:

- miehet harrastavat naisia useammin voimaperäistä ja rasittavaa liikuntaa
- naisille tyypillistä on hikoiluun ja hengityksen kiihtymiseen johtava reipas liikkuminen

Liikunnan harrastamisen esteet:

- suurimmat syyt, miksi liikuntaa ei harrasteta, ovat ajanpuute, työ tai opiskelu ja sairaudet tai kivut
- naisia rajoittaa miehiä useammin ajanpuute, perhe, välimatkat, raha sekä sopivan lajin tai paikan puute
- miehiä rajoittaa naisia useammin sairaus/kivut ja työ/opiskelu

Lapset ja nuoret

Harrastaminen yleensä:

- käytännössä yhtä moni pojista ja tytöistä harrastaa liikuntaa

Harrastuskertojen määrä:

- pojat ovat tyttöjä aktiivisempia, kun aktiivisiksi harrastajiksi tulkitaan yli kolme kertaa viikossa urheilevat

Lajimäärä:

- pojista suurempi osa harrastaa vähintään kahta lajia (75/69)

(Kansallinen liikuntatutkimus 2001-02)

Liikunta-aktiivisuuden määrittely

- harrastuneisuuden mittaamisessa on olennaista harrastuksen määrittely
- saadaan eri tuloksia, kun mitataan harrastuneisuutta:
 - liikuntaan käytetyllä ajalla
 - harrastuskertoilla
 - lajimäärällä
 - intensiteetillä

Liikunnan harrastamiseen käytetty aika ja harrastuskerrat

(15-64-vuotiaat)

- miehet **49** min/vuorokausi
- naiset **39** min/vuorokausi
- liikuntaa harrastaa väh. 2 kertaa viikossa 30 min (N = 3 335)
 - miehistä **58** %
 - naisista **65** %
- työmatkaliikunta väh. 15 min päivässä (N = 3 335)
 - miehistä **28** %
 - naisista **45** %

Liikuntaharrastuskertojen lukumäärä

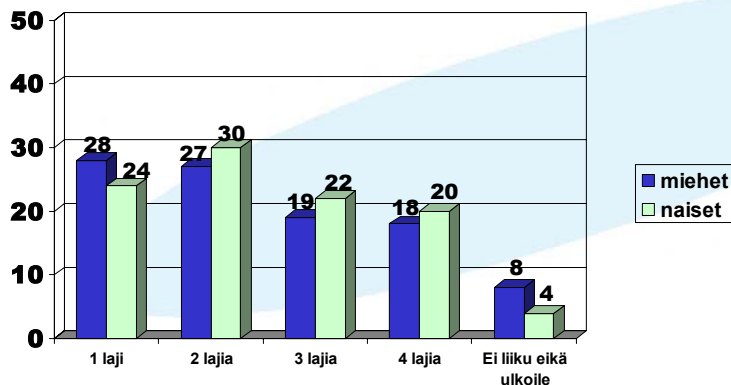
(19-65-vuotiaat, N = 5 505)

	Miehet %	Naiset %
Väh. 5 krt./vko	30	29
4 kert./vko	12	12
3 kert./vko	21	23
2 kert./vko	17	14
1 kerta/vko	9	6
2-3 krt./kk	2	1
Harvemmin	2	2
Ei koskaan	5	2
Ei osaa sanoa	1	1
	yht. 80 %	yht. 78 %

(Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002)

Harrastettujen lajien tai ulkoilumuotojen määrä (%)

(19-65-vuotiaat, N = 5 505)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Liikunnan ja kuntoilun luonne (%)

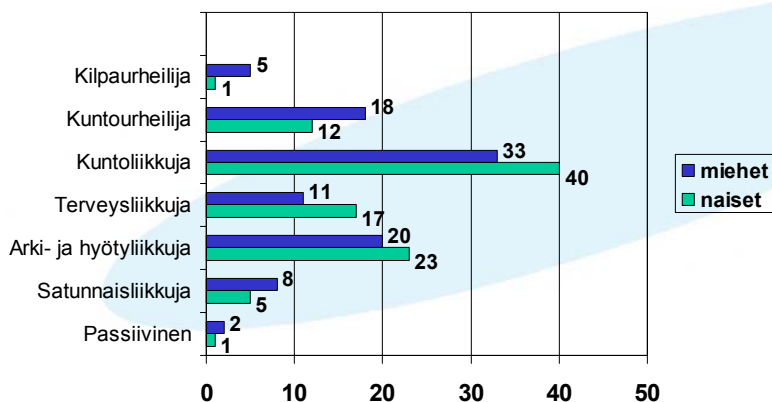
(N = 5 269)

	miehet	naiset
Verkkaista ja rauhallista, ei hikoilua tai hengityksen kiihtymistä	27	24
Ripeää ja reipasta, jonkin verran hikoilua ja hengityksen kiihtymistä	52	69
Voimaperäistä ja rasittavaa, voimakasta hikoilua	20	7

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

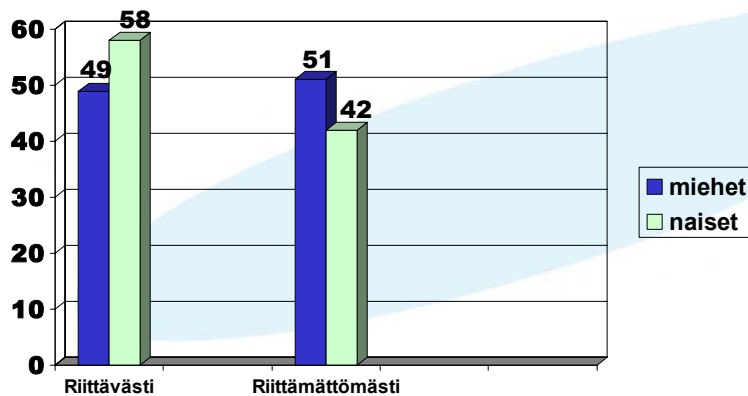
Suomalaisten jakaantuminen liikunnallisesti eri ryhmiin

(N = 5 505)

Liikunnan harrastaminen terveyden kannalta (%)

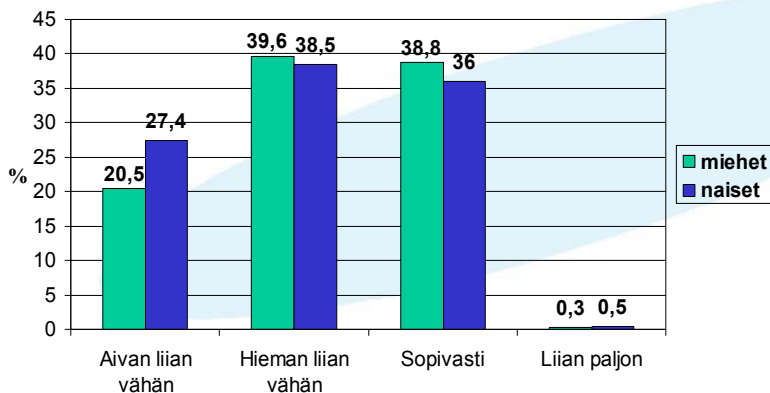
(N = 5 505)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Liikkumisen määrä oman arvion mukaan

(15-64-vuotiaat, N = 3 223)

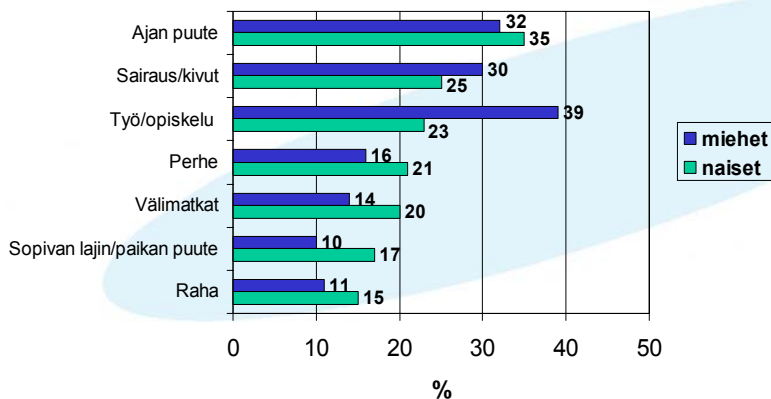
Liikunnan harrastaminen

(15-64-vuotiaat)

- **Koulutuksen** vaikutus vapaa-ajan liikuntaan (N=3335):
 - ylimmän koulutusryhmän miehet harrastavat eniten liikuntaa
 - naisilla koulutusryhmien välillä ei ole eroja
- Haluamansa määrän liikuntaa pystyy harrastamaan **66 %** ihmisistä (N=2806):
 - miehistä **71%**
 - naisista **61%**

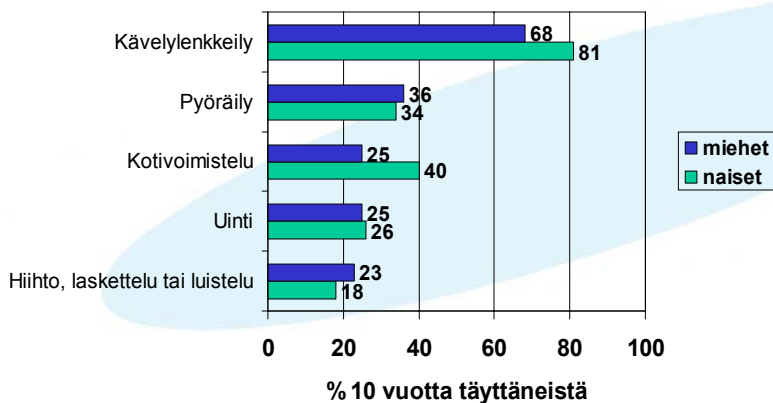
Liikunnan harrastamisen esteet

(kolmen tärkeimmäksi mainitun mukaan, 15-74-vuotiaat, N = 924)

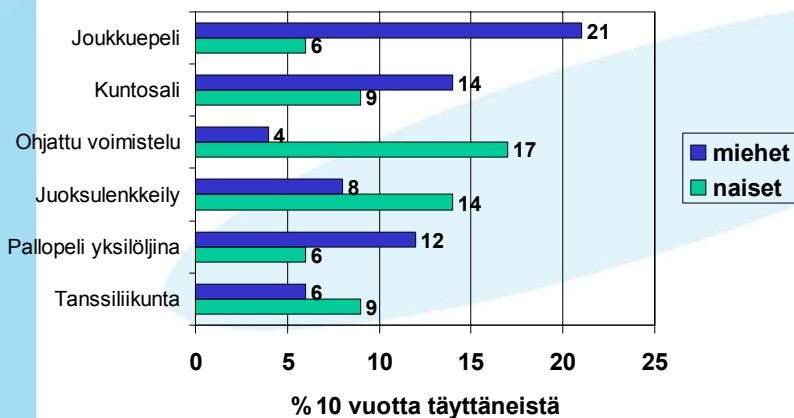

Suosituimmat liikuntalajit

(Lajit, joita on harrastanut viimeksi kuluneiden neljän viikon aikana
N = 5 885)

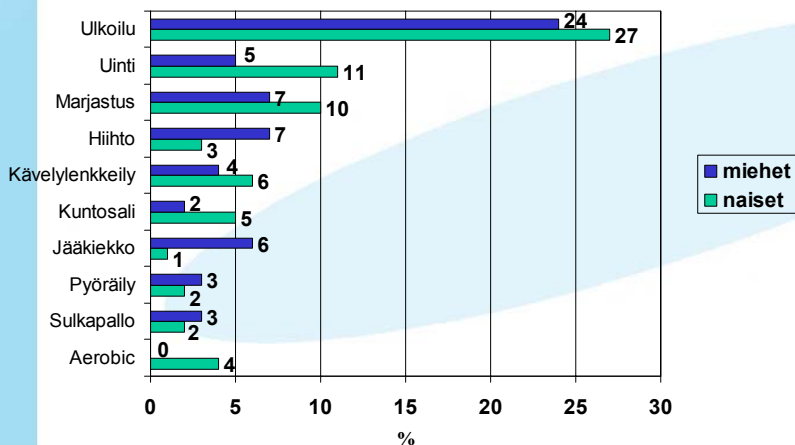

Suosituimmat liikuntalajit (jatkuu)

Enemmän haluttaisiin harrastaa

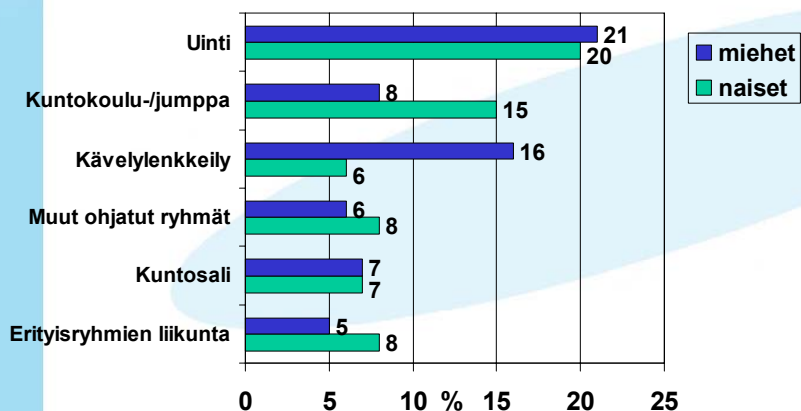
(N = 2 021)

Perusliikuntapalveluiksi koetaan

(15-74-vuotiaat, N = 885)

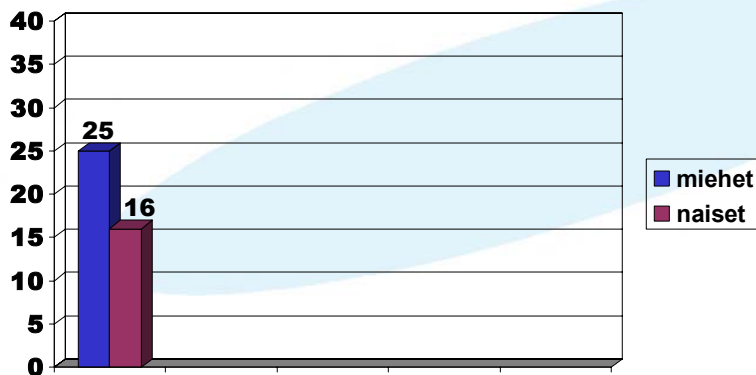
Perusliikuntapalvelu = liikuntapalvelu, jonka pitäisi olla kaikkien ihmisten saatavilla

Osallistuminen joukkotapahtumiin, turnauksiin, otteluihin ja kilpailuihin tai pitkäaikaisiin kampanjoihin

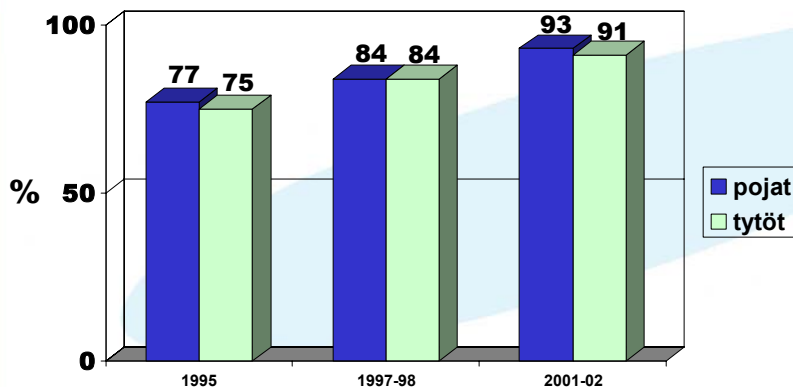
kuluneen 12 kk:n aikana (%)

Lapset ja nuoret

Urheilun ja liikunnan harrastaminen

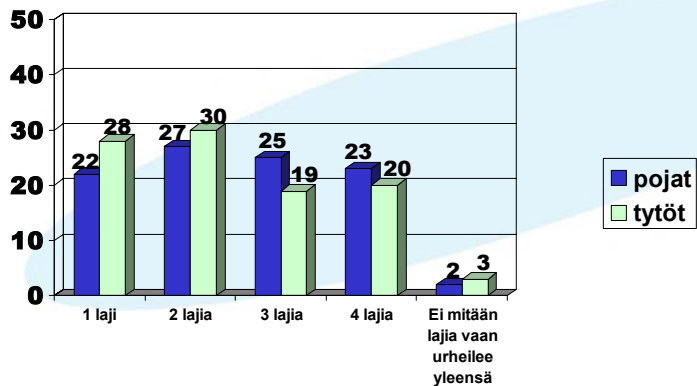
(3-18-vuotiaat, N = 5 531)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Harrastettujen lajien määrä (%)

(N = 5 073)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Suosituimmat lajit

(3-18-vuotiaat)

TYTÖT

1. pyöräily (138 000)
2. uinti (117 000)
3. voimistelu ja aerobic (93 000)
4. hiihto (93 000)
5. luistelu (71 000)

POJAT

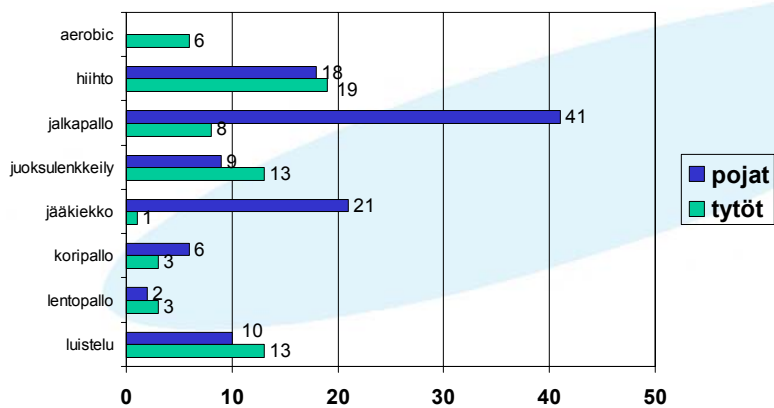
1. jalkapallo (217 000)
2. salibandy (130 000)
3. pyöräily (123 000)
4. jääkiekko (110 000)
5. hiihto (102 000)

(Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002)

Esimerkkejä lajien harrastamisesta

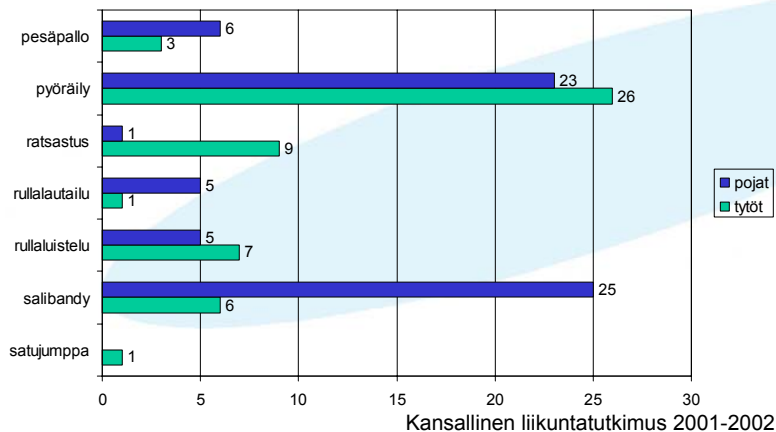
(3-18-vuotiaat, N = 5 531)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Esimerkkejä lajien harrastamisesta

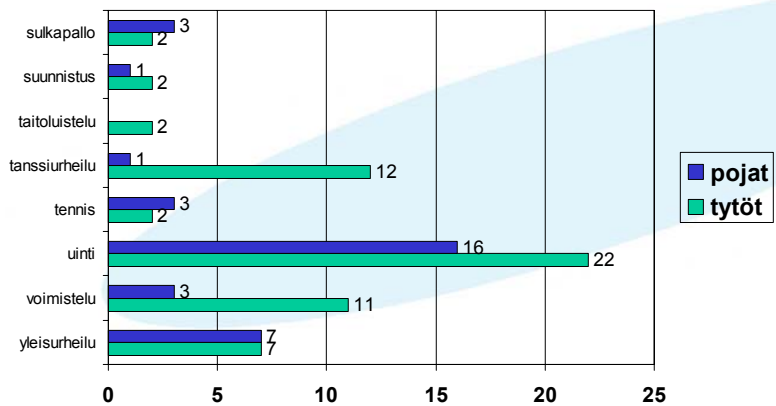
(3-18-vuotiaat, N = 5 531)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Esimerkkejä lajien harrastamisesta

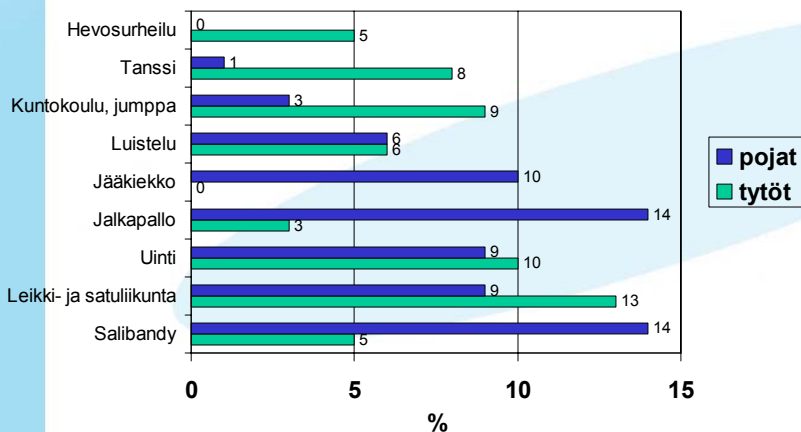
(3-18-vuotiaat, N = 5 531)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

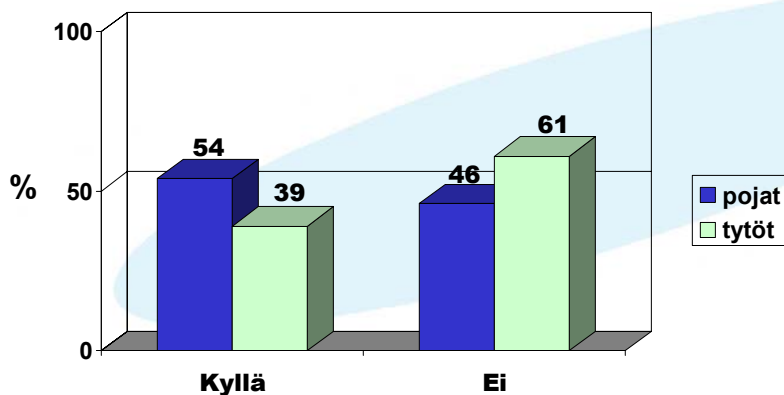
Lasten suosimat liikuntaharrastukset

(alle 14-vuotiaat, N = 1449)

Osallistunut turnauksiin, otteluihin tai kilpailuihin viim. 12 kk:n aikana

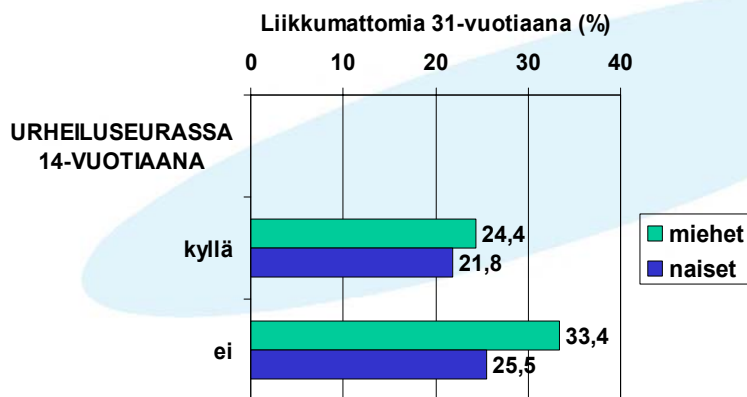
(N = 5 073)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

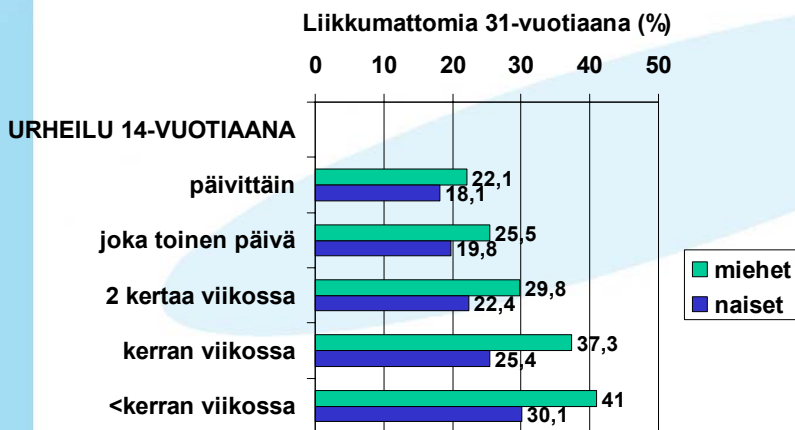
Nuoruuden taustatekijöiden vaikutus aikuisiän liikkumattomuuteen

(N = 12 231)

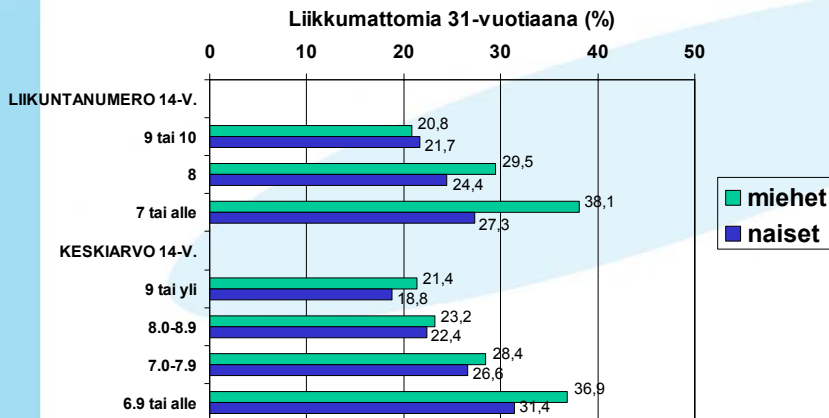
Nuoruuden taustatekijöiden vaikutus aikuisiän liikkumattomuuteen

(N = 12 231)

Nuoruuden taustatekijöiden vaikutus aikuisiän liikkumattomuuteen

(N = 12 231)

Nuorten aikuisten liikunta-aktiivisuus rakentuu lapsuudessa

- Aikuisiän (31-v.) aktiiviseen liikunnan harrastamiseen vaikuttavat tekijät nuoruudessa (14-v.):
 - urheilun harrastaminen väh. 2 kertaa viikossa kouluajan ulkopuolella
 - kuuluminen urheiluseuraan
 - hyvä koululiikuntanumero
 - hyvä koulumenestys
- Miehillä nämä ennustavat aikuisiän aktiivista liikkumista voimakkaammin kuin naisilla

Lasten liikunnan harrastamisen esteet

(alle 14-vuotiaat, N = 1 526)

- Liikuntaa vaikeuttavista tekijöistä sukupuolittain merkittävimpiä ovat:
 - Pojilla sopivan **liikuntapaikan** puute
 - Tytöillä sopimattomat **ajat** ja sopivan **ryhmän** tai **ohjaajan** puute

Lähteet

- Helakorpi, S., Patja, K., Prättälä, R. & Uutela, A. (2002). Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys, kevät 2002. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja B 12/2002. Helsinki.
- Helakorpi, S., Patja, K., Prättälä, R. & Uutela, A. (2003). Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys, kevät 2003. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja B 17/2003. Helsinki.
- Suuri kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002. SLU-julkaisusarja.
- Minkkinen, V., Pääkkönen, H. & Liikkanen, M. (2001). Kulttuuri- ja liikuntaharrastukset 1991 ja 1999. Tilastokeskus. Helsinki.
- Pääkkönen, H. & Niemi, I. (2002). Suomalainen arki. ajankäyttö vuosituuhannen vaihteessa. Tilastokeskus. Kulttuuri ja viestintä 2002:2. Helsinki.
- Suomi, K. (2000). Liikuntapaikkapalvelut ja kansalaisten tasa-arvo. Liikunnan kehittämiskeskus 1/2000. Jyväskylän yliopisto. Osa tiedoista saatu henkilökohtaisena tiedonantona Pertti Matilaiselta liikunnan sosiaalitieteiden laitokselta.
- Tammelin, T. (2003). Physical activity from adolescence to adulthood and health-related fitness at age of 31. Cross-sectional and longitudinal analyses of the Northern Finland birth cohort of 1966. University of Oulu. Saatavana myös: <http://herkules.oulu.fi/isbn9514272331/html/x1736.html>

Liikuntaa järjestävät tahot

Lapset ja nuoret (alle 18-vuotiaat)

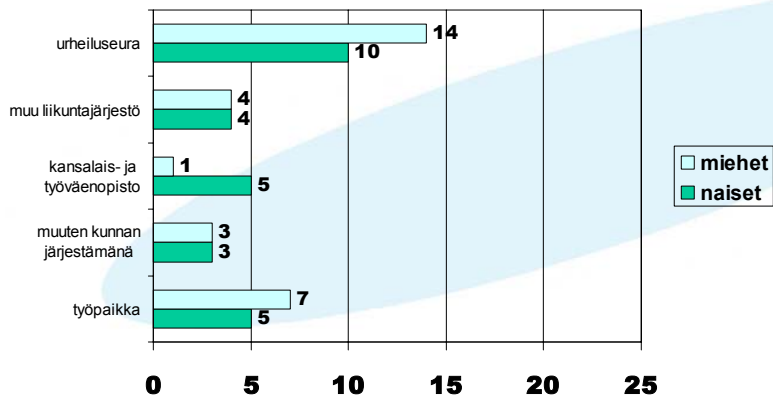
- pojat (56 %) ovat tyttöjä (44 %) aktiivisempia urheiluseuraihmiä
- koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnassa oli lähes yhtä paljon 1-6-luokkalaisia poikia (51 %) ja tyttöjä (49 %) vuonna 2002 (N = 38 776)
- urheiluopistoissa vapaan sivistystyön kurssien osallistujina oli yhtä paljon tyttöjä ja poikia vuonna 2003 (N = 66 130)

Aikuiset (18 vuotta täyttäneet)

- miehet (60 %) ovat naisia (40 %) aktiivisempia urheiluseuraihmiä
- työpaikkaliikunta suuntautuu hiukan enemmän miehille
- valtaosa kansalais- ja työväenopistojen järjestämään liikuntaan osallistuvista on naisia (90 %)
- muutoin kuntien järjestämään liikuntaan osallistuu kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan naisia ja miehiä lähes yhtä paljon
- Kunnossa kaiken ikää –ohjelman projekteissa oli vuonna naisia 69 % ja miehiä 31 %
- urheiluopistoissa vapaan sivistystyön kurssien osallistujina oli naisia (53 %) hiukan miehiä (47 %) enemmän vuonna 2003 (N = 33 182)
- naiset (74 %) käyttävät huomattavasti miehiä (26 %) enemmän yksityisten yritysten liikuntapalveluja
 - naisvaltaisten lajien (aerobic, kuntovoimistelu, tanssi, ratsastus jne.) tarjonnasta melkoinen osa on kaupallista

Tahot, joiden kanssa tai järjestämänä liikuntaa harrastetaan

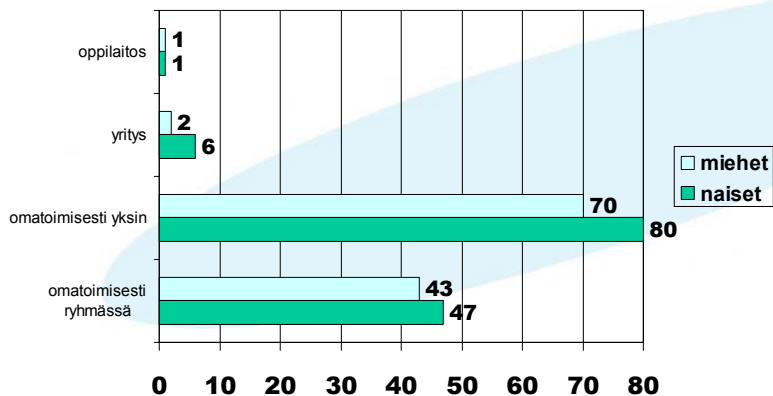
(% 19-65-vuotiaat, N = 5 505)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Tahot, joiden kanssa tai järjestämänä liikuntaa harrastetaan

(% 19-65-vuotiaat, N = 5 505)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Tahot, joiden kanssa tai järjestämänä liikuntaa harrastetaan

(% 3-18-vuotiaat, N = 5 531)

	Pojat	Tytöt
Urheiluseurassa	45	36
Koulun tai oppilaitoksen urheilukerhossa	19	17
Omatoimisesti yksin	36	44
Kavereiden kanssa	63	53
Jossain muualla	11	15

Monet nuoret harrastavat urheilua useamman tahon kanssa.

(Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002)

Kuntien liikuntaryhmien osallistujat

- Yhteydenotto muutamiin kuntiin (Turku, Tampere, Oulu, Espoo, Jyväskylä) osoitti, että tilastointia kuntien liikuntaryhmien osallistujamääristä tehdään, mutta **sukupuolittainen seuranta puuttuu**
- Liikunnanohjaajien satunnaisten arvioiden mukaan liikuntaryhmien osallistujista ehdoton **enemmistö on naisia** (80-85 %)
- Miehiä houkutellaan mukaan mm. erityisillä miesten ryhmillä
- Kuntien taholta seurantaa vaikeuttaa se, että kunnan liikuntaryhmät järjestetään usein yhteistyössä urheiluseurojen kanssa
- Sukupuolittaisen tilastoinnin puuttuminen ja ohjaajien huomioiden ryhmien selvästä sukupuolittuneisuudesta (naisvaltaisuus ja miesten puuttuminen) osoittavat, että aihetta kannattaisi selvittää enemmän

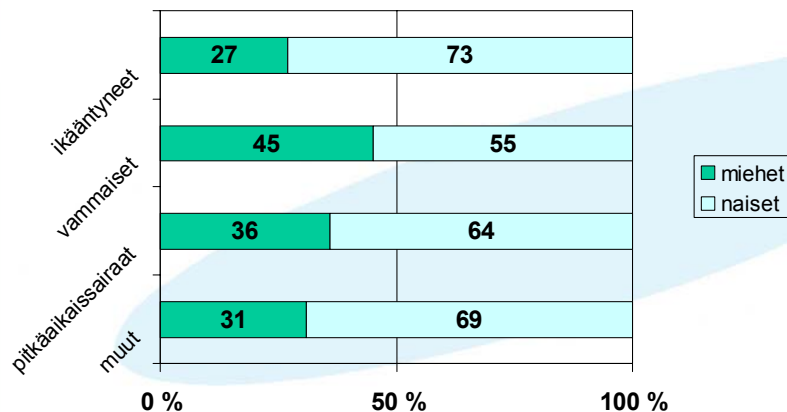
Kuntien järjestämä erityisryhmien liikunta 2000

N=24 649

N=7 497

N=3 904

N=3 000

Erityisryhmien liikunnan ohjaajista naisia on 85 % (2000: N = 88)

www.slu.fi

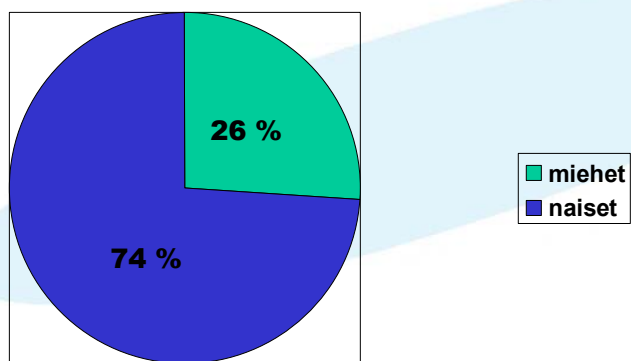
Suomen Liikunta ja Urheilu

Lähde: Erityisliikunnan arviointiraportti 2002

Yksityisten yritysten liikuntapalvelujen käyttäjät

(N = 133 000)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

www.slu.fi

Suomen Liikunta ja Urheilu

Lähteet

- Erityisliikunnan arviointiraportti. Opetusministeriön kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston julkaisuja 6/2002.
- Kansallinen Liikuntatutkimus 2001-2002. SLU-julkaisusarja.

Liikuntapaikat

- miehistä hiukan suurempi osa on tyytyväinen kotikuntansa liikuntapalveluihin
- naisten miehiä enemmän käyttämiä liikuntapaikkoja ovat kevyen liikenteen väylät ja voimistelusalit
- miehet käyttävät naisia useammin palloilusaleja, jäähalleja ja rakennettuja ulkoliikuntapaikkoja
- pojat käyttävät enemmän pallokenttiä, tekojäättä ja jäähallia, tytöt taas koulun liikuntasalia ja hevosurheilualuetta
- julkinen liikuntapaikkarakentaminen palvelee enemmän miesten ja poikien liikuntaa
- lähemmäs kotia toivotaan etenkin:
 - naiset: uimahalli ja kuntoliikuntasali
 - miehet: uimahalli, hiihtolatu ja jäähalli
- liikuntapaikoille kulku useimmiten:
 - naiset kävellen
 - miehet yksityisellä moottoriajoneuvolla
 - jako on sama tytöillä ja pojilla (Suomi 2000, 143)

Aikuisten suosimat liikuntapaikat (%)

(N = 5 505)

	Miehet	Naiset
• Kevyen liikent. väylät (jalkakäytävät, pyörätiet)	21	<u>31</u>
• Ulkoilureitit (pururadat, ladut, vaellusreitit)	19	<u>22</u>
• Maantiet	13	14
• Kuntosalit	5	4
• Piha tai piha-alue	3	3
• Palloilusalit tai halli	<u>9</u>	2
• Voimistelusalit	2	<u>6</u>
• Uimahalli	3	3
• Rakennetut ulkoliikuntapaikat (kentät)	<u>4</u>	1
• Koti	1	2
• Puistot	1	1
• Muu rakentamaton luonto (metsät, vesien jää)	<u>12</u>	8

(Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002)

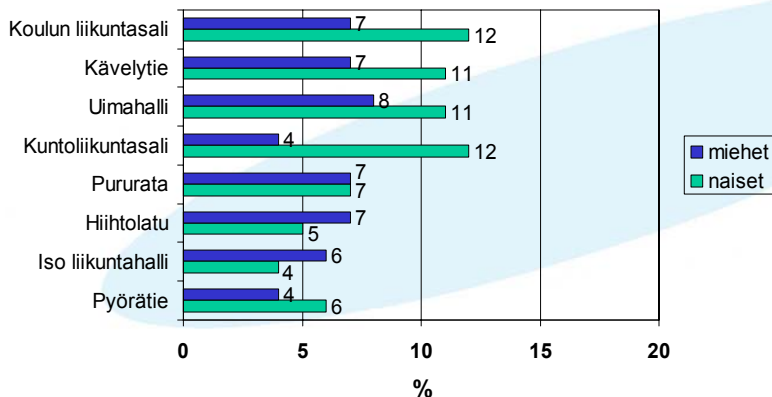
Lasten ja nuorten suosimat liikuntapaikat (%)

(N = 5 073)

	Pojat	Tytöt
• Rakennetut ulkoliikuntapaikat (kentät)	<u>25</u>	13
• Palloilusalit tai halli	<u>16</u>	11
• Piha tai piha-alue	15	12
• Voimistelusalit	7	<u>16</u>
• Kevyen liikent. väylät (jalkakäytävät, pyörätiet)	6	<u>12</u>
• Ulkoilureitit (pururadat, ladut, vaellusreitit)	4	<u>7</u>
• Jäähalli	<u>8</u>	3
• Uimahalli	4	6
• Maantiet	3	6
• Koti	3	3
• Muu rakentamaton luonto (metsät, vesien jää)	2	3
• Kuntosalit	2	2
• Puistot	1	1

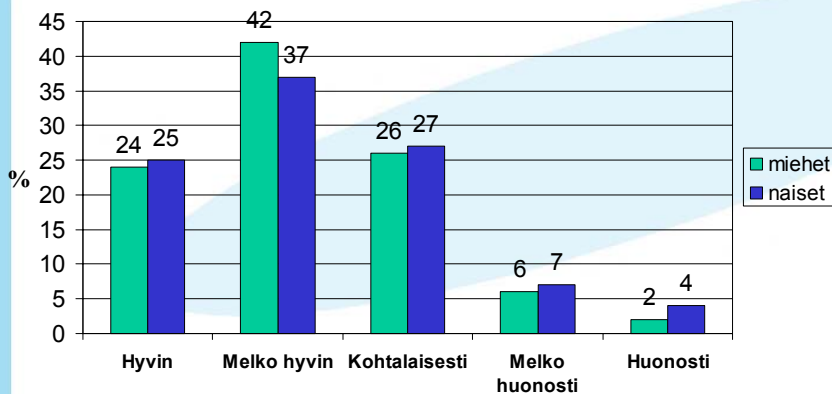
Säännöllisesti käytetyt liikuntapaikat

(15-74-vuotiaat, N = 2 946)

Asuinkunnan liikuntapaikkapalvelujen vastaavuus odotuksiin

(15-74-vuotiaat, N = 2 478)

Suosituimmat perusliikuntapaikat:

Mikä pitäisi nimetä perusliikuntapaikaksi?
(15-74-vuotiaat, N = 1 715)

Miehillä

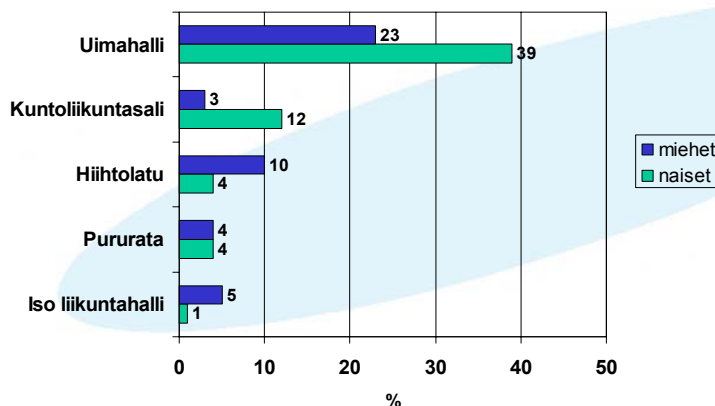
1. Uimahalli (19 %)
2. Pururata (14 %)
3. Yleisurheilukenttä (11 %)
4. Iso liikuntahalli (7 %)
5. Pallokenttä (6 %)
6. Kävelytie ja kuntosali (5 %)

Naisilla

1. Uimahalli (25 %)
2. Pururata (15 %)
3. Kävelytie (9 %)
4. Kuntoliikuntasali ja yleisurheilukenttä (8 %)
5. Iso liikuntahalli (5 %)
6. Pallokenttä (3 %)

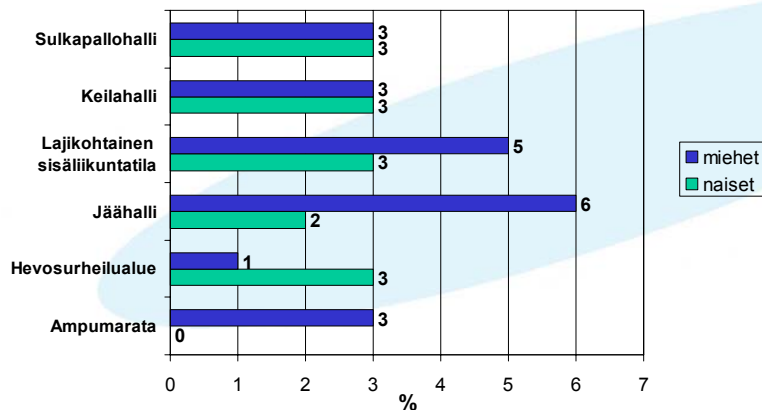
Lähemmäs kotia toivotut liikuntapaikat

(tärkeimmäksi mainitun mukaan, N = 823)

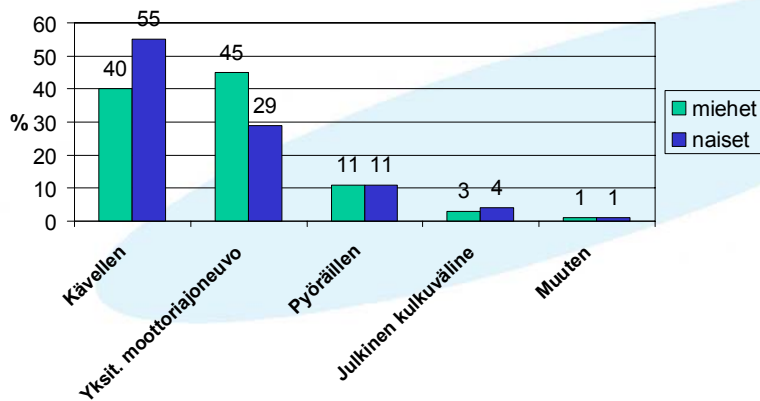
Lähemmäs kotia toivotut liikuntapaikat

(jatkuu)

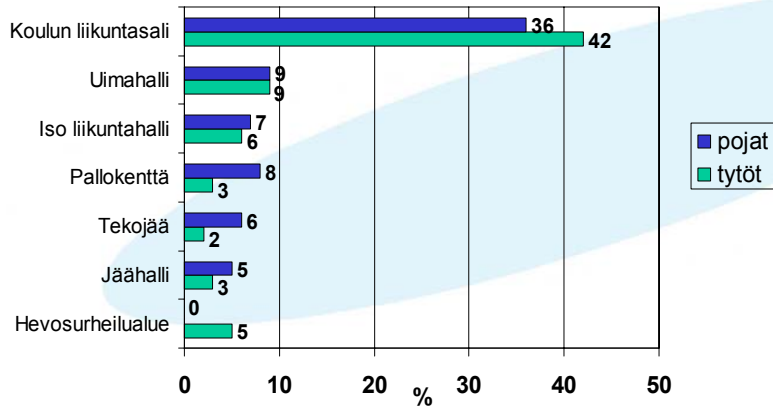
Kulku liikuntapaikoille: Aikuiset

(N = 2 389)

Lasten eniten käyttämät perusliikuntapaikat

(alle 14-vuotiaat, N = 1 377)

SLU:n Yhteinen maali –tasa-arvo-ohjelma 1998-2000

10

- Yhteinen maali –tasa-arvo-ohjelmassaan 1998 SLU esitti, että:
 - lääninhallitukset ja valtion liikuntaneuvosto puoltaessaan ja opetusministeriö myöntäessään rakentamisavustuksia liikuntapaikkojen suunnitteluun, rakentamiseen ja korjausrakentamiseen ottavat huomioon, että liikuntapaikat ovat molempien sukupuolten saavutettavissa ja käytettävissä
 - kunnat suunnittelevat, korjaavat ja rakentavat liikuntatiloja molempien sukupuolten tarpeiden mukaan
 - kunnat huomioivat tasa-arvon vahvistaessaan liikuntavuorojen jakoperusteet
 - jäsenjärjestöt huomioivat tasa-arvon tehdessään tilahankkeiden aloitteita, antaessaan lausuntoja rakentamisesta sekä laatiessaan lajinsa liikuntapaikkastrategiaa

Lähteet

- Suomi, K. (2000). Liikuntapaikkapalvelut ja kansalaisten tasa-arvo. Liikunnan kehittämiskeskus 1/2000. Jyväskylän yliopisto. Osa tiedoista saatu henkilökohtaisena tiedonantona Pertti Matilaiselta liikunnan sosiaalitieteiden laitokselta
- Kansallinen Liikuntatutkimus 2001-2002. SLU-julkaisusarja.

Liikunnan ja urheilun talous

Vuonna 1998 naisten liikuntaan ja urheiluun kohdentui

- valtion liikuntamenoista 39 %
- kuntien liikuntamenoista 38 %
- lajiliittojen liikuntamenoista 33 %
- liikuntaseurojen menoista 27 %
- kotitalouksien menoista 41 %
- työnantajien menoista 40 %

Vuonna 1998 naisten liikuntaan ja urheiluun kohdentui

- Valtion liikuntamenoista 39 %
- Kuntien liikuntamenoista 38 %
- Lajiliittojen liikuntamenoista 33 %
- Liikuntaseurojen menoista 26 %
- Kotitalouksien liikuntamenoista 41 %
- Työnantajien liikuntamenoista 40 %

(Aalto 2001. Naisten liikuntatalous Suomessa)

Henkilökohtaiset liikuntamenot

	miehet €	naiset €
• 1994-1996*	123-161	93-123
• 1998*	147-196	117-153
• 2001-2002**	439,50	216,80

* Aalto 2001

** Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Seuraesimerkkejä 12-15-vuotiaiden harrastusmenoista

Laji	Kustannukset € vuodessa*	Naispuolisia harrastajia %	Miespuolisia harrastajia %
jalkapallo	67 – 1 500 €	15 %	85 %
jääkiekko	441 – 1 200 €	4 %	96 %
voimistelu	37 – 330 €	11 %	89 %
uinti	320 – 470 €	49 %	51 %
taitoluistelu	2 400 – 3 500 €	97 %	3 %
yleisurheilu	110 €	62 %	38 %
salibandy	500 – 700 €	69 %	31 %

(*Lähde:
HS 8.1.2002)

Lähteet

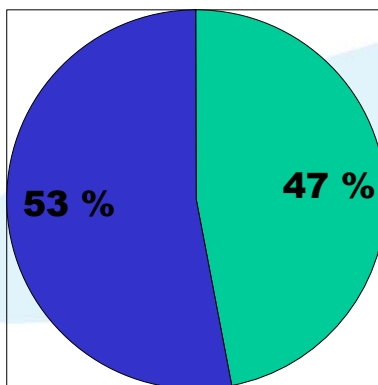
- Aalto, Päivi 2001. Naisten liikuntatalous Suomessa. Pro gradu –tutkielma. Liikunnan sosiaalitieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto.
- Kallionpää, Katri 2004. Lätkeä, maksoi mitä maksoi! Helsingin Sanomat 7.1.2004.
- Mäenpää, Pirjo 2002. Raha ratkaisee lapsen urheiluharrastuksen. Helsingin Sanomat 8.1.2002.
- Puronaho, Kari 2002. Naiset – talous – urheilu – jalkapallo. Seminaarialustus Palloliiton FUN-seminaarissa 6.4.2002.
- Puronaho, Kari; Näckel Ilari; Matilainen, Pertti; Pulkkinen, Riikka; Hartman, Anne-Mari & Pavelka, Bela 2002. *Mitä liikunta maksaa?* Liikunnan sosiaalitieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto.

Liikunnan ja urheilun julkishallinto

- kuntien liikunnasta vastaavien lautakuntien jäsenistä miehiä ja naisia on lähes yhtä paljon (53/47 %)
- lautakuntien puheenjohtajista selvä enemmistö on miehiä (71 %)
- kuntien liikuntatoimen ylimmistä hallinnollisista viranhaltijoista suurin osa on miehiä
 - vuonna 2003 liikuntatoimenjohtajista 88 % oli miehiä (N = 60)
 - vuonna 2003 liikuntasuhteereista miehiä oli 72 % (N = 111)
- läänien liikuntaneuvostojen jäsenistä naisia on 41 %; kaikki puheenjohtajat ovat miehiä
- valtion liikuntaneuvoston ja sen jaostojen jäsenistä naisia on 45 %
- valtion liikuntaneuvoston ja sen jaostojen puheenjohtajista naisia on 40 %

Kuntien liikuntalautakunnat 2001

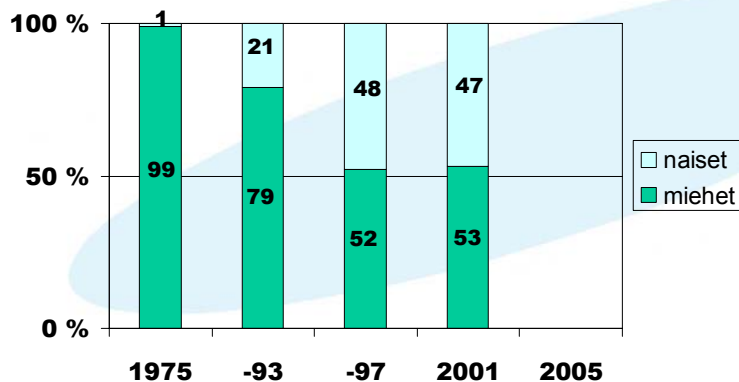
(tai lautakunnat, joiden toimintaan liikunta sisältyy)

■ naiset
■ miehet

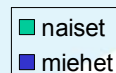
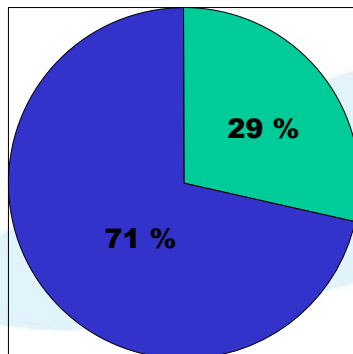
N = 2 037

Kuntien liikuntalautakunnat (%) 1975-2001

mm. Aalto 2003

Kuntien liikuntalautakuntien puheenjohtajat 2001

N = 263

Vrt. vuonna 1994 naisten osuus oli 22 %

Naiset kuntien liikuntavirkojen haltijoina

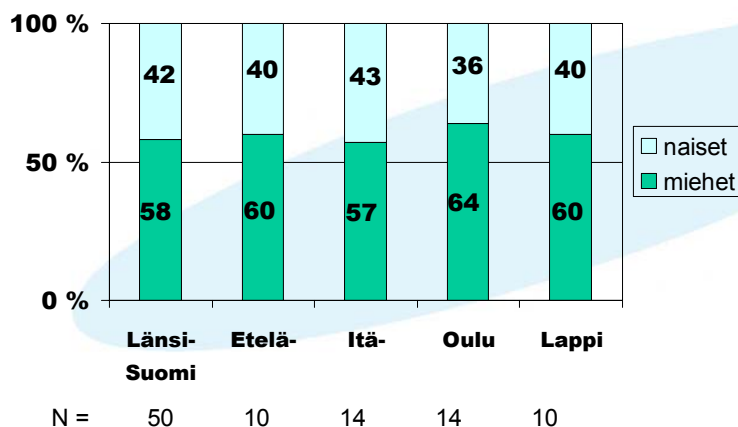
	1973	1984	1994	2000	2003
kaikki ylimmän liikuntaviran haltijat	23 %		29 %		
liikuntatoimenjohtaja	0	2 kpl		9 hlöä (N = 69) 13 %	7 hlöä (N = 60) 12 %
liikuntas sihteeri					31 hlöä (N = 111) 28 %

Läänien liikuntaneuvostot

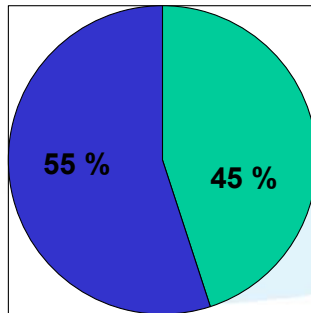
(aiemmin liikuntalautakunnat)

- 2004 läänien liikuntaneuvostojen jäsenistä naisia on **41** prosenttia (N = 98)
 - 1994 läänien liikuntalautakunnissa oli naisia 21 prosenttia
 - 1976 läänien liikuntalautakunnassa oli naisia 5 prosenttia
- 2004 kaikkien läänien liikuntaneuvostojen puheenjohtajat ovat miehiä
 - 1994 yhden läänin liikuntalautakunnan puheenjohtajana oli nainen

Läänien liikuntaneuvostot 2004 (%)

Valtion Liikuntaneuvosto jaostoineen 2003-2007

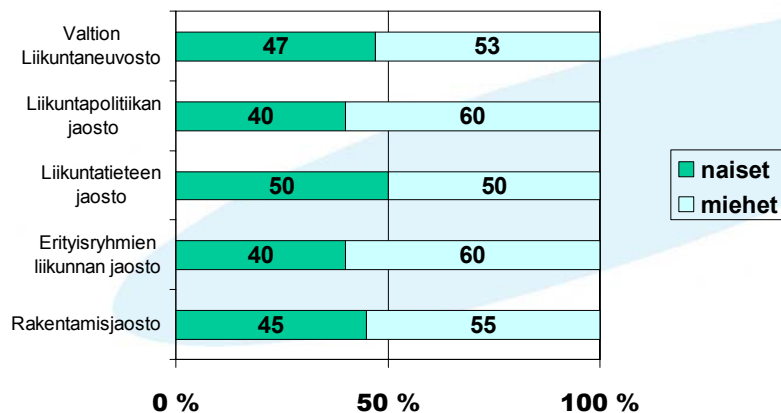
N = 60

1994:

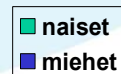
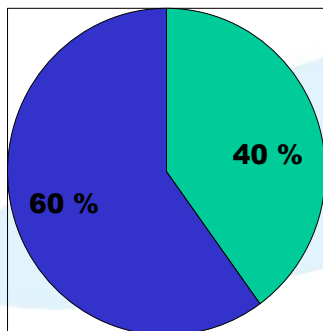
- Valtion liikuntaneuvoston jäsenistä naisia oli **38 %**
- Jaostojen jäsenistä naisia oli **kolmannes**

(Koski 1994)

Valtion liikuntaneuvosto ja sen jaostot 2003-2007

Valtion Liikuntaneuvoston ja sen jaostojen puheenjohtajat 2003-2007

N = 5

Opetusministeriön liikuntayksikön toimihenkilöhierarkia 2003

N = 6

sihteerit

100

N = 6

asiantuntijat

33

67

N = 1

päälliköt

100

0 %

50 %

100 %

Lähde: Sporttilinjat

Lähteet

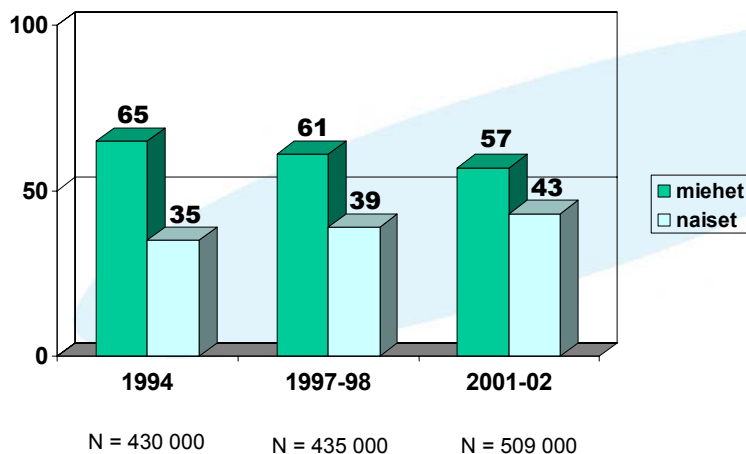
- Aalto, Päivi 2003. Naiset liikuntajohtajina –artikkeli teoksessa Näköaloja naisjohtajuuteen. Jyväskylän yliopisto. Taloustieteiden tiedekunta.
- Koski, Pasi 1994. Naisten liikunta tilastoissa. Piikkareilla pintaa syvemmältä. Opetusministeriö.
- Kuntaliitto 2004. Henkilökohtainen tiedonanto Sirkka-Liisa Piipposelta 18.3.2004.
- Lääninhallitus 2004. <http://www.laanhallitus.fi/>
- Liikunnan ja urheilun yhteystiedot, SPORTTILINJAT 2003.
- Valtion Liikuntaneuvosto 2003-2007:
www.minedu.fi/liikuntaneuvosto/liikuntaneuvoston_jasenet.html
30.3.2004

Liikunnan ja urheilun vapaaehtoistoiminta

- liikunnan vapaaehtoistyössä on enemmän miehiä (57 %), mutta naisten määrä on kasvanut viime vuosina enemmän
- miehet käyttävät kuukaudessa vapaaehtoistoimintaan 12 tuntia, naiset 9 tuntia
- miehet toimivat useammin kilpailutoiminnan sektorilla, naiset lapsi- ja nuorisotoiminnan sekä harrastus- ja kuntoliikunnan alueilla
- miehiä on suuremman määränsä puolesta enemmän useimmilla tehtäväalueilla:
 - selvästi miesvaltaisia ovat mm. valmentaminen, tuomari- ja arviointitehtävät, ohjaajana ja kouluttajana toimiminen sekä hallinnolliset tehtävät
 - naisia on suhteellisesti enemmän huoltotehtävissä, kannustajina, kyyditsijöinä sekä toimitsija-, järjestely- tai myyntitehtävissä kuntotapahtumissa

Liikunnan vapaaehtois- tai kansalaistoimintaan osallistuminen

19-65-vuotiaat

Liikunnan vapaaehtoistoimintaan osallistuminen lajeittain

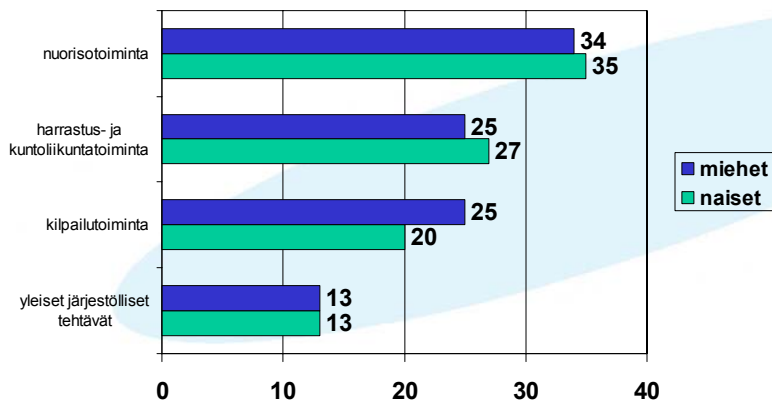
	Naiset	Miehet
Jalkapallo	28 000	56 000
Hiihto	26 000	40 000
Yleisurheilu	30 000	30 000
Jääkiekko	20 000	35 000
Salibandy	14 500	19 000
Lentopallo	13 500	19 500
Suunnistus	9 000	23 000
Voimistelu	25 000	3 000
Koripallo	5 000	9 000
Pesäpallo	7 000	7 000
Kävely/juoksulenkkeily	6 500	7 000
Uinti	7 500	4 500
Tanssi	8 000	3 000
Ammunta	1 500	9 000

Ratsastus	7000	1000
Karate	500	6000
Pyöräily	2500	4000
Judo	2000	3500
Ampumahiihto	2500	2500
Autourheilu		5000
Luistelu	2500	3000
Sauvakävely	3500	1500
Tennis	2000	3500
Taitoluistelu	3000	1500
Kaukalopallo	500	3500
Sulkapallo	1500	2500
Aerobic	3000	500
Keilailu	1500	1500
Käsipallo	500	2500
Moottoripyöräily	500	2500
Paini	500	2500
Purjehdus		3000
Sukellus	500	2500

Liikunnan vapaaehtoistoiminnan tehtävien jakaantuminen (%)

	Miehiä	Naisia
• Huoltotehtävät	35	<u>44</u>
• Tukihenkilö/kannustaja	31	<u>40</u>
• "Jokapaikan höylä"	32	<u>36</u>
• Kyyditsijä	30	<u>37</u>
• Ohjaaja, kouluttaja	<u>33</u>	27
• Toimitsija-, järjestely- tai myyntitehtävät urheilutapahtumissa	<u>33</u>	29
• Varainhankintatehtävät	24	<u>27</u>
• Hallinnolliset tehtävät	<u>29</u>	19
• Toimitsija-, järjestely- tai myyntitehtävät kuntotapahtumissa	19	<u>25</u>
• Valmentaja	<u>27</u>	9
• Tuomari tai arvioitsija	<u>21</u>	8

Ensisijainen liikunnan vapaaehtois- ja kansalaistoiminnan kohdealue

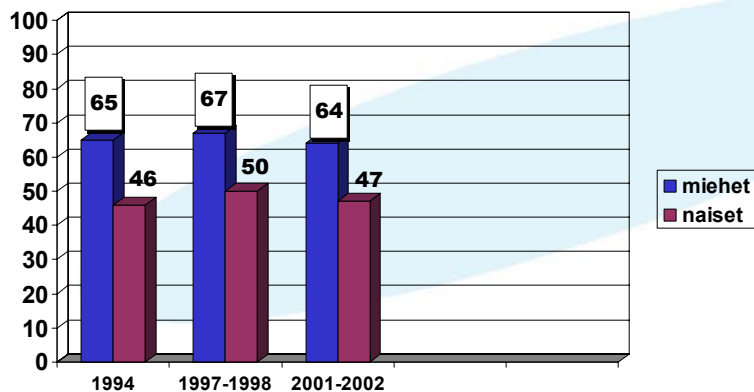

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Urheilukilpailujen seuraaminen

Lajeja paikan päällä vähintään kerran vuodessa seuraavat aikuiset (%)

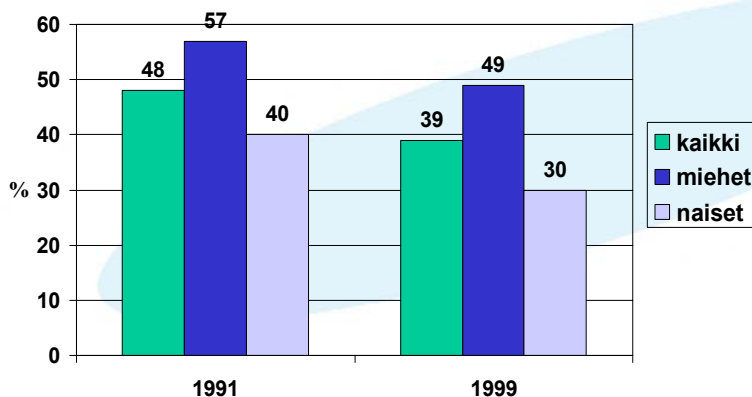
(2001: N = 1 790 000)

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Katsojana urheilukilpailuissa viimeisten 12 kk aikana

(10-64-vuotiaat, N = 5 885)

Huippu-urheilijoiden hyvä kansainvälinen menestys Suomen ja suomalaisten kannalta (%)

	Miehet	Naiset
Ehdottoman tärkeää	23	14
Melko tärkeää	56	62
Ei juurikaan tärkeää	15	17
Ei lainkaan tärkeää	5	6
Ei osaa sanoa	1	1

N = 5 505

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Lajit, joissa suomalaisten tulisi menestyä hyvin kansainvälisesti (%)

	Miehet	Naiset
Hiihto	42	<u>51</u>
Yleisurheilu	<u>38</u>	33
Jääkiekko	<u>35</u>	27
Mäkihyppy	17	<u>22</u>
Autourheilu	<u>15</u>	11
Jalkapallo	<u>18</u>	6
Alppilajit	3	3
Uinti	2	<u>5</u>
Suunnistus	2	2
Tennis	<u>2</u>	1
Ampumahiihto	<u>2</u>	1

Kansallinen liikuntatutkimus 2001-2002

Seuratoiminta

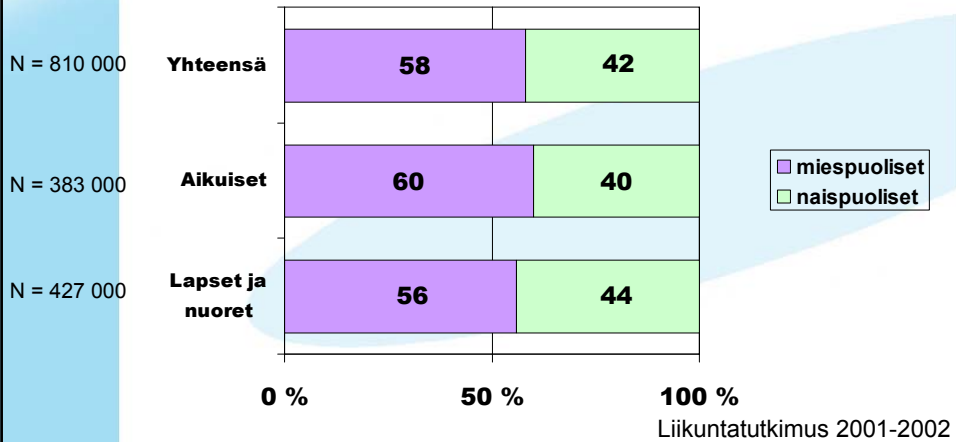
- yli puolet liikuntaseurojen harrastajista on poikia ja miehiä (58 %)
- seurojen ulkopuolella tytöt ovat kiinnostuneempia urheiluseuroista kuin pojat
- seuroissa toimivista tuomareista, valmentajista, kouluttajista ja johtajista valtaosa on miehiä
- naiset hoitavat miehiä useammin tiedotusta ja sihteeritehtäviä

Sukupuolijakauma eri tehtävissä

Tehtävä	Naisia %	Miehiä %
Tuomarit	10 %	90 %
Valmentajat	6 %	94 %
Hallituksen jäsenet	20 %	80 %
Päällikkötehtävät	14 %	86 %
Kouluttajat	3 %	97 %
Yhdyshenkilöt	22 %	78 %
Sihteerit	54 %	46 %
Nuorten parissa työskentelevät	91 %	9 %
Lasten parissa työskentelevät	19 %	81 %
Tarkkailijat	0 %	100 %
Valtuuston jäsenet	11 %	89 %
Johtajat	17 %	83 %
Toimistotyöntekijät	13 %	87 %
Talouden kanssa työskentelevät	43 %	57 %
Tiedottajat	90 %	10 %
Yhteensä	17 %	83 %

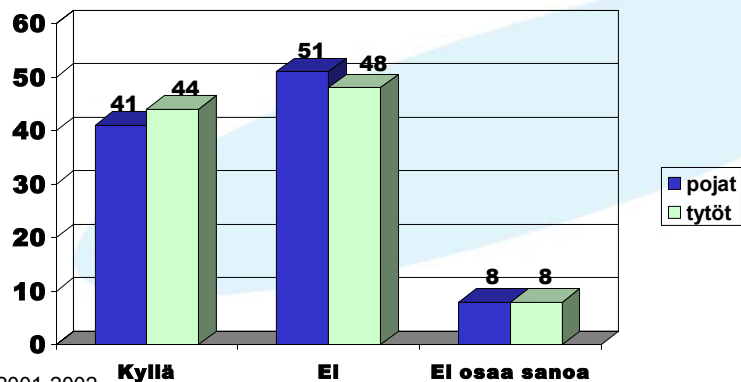
N = 53 955

Liikuntaseurojen harrastajat

Kiinnostunut aloittamaan liikunnan harrastamisen urheiluseurassa (%)

(3-18-vuotiaat)

Lajit, joiden harrastaminen haluttaisiin aloittaa seuroissa

	Pojat	Tytöt
Jalkapallo	39 500	15 000
Yleisurheilu	10 000	20 000
Salibandy	15 500	13 000
Jääkiekko	15 000	3000
Voimistelu	2000	13 500
Hiihto	6500	7500
Tanssi	1000	13 000
Uinti	4500	9000
Koripallo	4000	8500
Pesäpallo	6500	6000
Lentopallo	3000	7000
Aerobic	500	5000
Juoksulenkkeily	2500	3000

	Pojat	Tytöt
Luistelu	1500	4000
Sulkapallo	1500	3500
Ratsastus	500	4000
Tae Kwon Do	1000	2000
Tennis	1000	2000
Judo	2000	500
Pyöräily	1500	1000
Satujumppa	500	2000
Karate	1000	1000
Paini		2000
Potkunyrkkeily	500	1500
Taitoluistelu		2000
Suunnistus	1000	500
Lumilautailu	1000	500

Liikuntajärjestöt

- Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n (SLU) hallituksen jäsenistä naisia on 47 prosenttia (2005)
- SLU:n kaikkien jäsenjärjestöjen hallitusten jäsenistä naisia on neljännes (2003)
- joka viidennen lajiliiton (75) hallituksessa ei ollut yhtään naista vuonna 2003
- SLU:n jäsenjärjestöjen puheenjohtajista naisia on 12 prosenttia (2004)
- miehet vastaavat 69 prosenttia SLU:n jäsenjärjestöjen päällikötason tehtävistä ja 57 prosenttia asiantuntijatehtävistä (2004)
- naiset vastaavat 85 % SLU:n jäsenjärjestöjen sihteeritason tehtävistä (2004)
- SLU-yhteisön toiminnanjohtajista naisia on viidennes (2004)

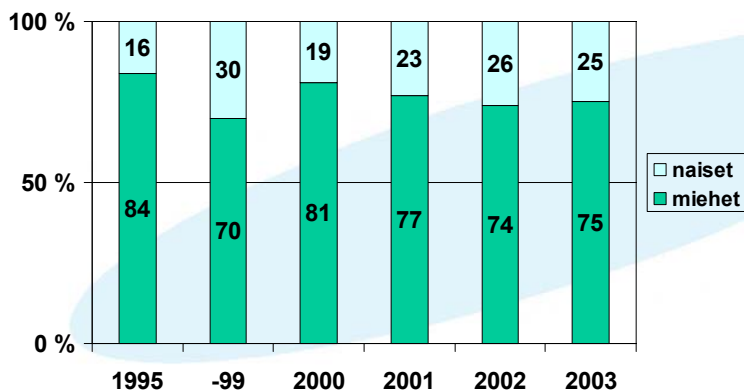
SLU-yhteisö

SLU:n jäsenjärjestöryhmät

- Lajiliitot (74)
- SLU:n aluejärjestöt (15)
- Erityisryhmien liikuntajärjestöt (8)
- Koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöt (4)
- Kuntoliikuntajärjestöt (2)
- Nuori Suomi
- Olympiakomitea
- Ruotsinkieliset liikuntajärjestöt (8-11)
- Työväen Urheiluliitto
- SLU:n tukijärjestöt (12)

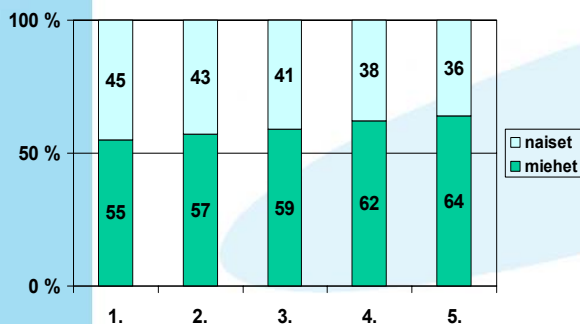
SLU-yhteisön hallitukset yhteensä

(2003: N = 1.157 henkilöä)

Lähteet: SLU ry:n toimintakertomukset

Hallitusten sukupuolijakaumat jäsenjärjestöryhmittäin 2003

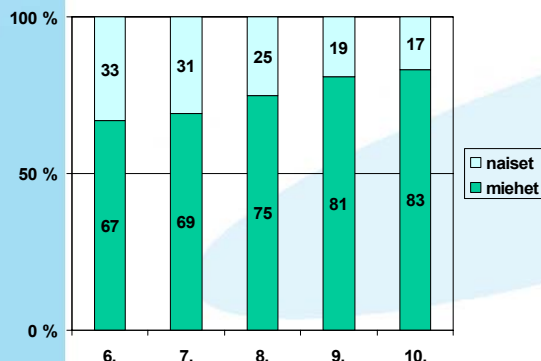

1. Työväen urheilujärjestö
2. Koululais- ja opiskelijaliikuntajärj. (4)
3. SLU ry
4. Erityisryhmien liikuntajärjestöt (8)
5. SLU-alueet (15)

Lähde: SLU ry:n toimintakertomus 2003

Hallitusten sukupuolijakaumat jäsenjärjestöryhmittäin 2003

6. Kuntoliikuntajärjestöt (2) ja Nuori Suomi
7. Tukijäsenjärjestöt (12)
8. Ruotsinkieliset liikuntajärjestöt (8)
9. Lajiliitot (75)
10. Olympiakomitea

Lähde: SLU ry:n toimintakertomus 2003

Täysin miesvaltaiset hallitukset 2003

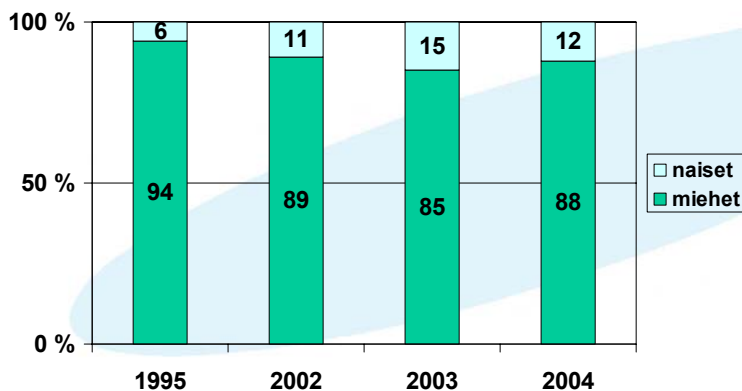
(naispuoliset harrastajat %)

- AKK-Motorsport
- Ilmailu (8 %)
- Judo (27 %)
- Jääkiekko (4 %)
- Jääpallo (14 %)
- Kaukalopallo (2 %)
- Keskusshakki (3 %)
- Kiipeily (32 %)
- Lumilautailu (20 % lisenssit)
- Potkunyrkkeily (40 %)
- Pyöräily (33 %)
- Sotilasurheilu (34 %)
- Soutu (30 %)
- Voimannosto (15 %)
- Svenska Finlands Skytteförbund (4 %)
- Metsästäjäliitto

Lähde: SLU ry:n toimintakertomus 2003

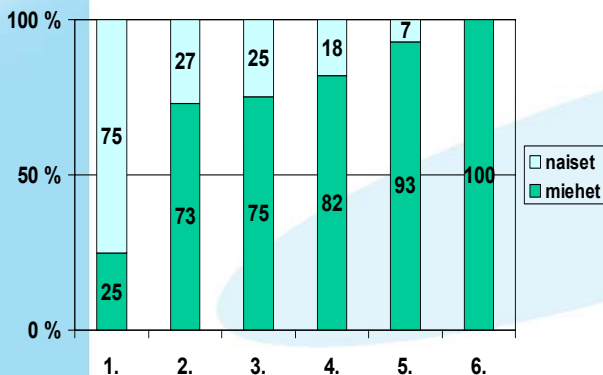
Puheenjohtajat SLU-yhteisössä

(2004: N = 131)

Lähteet: Sporttilinjat

Puheenjohtajat jäsenjärjestöryhmissä 2004

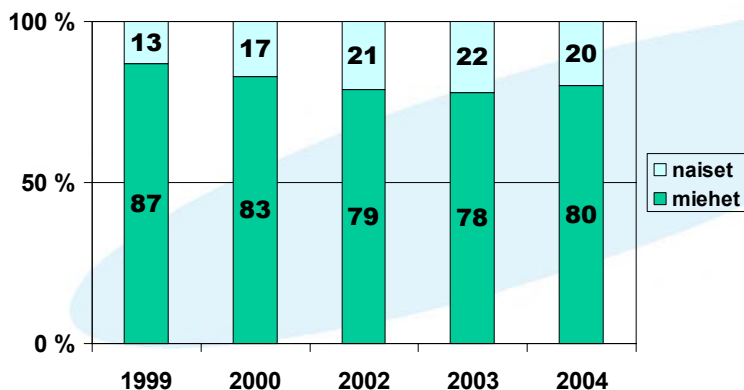
1. Koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöt (4)
2. SLU-alueet (15)
3. Erityisliikuntajärjestöt (8)
4. Ruotsinkieliset liikuntajärjestöt (11)
5. Lajiliitot (75)
6. SLU:n tukijäsenjärjestöt (12), Kunto, Suomen Latu, NS, OK, SLU, TUL

Lähde: Sporttilinjat

Toiminnanjohtajat SLU-yhteisössä

(2004: N = 101)

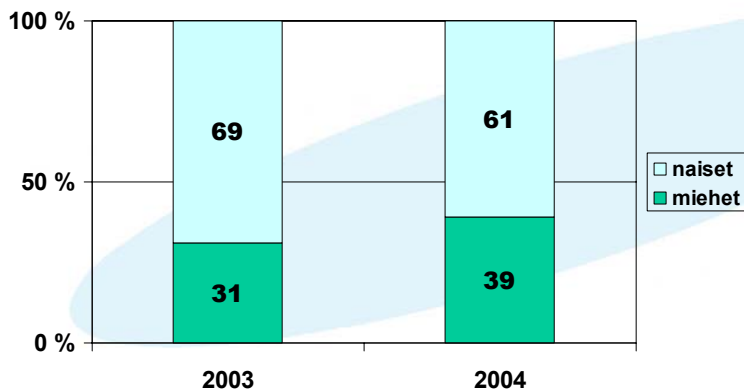

Lähde: Sporttilinjat

Muilla nimikkeillä* toimivat ylimmät toimihenkilöt SLU-yhteisössä

(2004: N = 18)

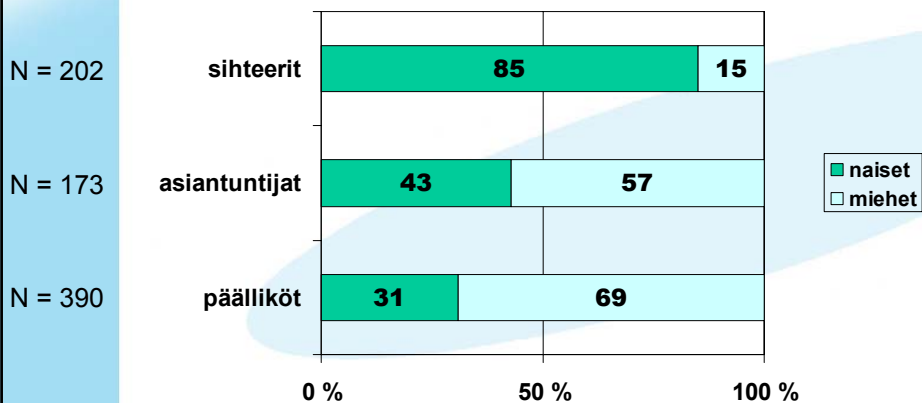

* liittosihteeri, toimistonhoitaja, järjestöpäällikkö jne.

Lähde: Sporttilinjat

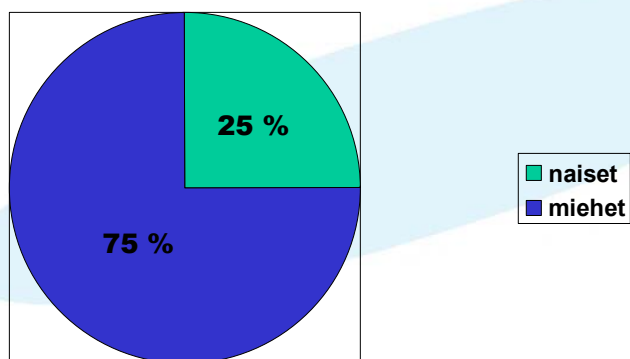
Toimihenkilöt SLU-yhteisössä 2004

Lähde: Sporttulinjat

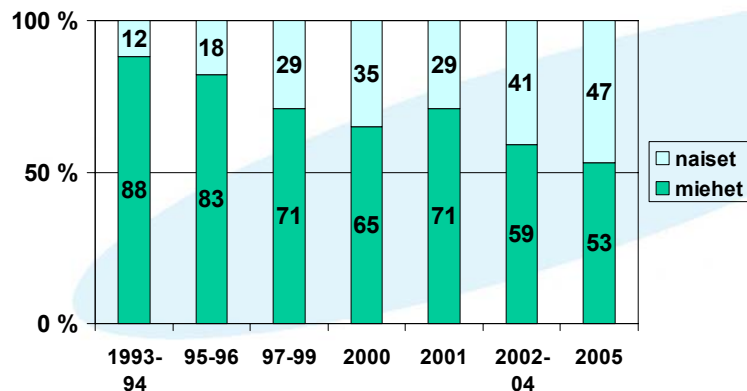
Urheilutyönantajat ry:n hallitus 2004

Suomen Liikunta ja Urheilu ry

SLU-hallitus 1993-

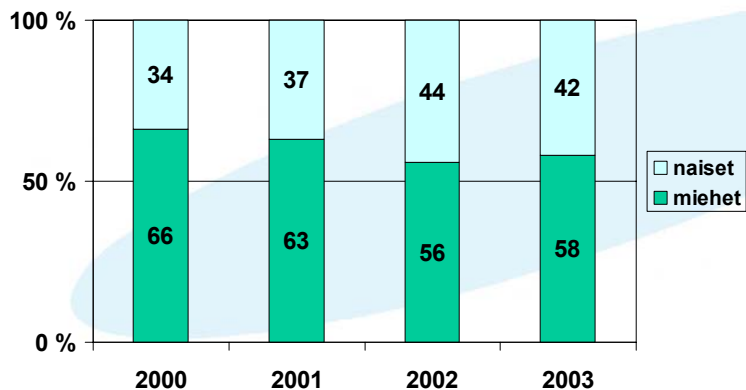
(N = 17 henkilöä)

Lähde: SLU ry:n toimintakertomukset

SLU:n valiokunnat

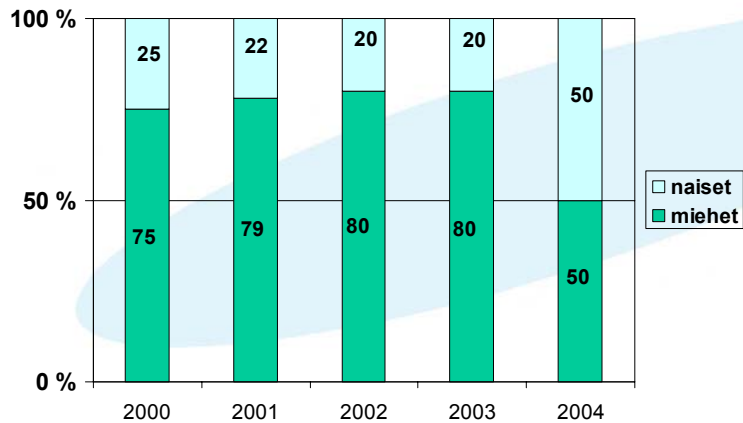
(2004: N = 124 henkilöä)

Lähde: SLU ry:n toimintakertomukset

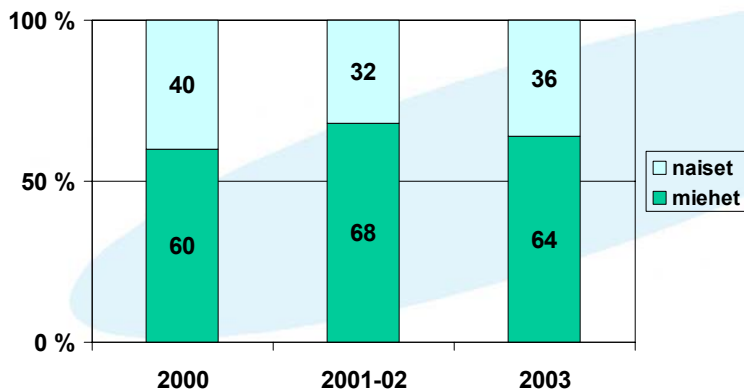
Valiokuntien puheenjohtajat

(2004: N = 10)

SLU:n työryhmät ja muut toimikunnat

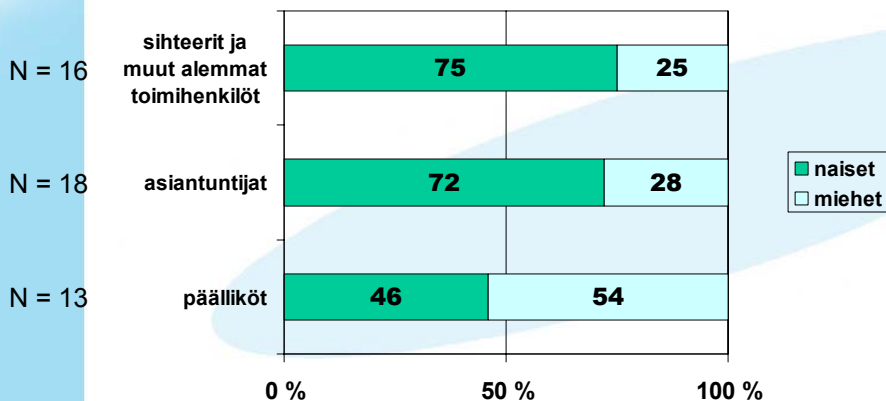
(2003: N = 168 henkilöä)

Lähde: SLU ry:n toimintakertomukset

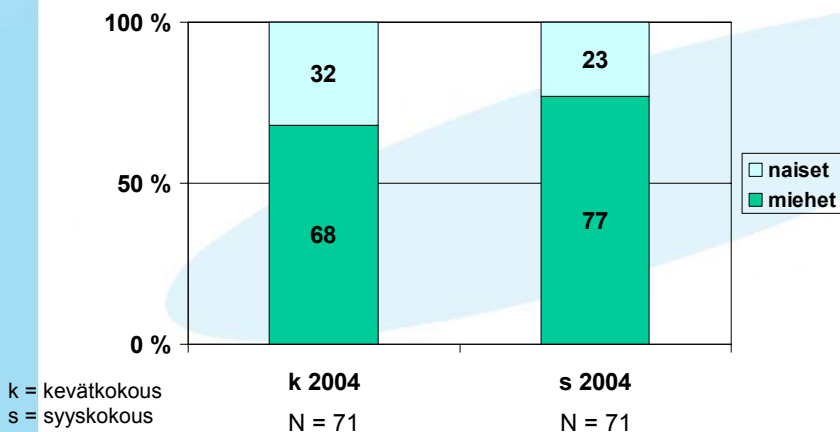
SLU ry:n toimihenkilöt 2004

(N = 47)

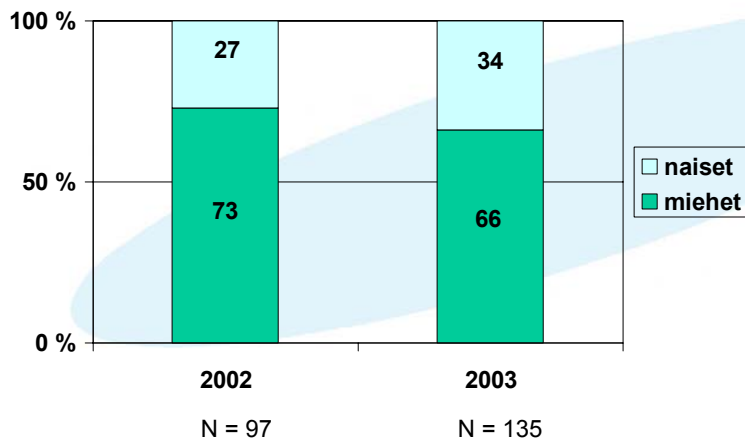

Lähde: Sporttilinjat

Valtakirjan haltijat SLU:n vuosikokouksissa

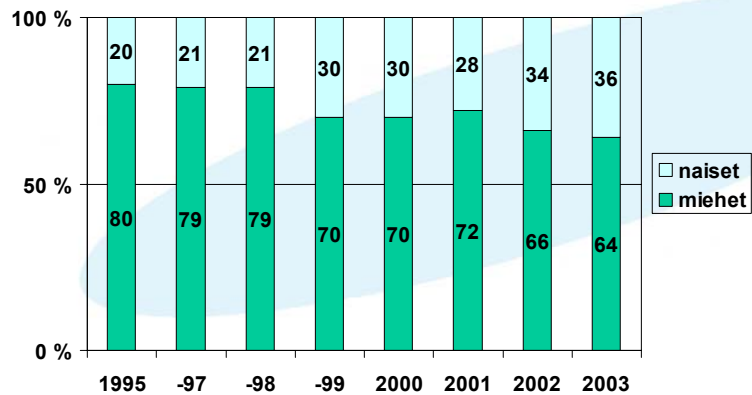

Asiantuntijat SLU:n seminaareissa

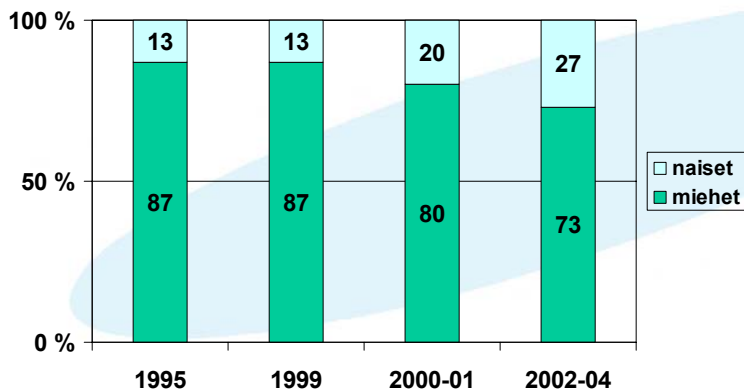
SLU-alueet (15)

SLU-alueiden hallitukset (2003: N = 152 henkilöä)

Puheenjohtajat SLU-alueilla

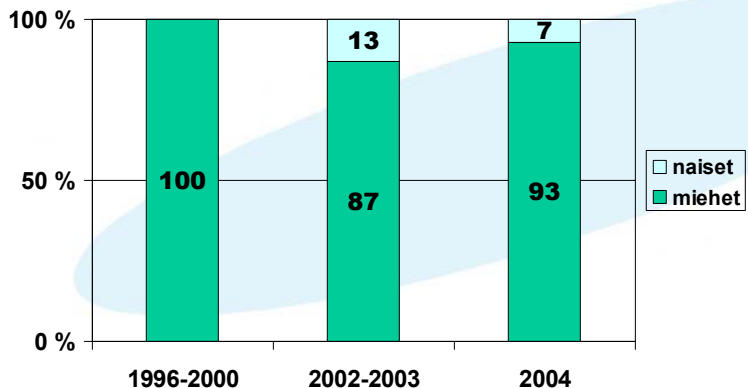
(2004: N = 15)

Lähde: Sporttilinjat

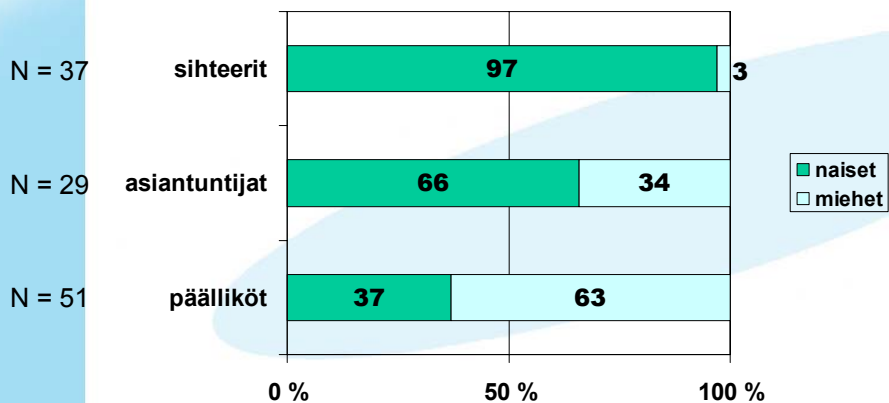
Aluejohtajat SLU-alueilla (%)

(N = 15)

Toimihenkilöt SLU-alueilla 2004

Lähde: Sportttilinjat

SLU:n lajiliitot (75)

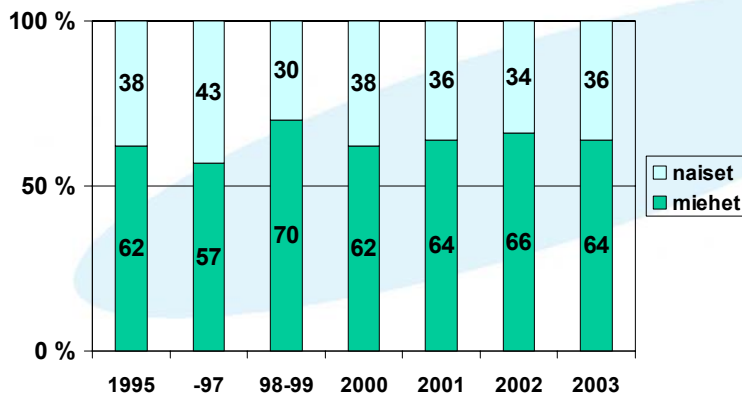
Tasa-arvotyö lajiliitoissa 2002

(50 suurinta lajiliittoa)

- 34 % lajiliitoista on asettanut tasa-arvovastaavan tai -elimen
- 24 % lajiliitoista on huomionnut tasa-arvon toimintasuunnitelmassaan
- 5 % lajiliitoista on suunnannut resursseja tasa-arvotyölle

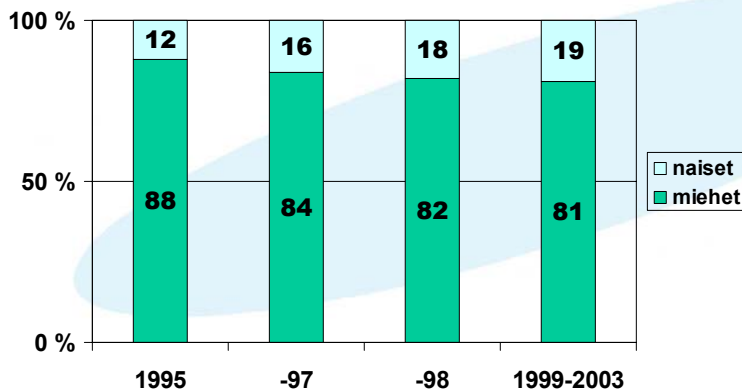
Seurojen jäsenet lajiliittojen piirissä

(2003: N = 1 635 009)

Lajiliittohallitukset

(2003: N = 650 henkilöä)

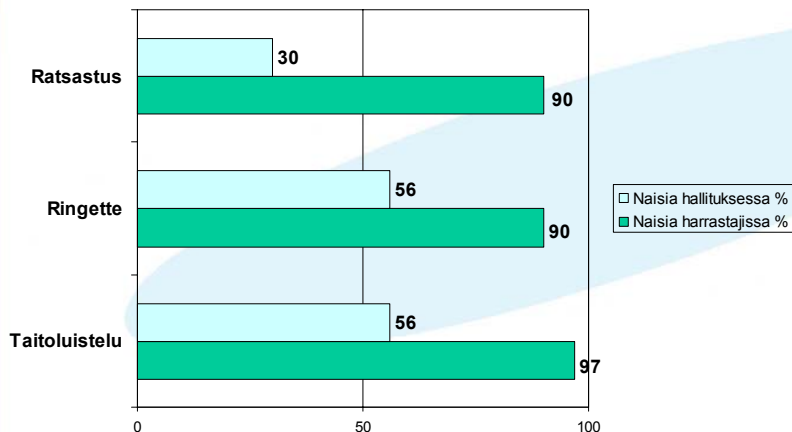
Harrastajien ja päätöksentekijöiden sukupuolijakauma tasapainossa 2003

(vähemmistönä oleva sukupuoli harrastajina/hallituksessa %)

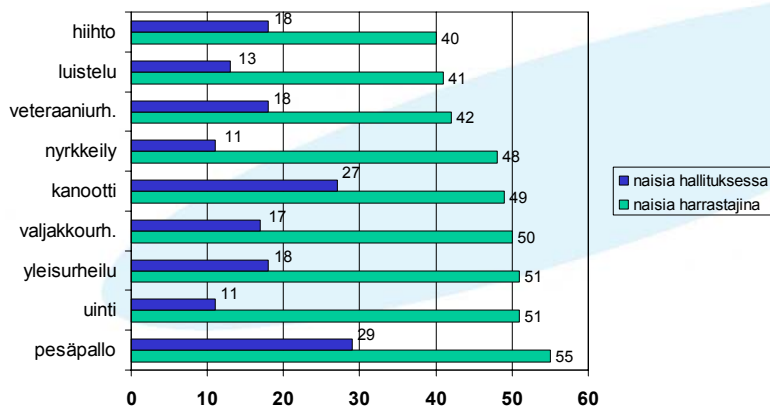
• Aikido	30/29	• Ratagolf	20/22
• Reserviläisurheilu	6/14	• Taekwondo	32/25
• Amer. jalkapallo	29/29	• Taido	42/44
• Curling	30/36	• Tanssiurheilu	35/33
• Golf	30/25	• Tikkaurheilu	33/38
• Hockey	27/29		

Naisia lajiliittojen hallituksissa selvästi vähemmän kuin harrastajissa

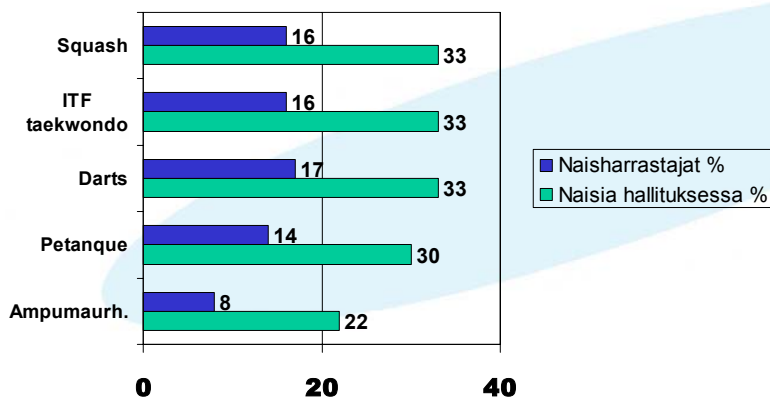
2003

Naisia lajiliittojen hallituksissa selvästi vähemmän kuin harrastajissa 2003

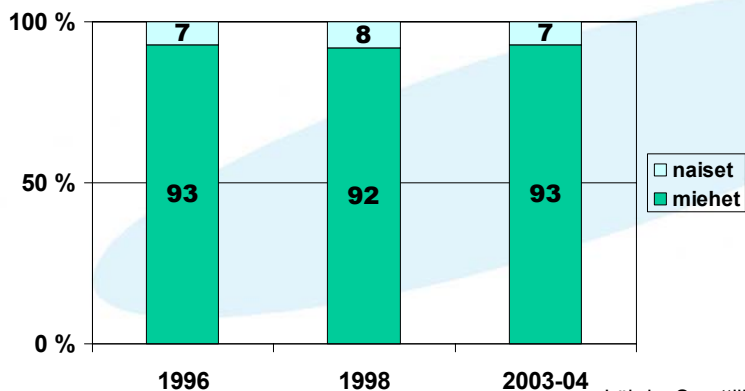
Naisia lajiliittojen hallituksissa suhteessa enemmän kuin harrastajissa 2003

Lajiliittojen puheenjohtajat

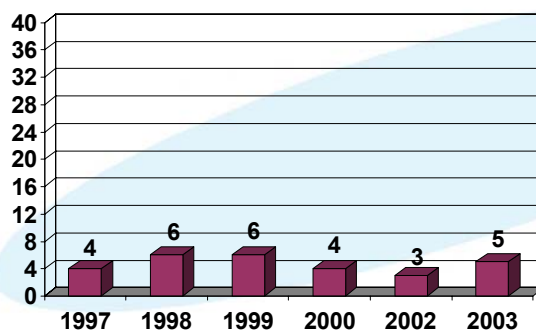
(N = 75)

Lähde: Sporttilinjat

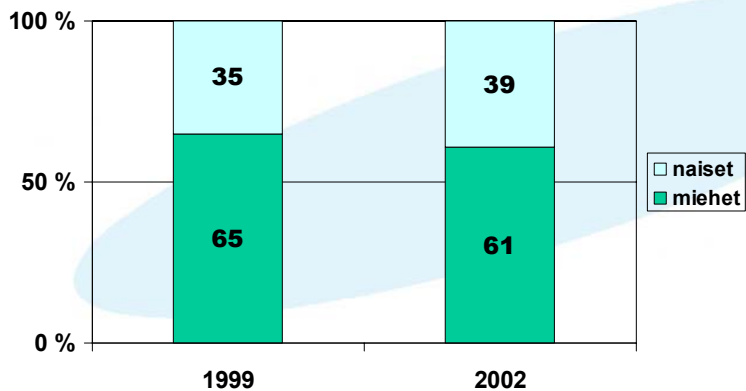
Naispuheenjohtajat (kpl) lajiliitoissa

Lähde: Sporttilinjat

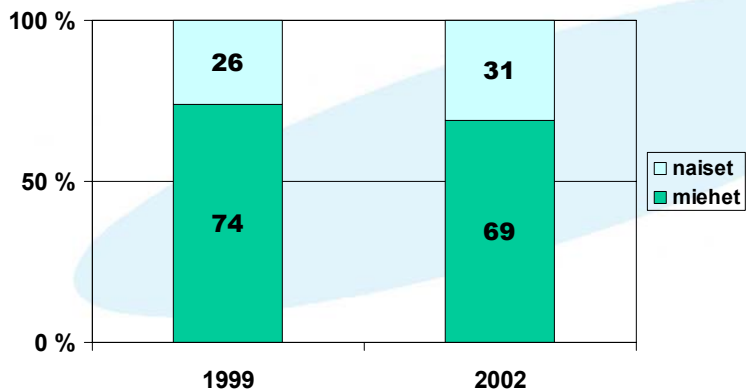
Lajiliittojen valtuustot

(50 suurinta lajiliittoa)

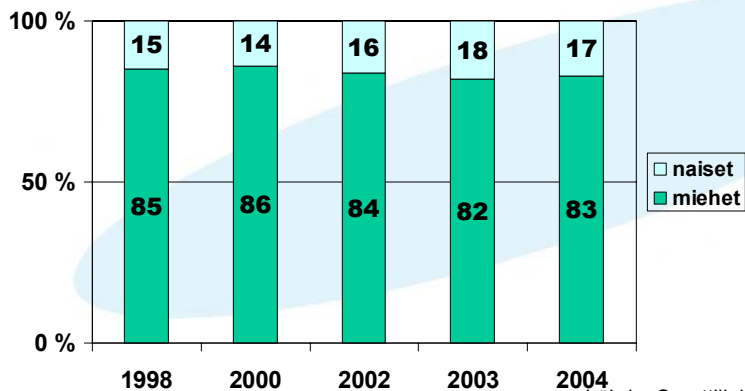
Lajiliittojen valiokunnat

(50 suurinta lajiliittoa)

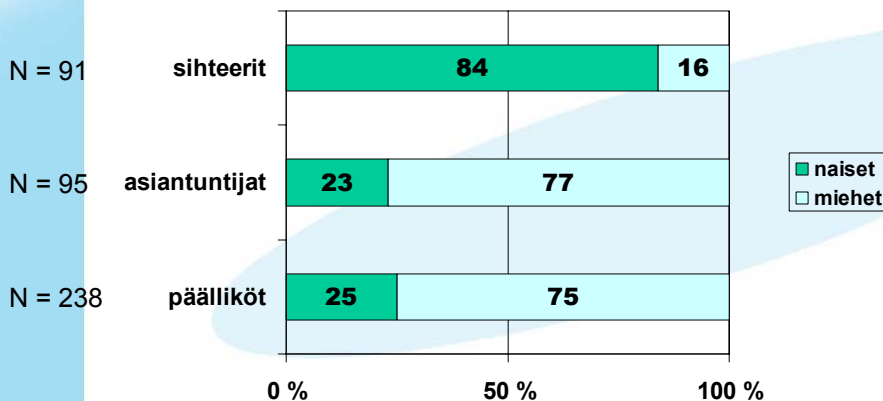
Lajiliittojen toiminnanjohtajat

(2004 N = 53)

Lähde: Sporttilinjat

Lajiliittojen toimihenkilöt 2004

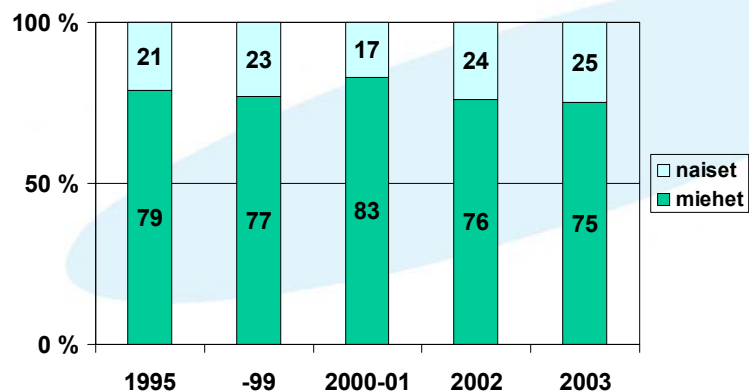

Lähde: Sporttilinjat

Ruotsinkieliset liikuntajärjestöt (8-11)

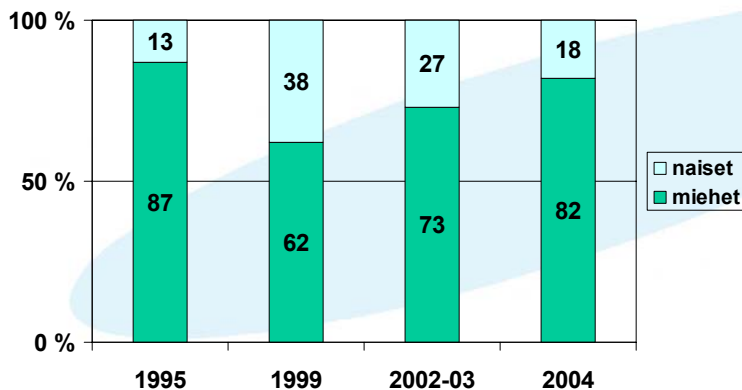
Ruotsinkielisten liikuntajärjestöjen (8) hallitukset

(2003: N = 67 henkilöä)

Puheenjohtajat ruotsinkielisissä liikuntajärjestöissä

(2004: N = 11)

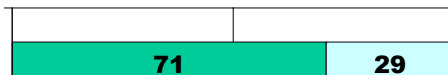

Lähteet: Sporttilinjat

Toimihenkilöt ruotsinkielisissä liikuntajärjestöissä 2004

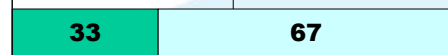
N = 7

sihteerit

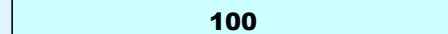
N = 3

asiantuntijat

N = 9

päälliköt

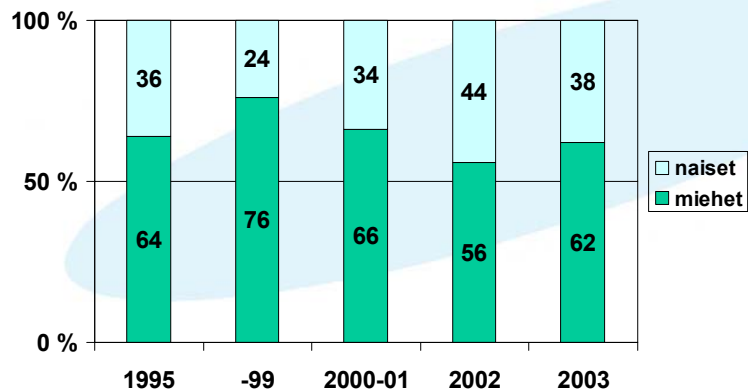
0 % 50 % 100 %

Lähde: Sporttilinjat

Erityisryhmien liikuntajärjestöt (8)

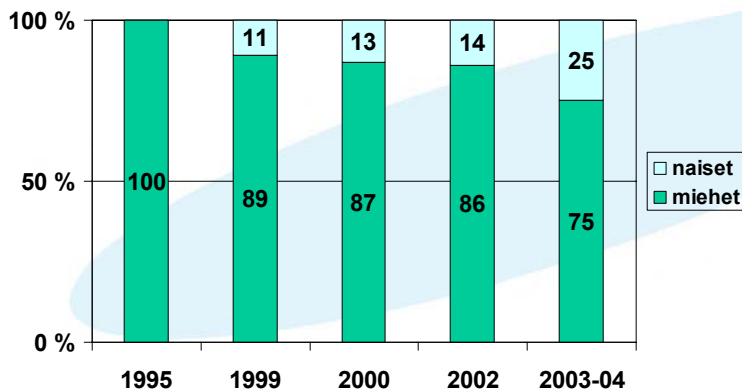
Erityisliikuntajärjestöjen hallitukset

(2003: N = 63 henkilöä)

Puheenjohtajat erityisliikuntajärjestöissä

(2004: N = 8)

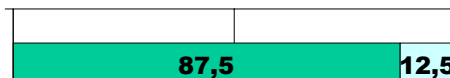

Lähteet: Sporttilinjat

Toimihenkilöt erityisliikuntajärjestöissä 2004

N = 8

sihteerit

N = 4

asiantuntijat

N = 12

päälliköt

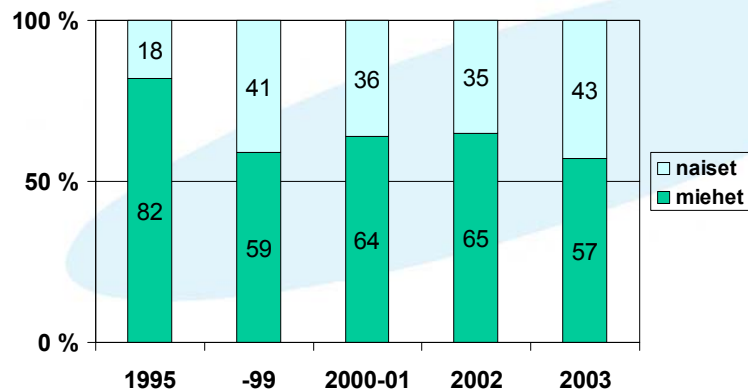
0 % 50 % 100 %

Lähde: Sporttilinjat

Koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöt (4)

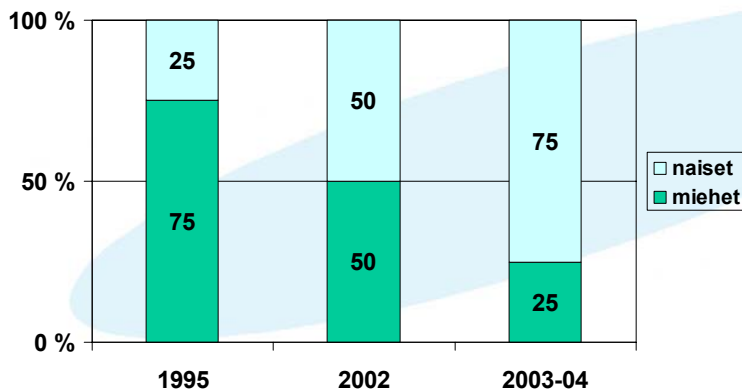
Koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöjen hallitukset

(2003: N = 35 henkilöä)

Puheenjohtajat koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöissä

(N = 4)

Lähteet: Sporttilinjat

Toimihenkilöt koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöissä 2004

N = 6

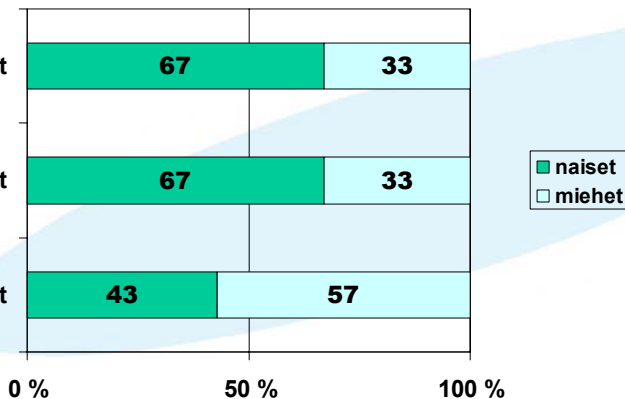
sihteerit

N = 3

asiantuntijat

N = 7

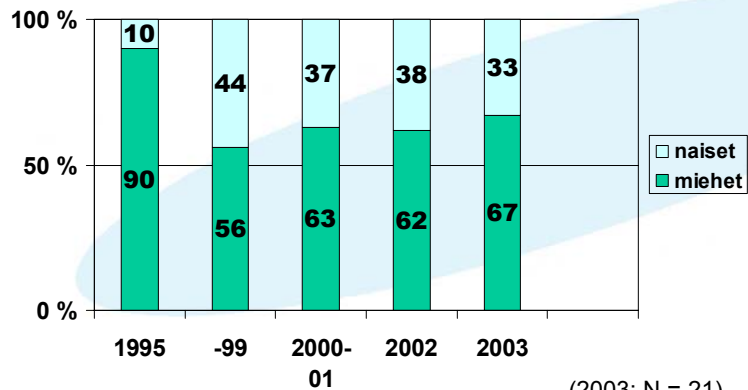
päälliköt

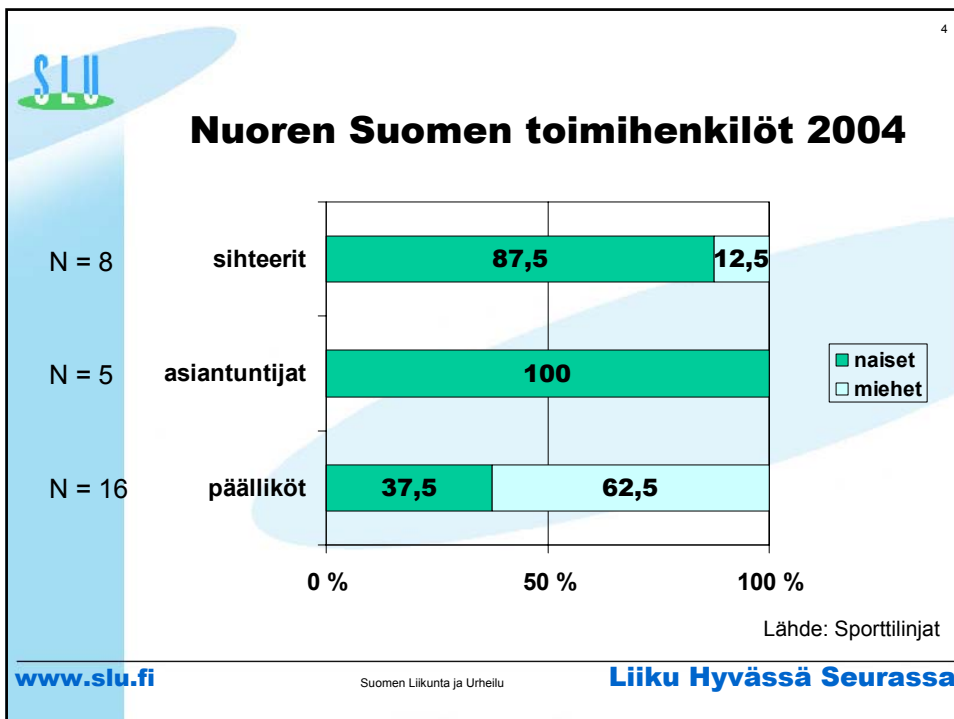
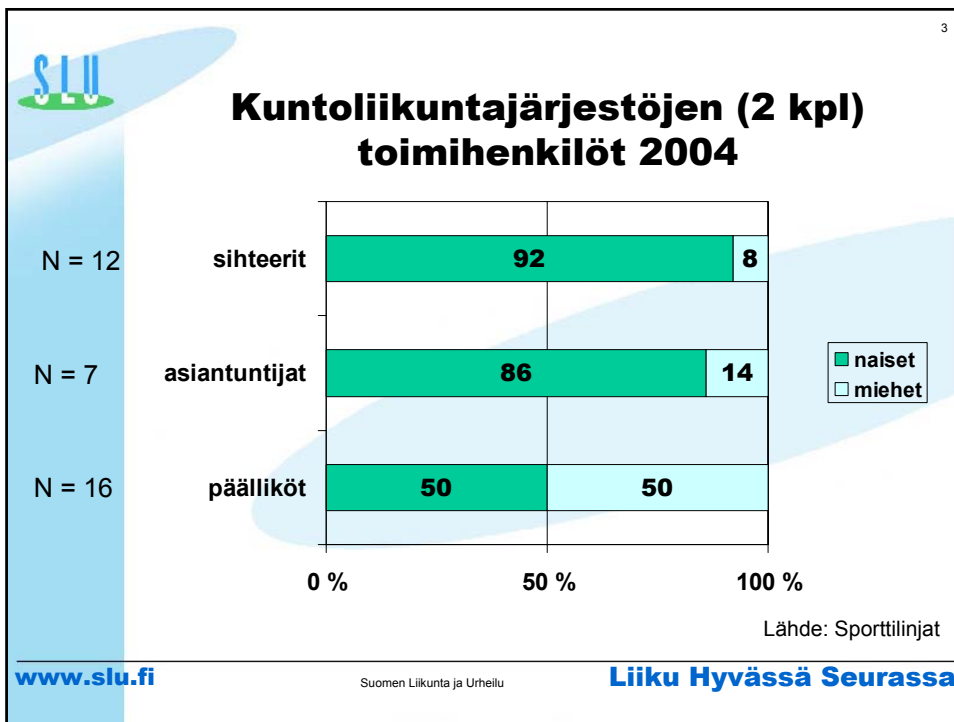

Lähde: Sporttilinjat

Muut liikuntajärjestöt

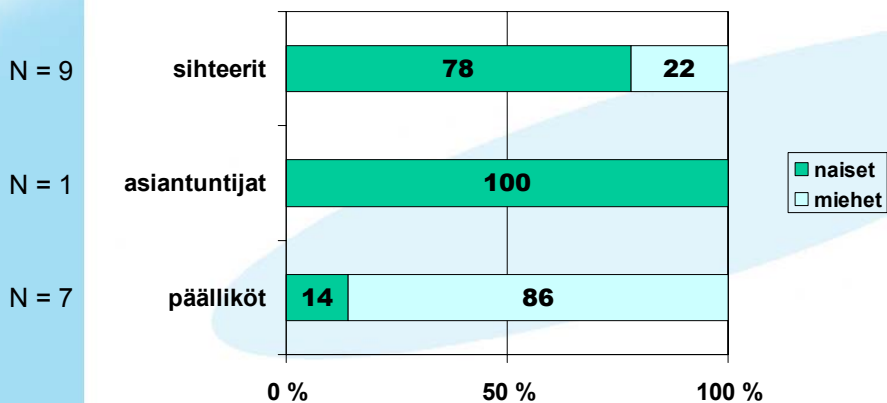
Kuntoliikuntajärjestöjen (2 kpl) hallitukset

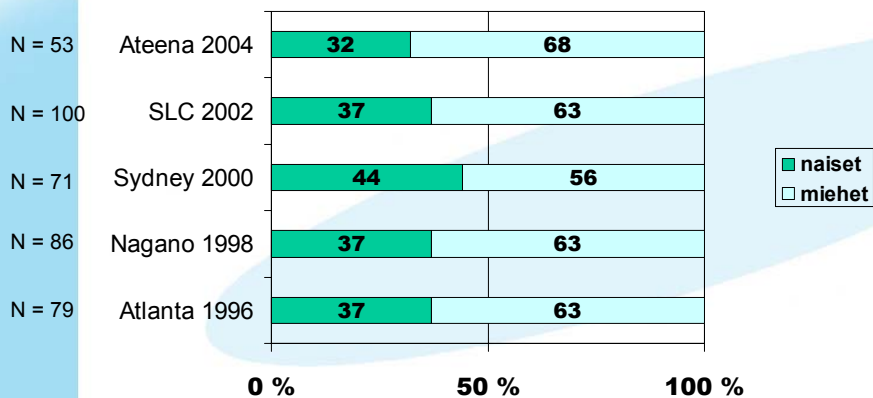
Työväen urheilujärjestön (TUL) toimihenkilöt 2004

Lähde: Sporttulinjat

Olympia- ja Paralympialiike

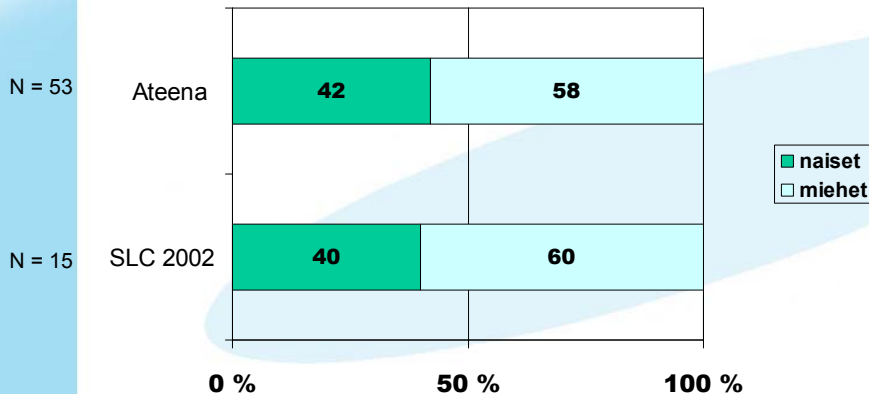
Suomen Olympiaurheilijat

Lähteet: Siukonen ym. 1996, 166; Siukonen ym. 2001, 34-50, 192; Olympiakomitea, OPM

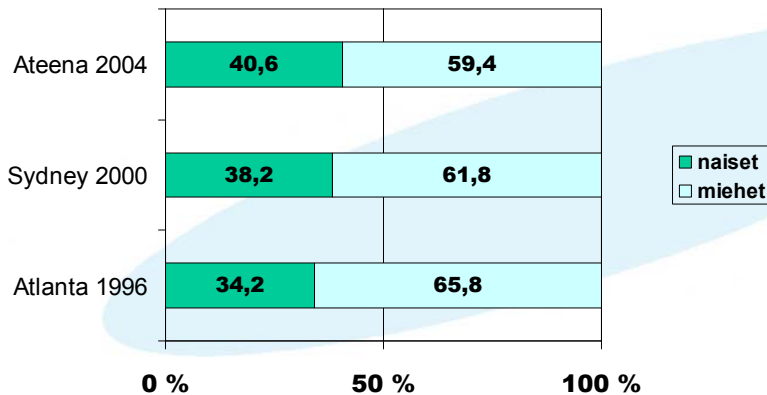
Suomen Paralympiaurheilijat

Lähde: Opetusministeriö

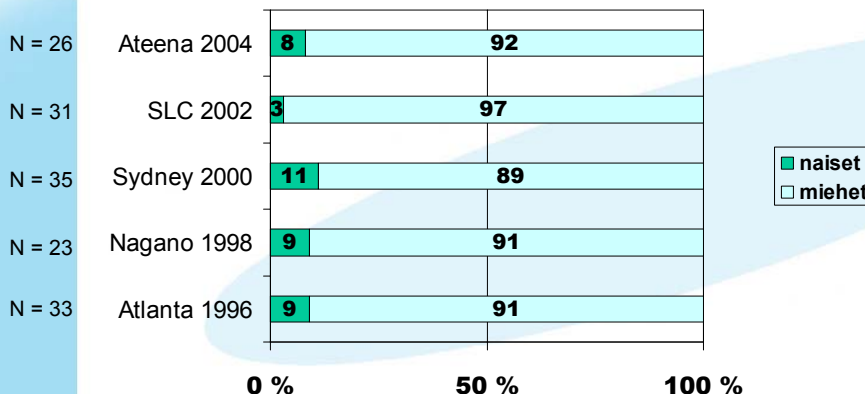
Urheilijat kesäolympialaisissa kaiken kaikkiaan

Naiset osallistuvat 27 lajiin 28:sta (poikkeuksena nyrkkeily)

Valmentajat ja lajijohtajat Suomen Olympiajoukkueessa

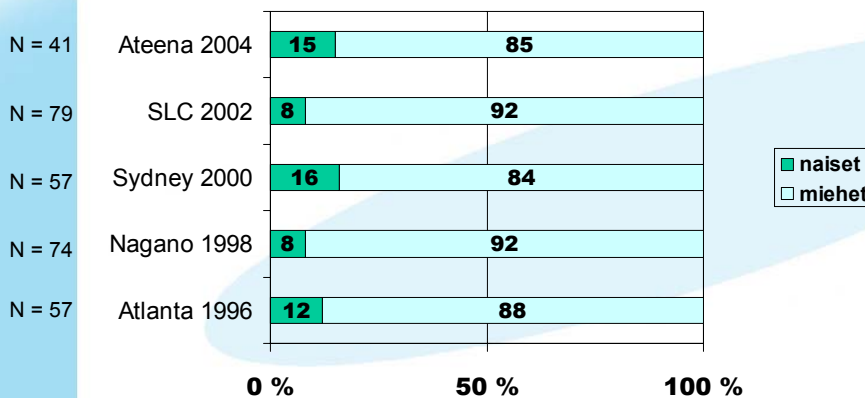

Lähde: Siukonen ym. 1996, 167; Siukonen ym. 2001, 33, 193; Olympiakomitea

Johto ja huolto Suomen Olympiajoukkueessa

(yleisjohto, OK:n edustajat, lajijohto, valmentajat, huoltajat ja lääkärintähuolto)

Lähde: Siukonen ym. 1996, 167; Siukonen ym. 2001, 33, 193; Olympiakomitea

Kansainvälisen Olympiakomitean tasa-arvotavoitteet (1996)

- Päätöksentekijöistä naisia 10 %
30.6.2001 mennessä
- Päätöksentekijöistä naisia 20 %
31.12.2005 mennessä

Kansainvälinen Olympiakomitea IOC 2004

- Jäseniä 126; naisia 12 (9 %)
- KOK:n hallituksessa yksi nainen (Lindberg)
- KOK:n puheenjohtajistossa ei ole naisia
- Komissioissa jäseniä yhteensä 237; naisia 28 (12 %)
 - Women and Sport –työryhmässä 13 naista
 - urheilijakomissiossa 7 naista
 - muissa komissioissa yleensä yksi nainen
 - muutama täysin miesvaltainen komissio

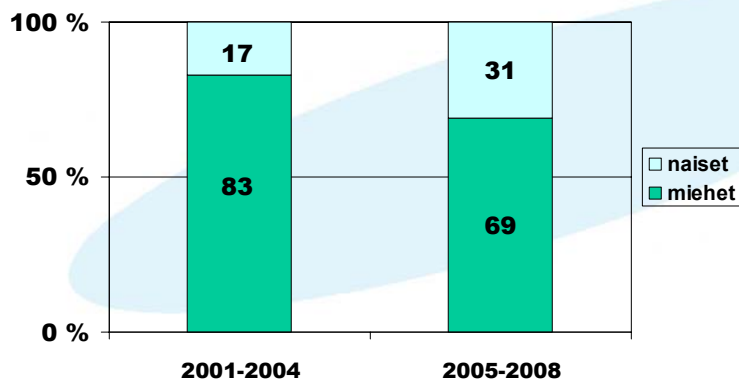
Naiset Olympialiikkeen maaosakohtaisissa hallituksissa 2004

- ANOCA: 16 %
- EOC: 12,5 % (N = 16; Lindberg ja Myrmael)
 - 6 komissiota, joista kolmessa ei ole yhtään naista
- OCA: 5,9 %
- PASO: 11,8 %
- ONOC: 22,2 %

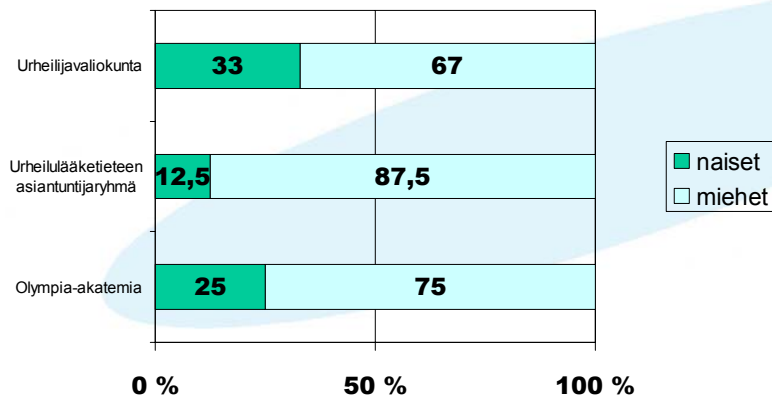
Kansalliset Olympiakomiteat 2004

- 48 NOC: yli 20 % naisia hallituksessa
 - Norja 41,7 %, Islanti 28,6 %, Ruotsi 27,3 %
- 117 NOC: yli 10 % naisia hallituksessa
- 169 NOC: vähintään yksi nainen hallituksessa

Suomen Olympiakomitean hallitus

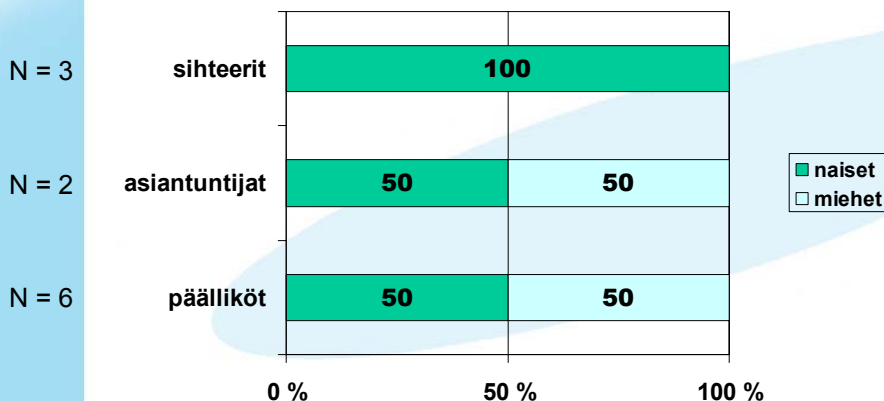

Suomen Olympiakomitean valiokunnat ja asiantuntijaryhmät 2004

Suomen Olympiakomitean toimihenkilöt 2003-04

Lähde: Sporttilinjat

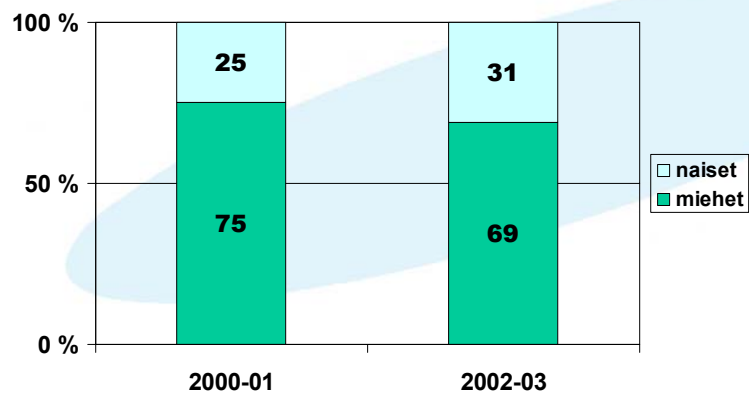
Lähteet

- Myrmael, Marit 2004. Alustus European Women and Sport – konferenssissa Pariisissa 24.4.2004.
- Olympiakomitea 2004. Olympiakisojen loppuraportit, Salt Lake City 2002 sivultolta http://www.noc.fi/julkaisut/olympiakisojen_loppuraportit/?NDD=1 ja Ateena 2004 sivustolta: http://www.ateenakisivut.fi/ateena_2004_olympiakisat/suomen_joukkue/ 20.10.2004
- Puskala, Pirjo 2004. Suomen Olympiakomitea.
- Siukonen, M. & Pulakka, M. & Ahola, M. 1996. Suuri olympiateos 100 vuotta 1896-1996. Atlanta 1996. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.
- Siukonen, M. & Ruohonen, E-L. & Pulakka, M. & Luotio, J. 2001. Suuri olympiateos. Nagano 1998, Sydney 2000. Graface. Jyväskylä.
- Skirstad, Berit 2004. Alustus European Women and Sport – konferenssissa Pariisissa 24.4.2004.
- Sporttilinjat. Liikunnan ja urheilun yhteystiedot 2003 ja 2004.

SLU:n tukijäsenjärjestöt (12)

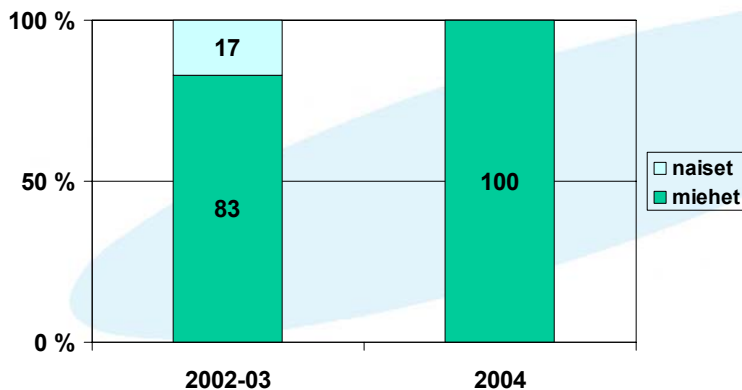
SLU:n tukijäsenjärjestöjen hallitukset

(2003: N = 120 henkilöä)

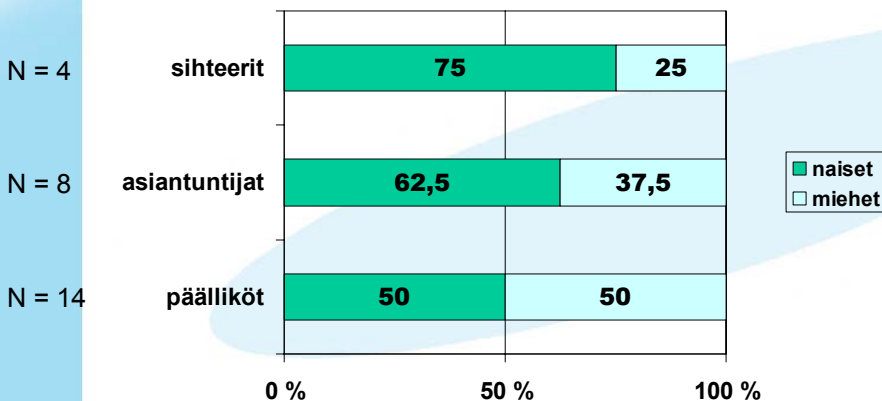
Puheenjohtajat SLU:n tukijäsenjärjestöissä

(N = 12)

Lähde: Sporttilinjat

Toimihenkilöt SLU:n tukijäsenjärjestöissä 2004

Lähde: Sporttilinjat

Liikunnan alan koulutus

Opiskelijat: urheiluopistojen vapaa sivistystyö

- miehet opiskelevat naisia enemmän sekä valtakunnallisissa (58 %) että alueellisissa (57 %) liikunnan koulutuskeskuksissa (2002)
- opistojen kesken on kuitenkin selviä eroja opiskelijoiden sukupuolijakautumassa johtuen osittain opistojen lajivalikoimasta
- opistojen vapaan sivistystyön koulutuksessa miesten osuudet olivat suurimmat huippu-urheilussa (63 %) ja liikuntajärjestötoiminnassa (64 %), jotka ovat tavallisesti toteutettu yhteistyössä urheiluseurojen kanssa
- naisia osallistui miehiä enemmän (53 %) aikuisliikunnan kursseille

Opiskelijat: liikunta-alan ammatillinen ja korkeakouluopetus

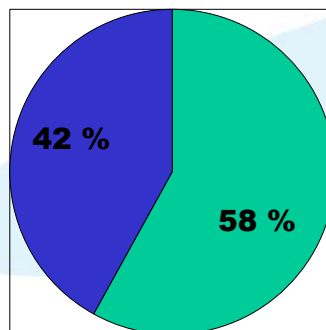
- liikunnanohjauksen perustutkinto: 59 % miehiä – 41 % naisia (2003)
- liikuntapaikkojen hoitajan amm.tutkinto: 77 % miehiä – 23 % naisia
- valmentajan erikoisammattitutkinto 71 % miehiä – 29 % naisia
- liikunnan ammattikorkeakoulututkinto: 51 % miehiä – 49 % naisia (2003)
- liikunta- ja terveystieteiden tiedekunnan opiskelijoista naisia on 65 % (2004)
- liikuntatieteiden pääaineopiskelijoissa naisia ja miehiä on kaikkiaan lähes yhtä paljon, mutta:
 - liikuntahallinnon koulutusohjelmassa enemmistö on naisia (64 %)
 - valmennus- ja testausopissa enemmistö on miehiä (65 %)
- terveystieteet ovat erityisen naisvaltaisia (89 %); moni heistä tulee jatko-opintoihin hoitoaloilta

Hallinto

- valtakunnallisten urheiluopistojen puheenjohtajista ja johtokuntien jäsenistä 73 %, rehtoreista 64 % ja muista johtotason toimihenkilöistä 68% on miehiä
- kolmen valtakunnallisen opiston johtokunnassa ei ole yhtään naista
- liikunta- ja terveystieteiden tiedekunnan tutkijoista (58 %) ja hallintohenkilökunnasta (76 %) enemmistö on naisia
- tiedekunnan professoreista (82 %) ja yliassistentteista (67 %) enemmistö on miehiä

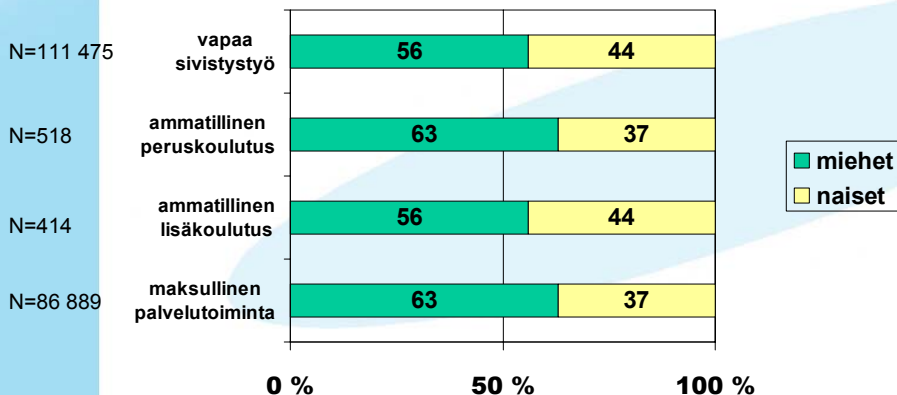
a) Valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijat 2003

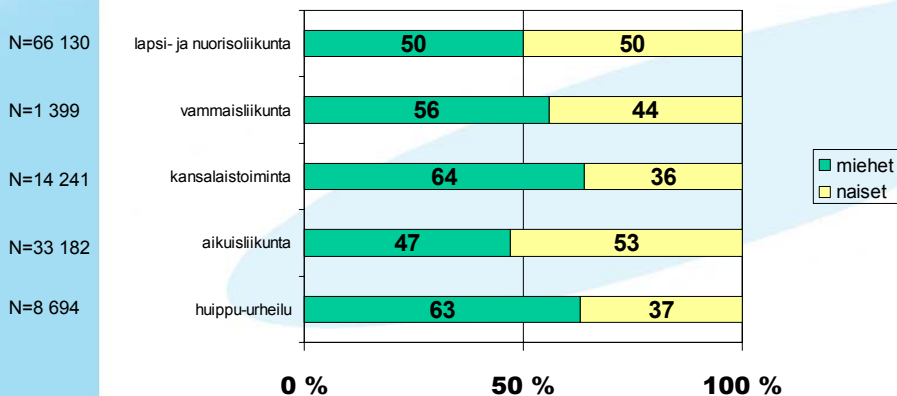

N = 199 295

Opiskelijat koulutustehtävittäin 2003

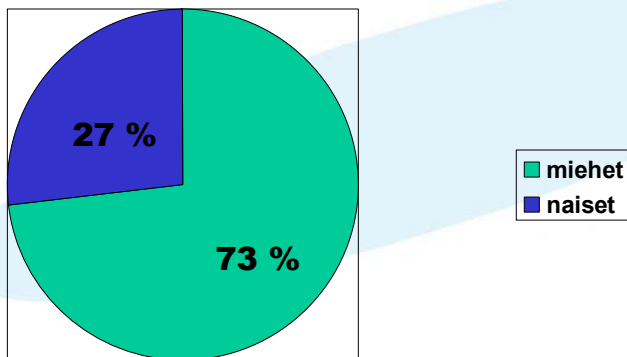
Opiskelijat vapaan sivistystyön koulutuksessa 2003

Valtakunnallisten koulutuskeskusten (11) johtokunnat 2004

(N = 73 henkilöä)

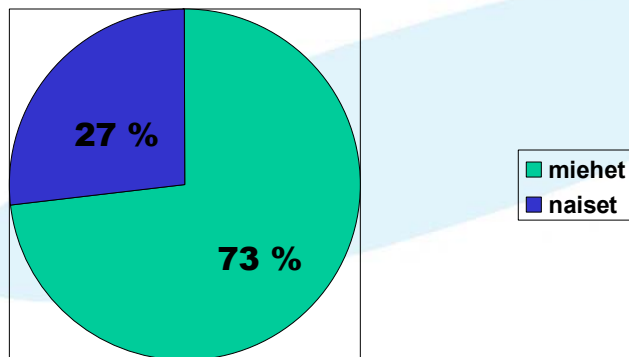

Valtakunnallisten koulutuskeskusten johtokunnat 2004

- 6 miesenemmistöistä johtokuntaa
- 1 naisenemmistöinen johtokunta (Kisakallio)
- 1 johtokunta, jossa sukupuolten suhde tasan (Varala)
- 3 täysin miesvaltaista johtokuntaa (Vierumäki, Eerikkilä, Vuokatti)

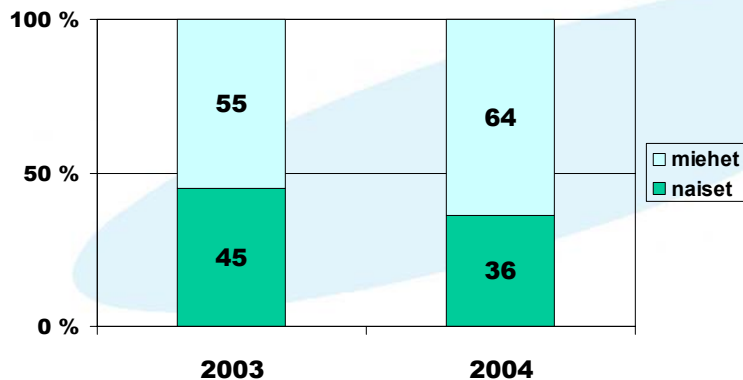
Valtakunnallisten koulutuskeskusten johtokuntien puheenjohtajat 2004

(N = 11)

Valtakunnallisten koulutuskeskusten rehtorit

(N = 11)

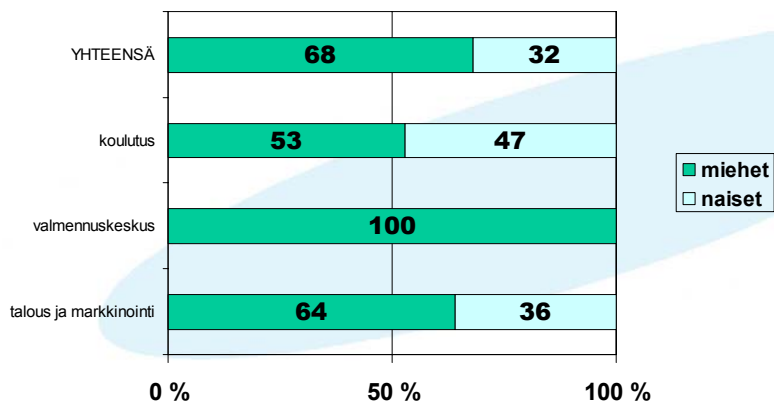
Muut johtotason toimihenkilöt 2004

(N = 31)

N = 14

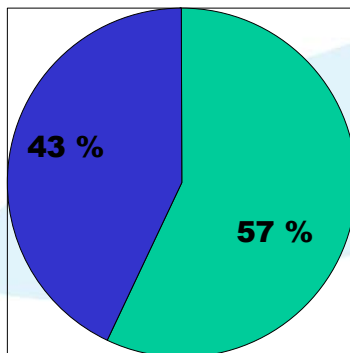
N = 6

N = 11

b) Alueelliset liikunnan koulutuskeskukset

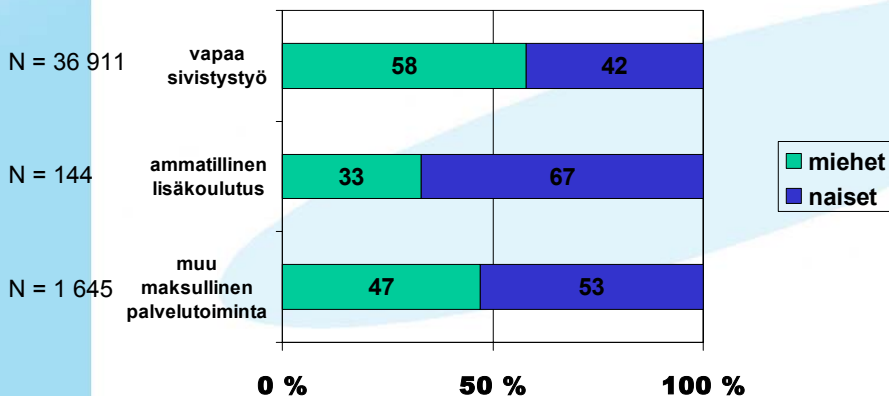
Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijat 2002

■ miehet
■ naiset

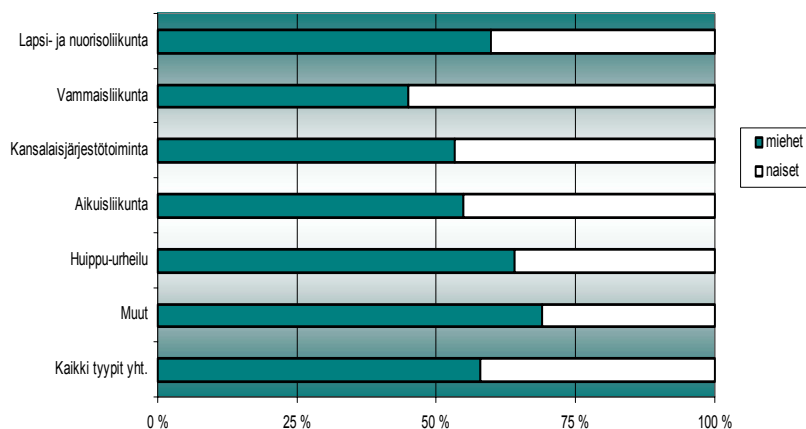
N = 38 700

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijat koulutustehtävittäin 2002

■ miehet
■ naiset

Opiskelijat alueellisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön koulutuksessa 2002

Lähteet

- Opetusministeriö: *Liikuntatoimen tilastot 2002*.
- Kalvo 14: Sporttilinjat 1998, 2003 ja 2004.

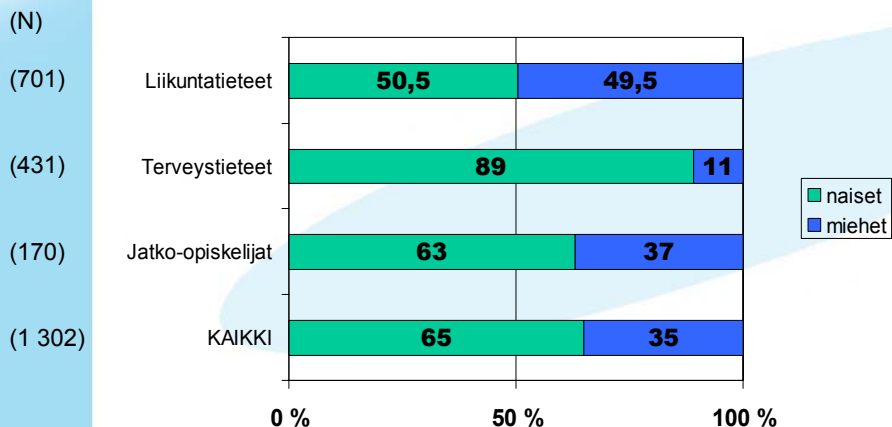
Liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta 2004

Jyväskylän yliopisto

Lähde:

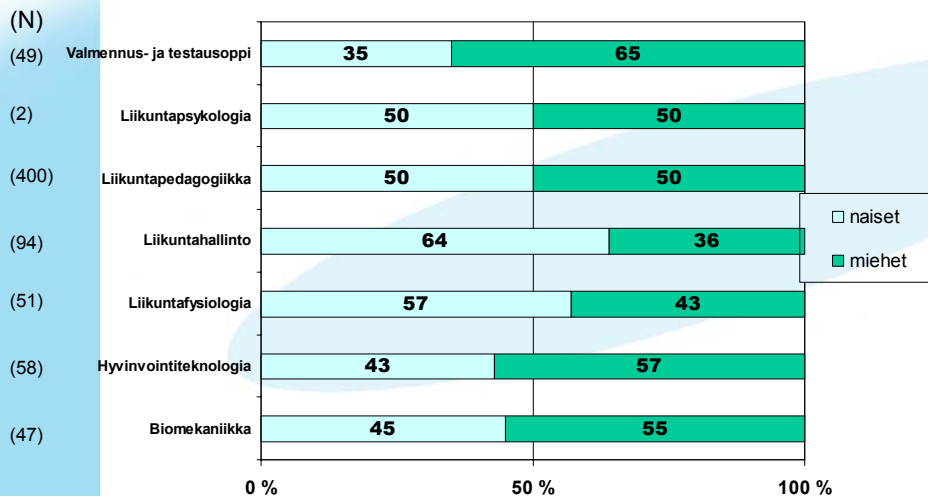
Henkilökohtainen tiedonanto hallinnon osastosihteerin
Pirjo Koikkalaiselta 11.3.2004.

Opiskelijat liikunta- ja terveystieteiden tiedekunnassa 2004

Opiskelijoiden sukupuoli- ja ikäjakauma liikuntatieteiden koulutuksessa 2004

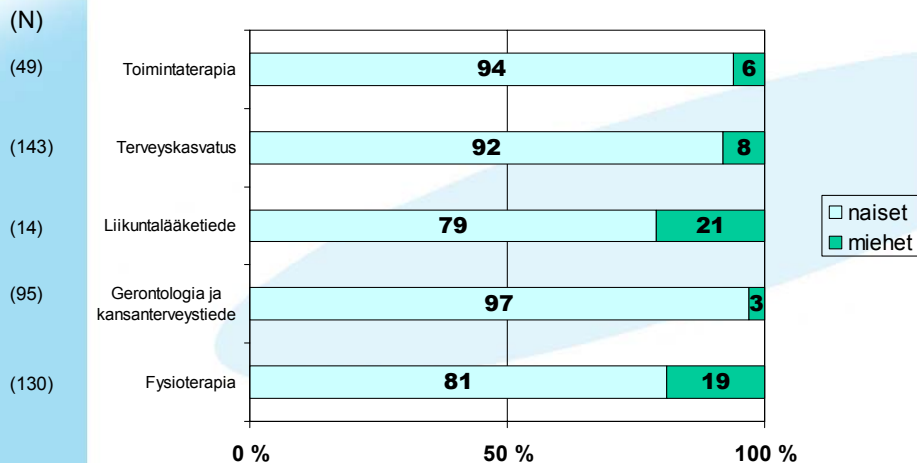
www.slu.fi

Suomen Liikunta ja Urheilu

Liiku Hyvässä Seurassa

Opiskelijoiden sukupuoli- ja ikäjakauma terveystieteiden koulutuksessa 2004

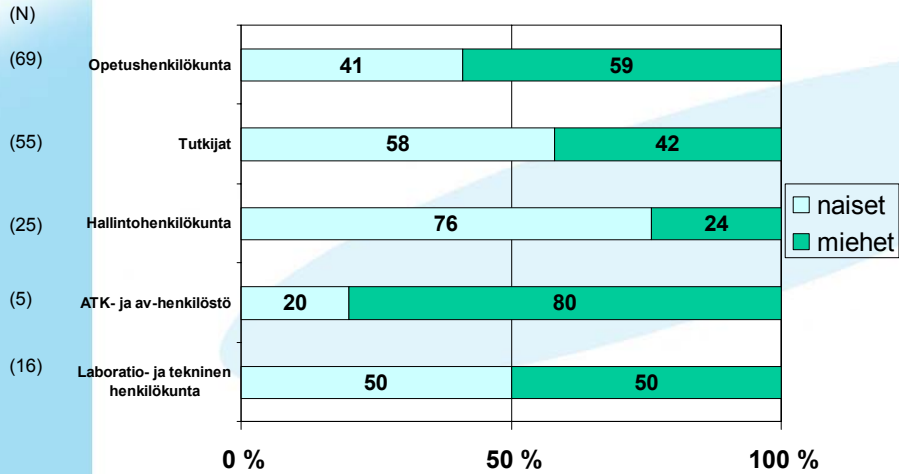

www.slu.fi

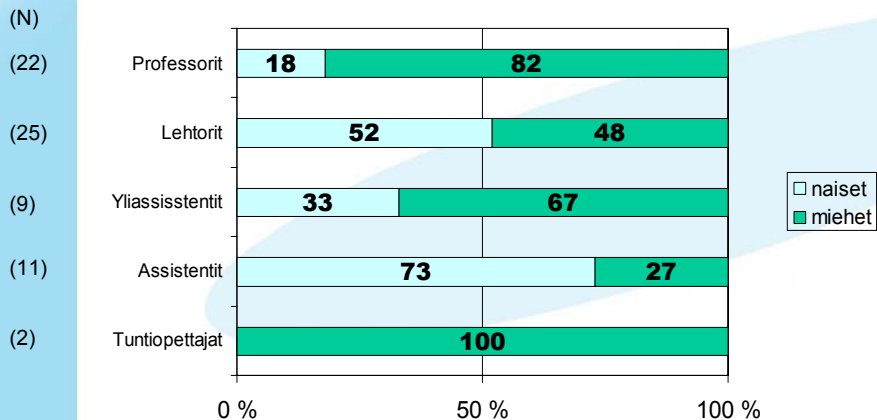
Suomen Liikunta ja Urheilu

Liiku Hyvässä Seurassa

Tiedekunnan henkilökunta 2004 (%)

Tiedekunnan opetushenkilökunta 2004 (%)

Valmentajat

	Miehiä %	Naisia %
• lajiliitoissa ja seuroissa	74 %	26 %
• puolustusvoimissa	97 %	3 %
• urheiluopistoilla	100 %	0 %
• urheilupainotteisissa lukioissa	85 %	15 %
• urheilulukioissa	87 %	13 %
• ammatillisissa oppilaitoksissa	83 %	17 %

Valmentajien sukupuolijakaumia

	%-M	%-N
Lajiliitto ja seurat	74	26
Puolustusvoimat	97	3
Urheiluopistot	100	0
Urheilupainott. lukiot	85	15
Urheilulukiot	87	13
Ammatilliset oppilaitokset	83	17

(Suomen Valmentajat ry 2002)

Valmentajat ja ohjaajat lajiliitoissa

- lajiliittojen virallisten valmennusryhmien valmentajista 23 % naisia (2002)
- lajiliittojen kouluttamista ohjaajista ja apuohjaajista 54 % naisia (2002)

(50 suurinta lajiliittoa)

Urheiluvalmennusta saavat opiskelijat

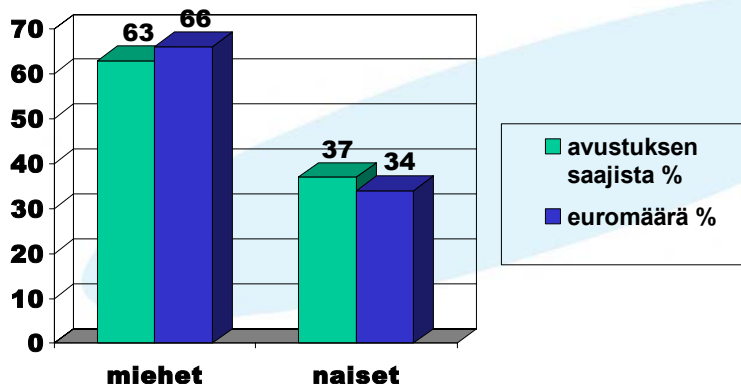
	%-M	%-N	
Urheilulukiot (2002)*	58 %	42 %	N=1 763
Ammatilliset oppilaitokset (2002)*	92 %	8 %	N=289

* Erityisen tehtävän urheilulukiot ja ammatilliset oppilaitokset

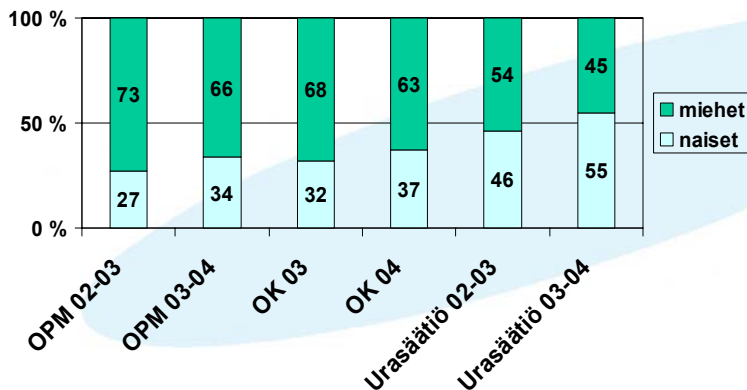
Huippu-urheilun urheilijakohtaiset tuet

- Opetusministeriön, Olympiakomitean ja Urasäätiön tukemista urheilijoista miehiä oli 63 % ja naisia 37 % vuosina 2002-2004
- Opetusministeriön, Olympiakomitean ja Urasäätiön myöntämistä tukirahoista kohdistui miehille 66 % ja naisille 34 % vuosina 2002-2004
- Opetusministeriön valmennus- ja harjoitteluapurahan saajista (2004) oli miehiä 66 % ja he saivat myös tukirahoista 66 %
- Olympiakomitean tukiurheilijoista (2004) miehiä oli 63 % ja he saivat myös tukirahoista 63 %
- Urasäätiön opiskeluapurahojen saajista (2003-2004) miehiä oli 45 % ja he saivat tukirahoista 44 %

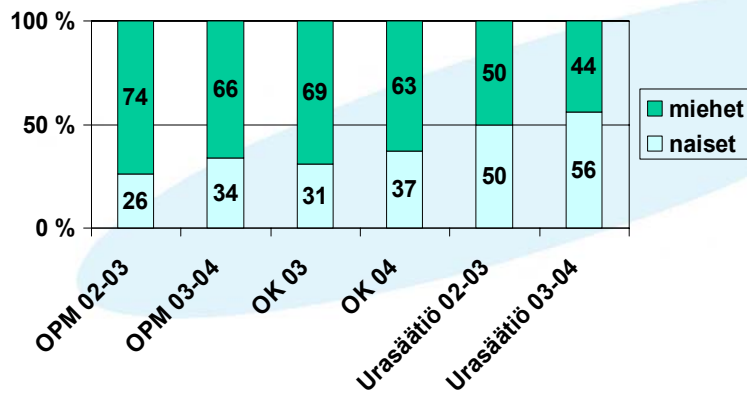
Avustusta saaneet urheilijat ja euromäärät 2002-2004

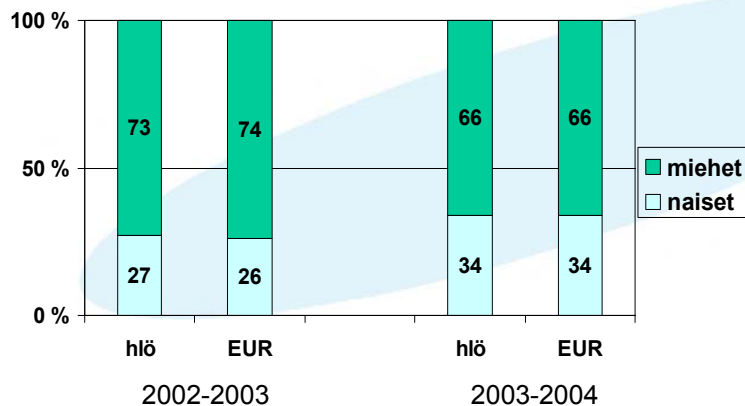
Avustusta saaneet urheilijat tahoittain

Apurahamäärät tahoittain

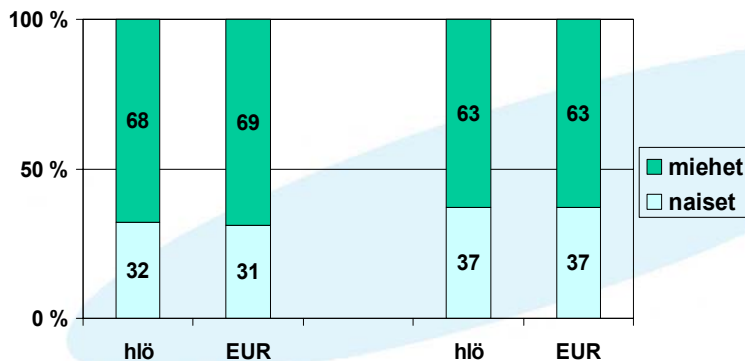

Opetusministeriön urheilija-apurahan saajat ja euromäärät

Olympiakomitean avustusten saajat ja euromäärät

- kesä- ja talvilajien valmennustuet
- nuorten valmennustuet
- naisten huippu-urh.ohjelman tuet
- ei-olympialajien tuet

2003

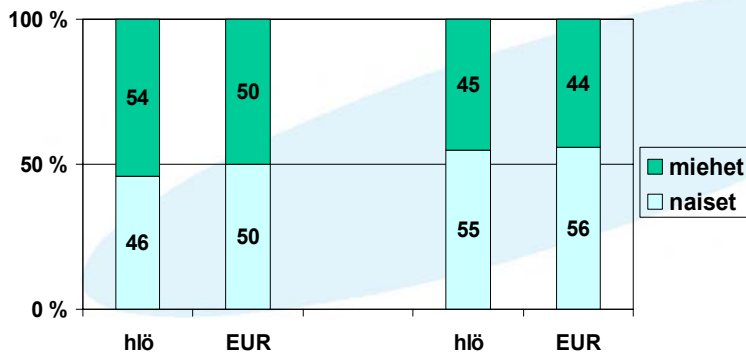
2004

www.slu.fi

Suomen Liikunta ja Urheilu

Liiku Hyvässä Seurassa

Urasäätiön avustuksen saajat ja euromäärät

2002-2003

2003-2004

www.slu.fi

Suomen Liikunta ja Urheilu

Liiku Hyvässä Seurassa

Koonti: Huippu-urheilijoiden avustukset

Avustuksen antaja	Miehet		Naiset	
	hlömäärä	€	hlömäärä	€
OPM				
- 2002-2003	41	432 000	15	150 000
- 2003-2004	46	366 000	24	192 000
Olympiakomitea				
- 2003	157	320 250	73	147 150
- 2004	185	394 900	109	229 000
Urasäätiö				
- 2002-2003	37	50 500	32	50 500
- 2003-2004	30	45 800	36	57 700

Lähteet

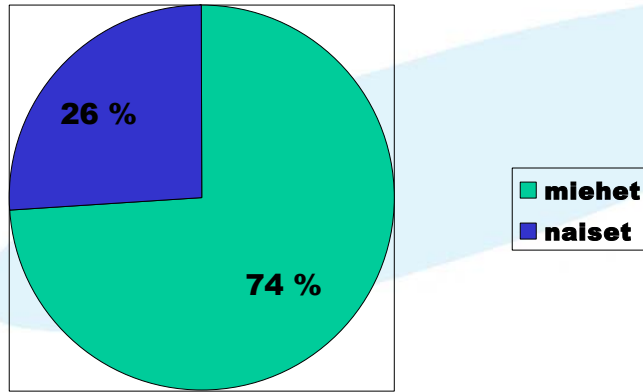
- Merikoski-Silius, T. (2004). Henkilökohtainen tiedonanto 17.3.2004.
- Suomen olympiakomitea (2004). Toimintakertomus 2003.
<http://www.noc.fi/taustasivut/artikkeliarkisto/?num=16328&JKNUM=16328>
<http://www.noc.fi/valmennus/valmennustuet/valmennus-ja-tehostamistuet/>

Doping-testaus

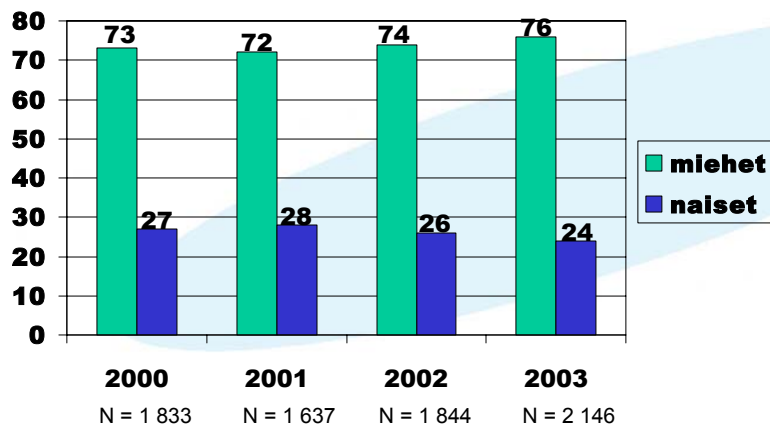
- valtaosa dopingtesteistä kohdistuu miespuolisiin urheilijoihin (74 %)
- Suomen Antidopingtoimikunnan (ADT) testaajista miehiä on 65 prosenttia, kouluttajista 71 prosenttia
- ADT:n hallituksessa naisia on 57 % (2004)

Dopingtestit 2000-2003

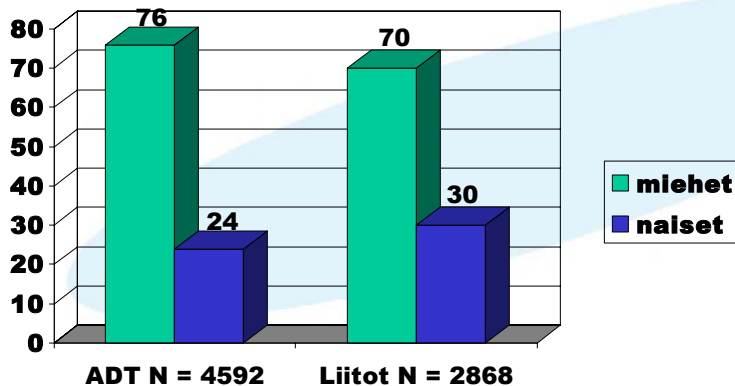
(N = 7 460)

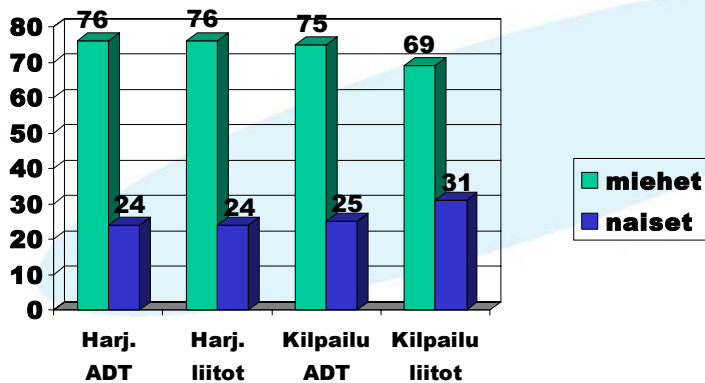
Dopingtestit 2000-2003 (%)

ADT:n ja liittojen tekemät dopingtestit 2000-2003 (%)

ADT:n ja liittojen tekemät dopingtestit 2000-2003 (%)

Suomen Antidopingtoimikunnan testausstrategia

- ADT:n tavoitteena on testata tasapuolisesti eri lajien urheilijoita, miehiä ja naisia, huomioiden kuitenkin testausstrategiassa määritellyt kriteerit
- Testauksen pääkohderyhmänä ovat eri lajien edustusvalmennusryhmiin ja nuorten valmennusryhmiin kuuluvat urheilijat
- Lisäksi opetusministeriön apurahaurheilijat sekä Olympiakomitean tukiurheilijat kuuluvat yksilöurheilussa testauksen painopisteryhmään
- Tämä urheilijaryhmä muodostaa ns. testauspoolin, johon testaus erityisesti kohdentuu
- Testauspooli on siis suurimmaksi osaksi koottu urheilijoista, jotka on määritetty huippu-urheilijoiksi Olympiakomitean ja opetusministeriön toimesta

Kolme eri riskikategoriaa

- Testausstrategiassa ADT on jakanut lajit kolmeen eri riskikategoriaan
- Ryhmien muodostamisen perusteena on käytetty mm.
 - dopingtapausten määriä lajin parissa
 - lajin riskialttiutta dopingaineiden käyttöön
 - harrastajamääriä
 - kansainvälisten huippujen määriä Suomessa
 - lajin suosiota ja näkyvyyttä

Perusteita yksilöurheilijoiden testaamiselle ovat myös:

- menestys kansainvälisissä kilpailuissa
- aikaisemmat positiiviset tapaukset urheilijan kohdalla
- huomattava tulosparannus kauden aikana
- nopea kehitys urheilutuloksissa yleensäkin
- poikkeava käyttäytyminen kilpailuissa tai harjoituksissa
- testikutsun välttely tai ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti

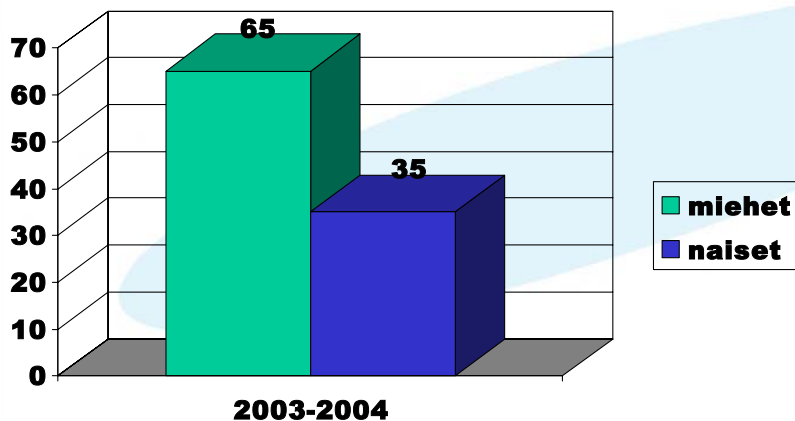
Monet riskilajit miesvaltaisia

- Valintakriteereitä noudatetaan riippumatta urheilijan sukupuolesta, mutta testit kohdistuvat enemmän miesurheilijoihin, koska:
 - monet riskilajit ovat miesvaltaisia
 - testauspooliurheilijoissa on enemmän miehiä kuin naisia

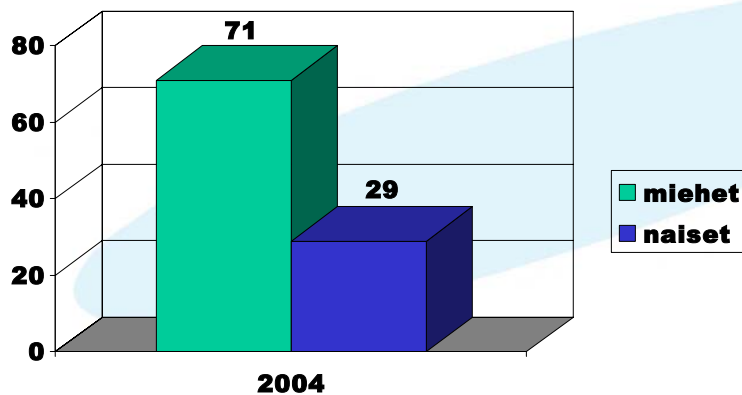
ADT ry:n valtuuttamat dopingtestaajat (%)

(N = 37)

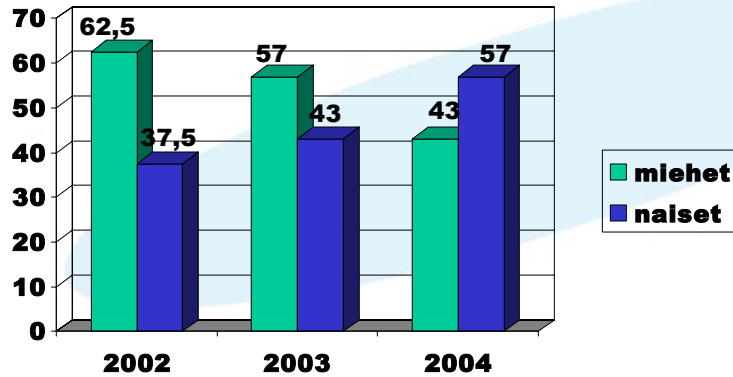
ADT ry:n kouluttajat (%)

(N = 21)

ADT ry:n hallitus (%) 2002-

(2004: N = 7)

Lähteet

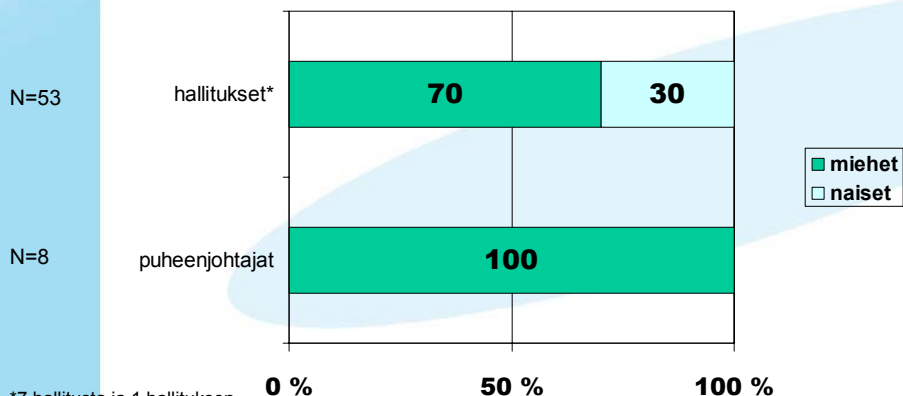
- Suomen Antidopingtoimikunta, ADT ry
 - www.antidoping.fi
- Lisätietoja: Juha Viertola, pääsihteeri

Liikuntatieteellinen tutkimus

- liikuntatieteellisten yhteisöjen hallitusten puheenjohtajista 100 % ja hallitusten jäsenistä 70 % on miehiä
- liikuntatieteellisten yhteisöjen johtajista miesten osuus on 87 %, asiantuntijoista 58 % ja avustavasta henkilökunnasta 9 % (2004)
- tutkimushankkeille haetaan yleensä rahoitusta tutkimusjohtajan nimissä, vaikka tutkimuksen toteuttaa yleensä tutkimusryhmä
- hakijoista miespuolisia tutkimusjohtajia oli 62 % ja valtionapua saaneiden hankkeiden tutkimusjohtajista miehiä oli 64 % (2004)
- miespuolisten tutkimusjohtajien hakemasta 68 hankkeesta 50 % ja naispuolisten tutkimusjohtajien hakemasta 42 hankkeesta 45 % sai rahoitusta (2004)
- euromäärinä miespuolisten tutkimusjohtajien hankkeisiin osoitettiin avustusta 34,5 % haetusta, naispuolisten tutkimusjohtajien hankkeisiin 30 % haetusta euromäärästä (2004)
- naispuolisten tutkimusjohtajien määrä on ollut hienoisessa kasvussa

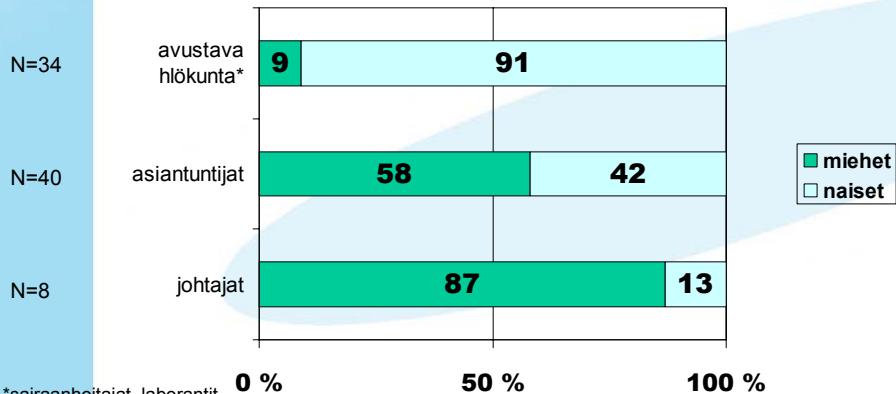
Valtion liikuntabudjetista rahoitettava liikuntatieteellinen tutkimustoiminta 2003-2004

Liikuntatieteellisten yhteisöjen päättöksentekokoelimet 2003

*7 hallitusta ja 1 hallituksen
alainen neuvottelukunta

Liikuntatieteellisten yhteisöjen toimihenkilöt 2004

*sairaanhoitajat, laborantit, liikunnanohj., toimistohlöstö

Hakemukset 2004

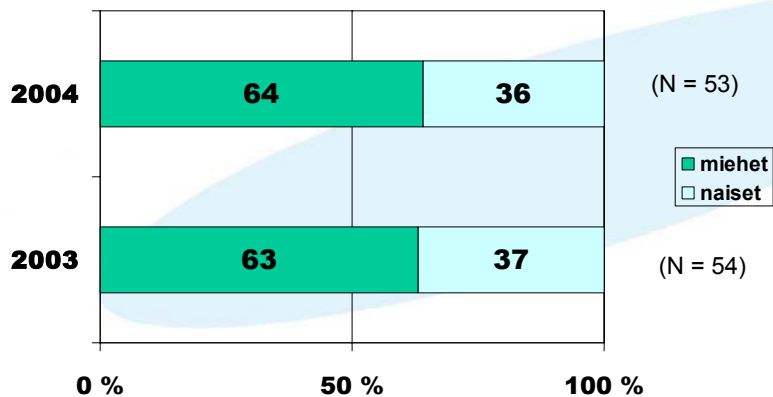
(tutkimusjohtajan sukupuolen mukaan)

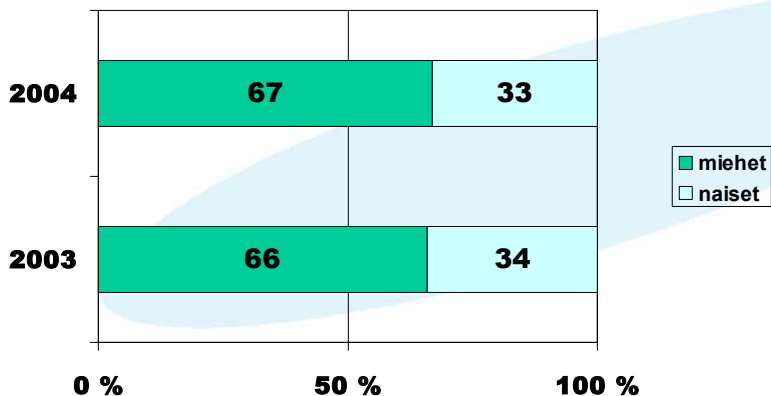

Tukea saaneet hankkeet

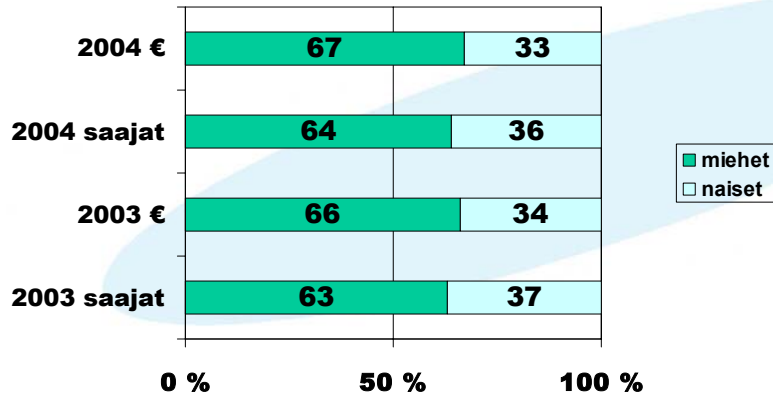
(tutkimusjohtajan sukupuolen mukaan)

Euromäärät tutkimusjohtajan sukupuolen mukaan

Yhteenveto: saajat ja euromäärät

Liikuntatieteellisen tutkimuksen tukemisen suvaus

- Suomessa ei ole kattavaa rekisteriä liikunta-alan tutkijoista eikä heidän rahoituksestaan
- opetusministeriö ei enää myönnä apurahoja tutkijoille vaan on siirrytty palkkaperusteiseen rahoittamiseen
- valtionavustukset kohdennetaan tutkimusryhmille, eikä rahan käyttäjä ole aina sama kuin avustuksen saaja
 - hakijana voi olla esimerkiksi tutkimusjohtaja ja rahan käyttäjinä ryhmä jatko-opiskelijoita
 - tutkimusryhmän sukupuolijakauma ei näy hakemuksessa

Tarpeita suvaukseen

- tutkijarekisteri liikunta-alan tutkijoista
 - tutkijan määrittely: jatko-opiskelija, post-doc, seniori, selvityksen tekijä jne.
- avustushakemuksiin tulisi sisällyttää tutkimusryhmien sukupuolijakaumat

Lähteet

- Opetusministeriö 2004.
http://www.minedu.fi/opm/avustukset/myonnetyt2004/liikuntatieteen_tutkimusavustukset2004.html
- http://www.minedu.fi/opm/avustukset/myonnetyt2003/liikuntatieteen_tutkimusavustukset2003.html
- Ulla Silventoinen, Valtion liikuntaneuvosto.
 Sähköpostiyhteydenotto.

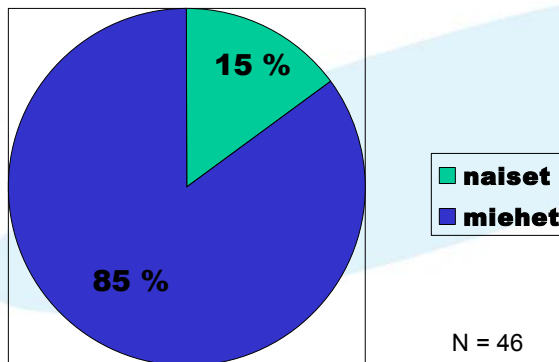
Ansiomerkit ja palkinnot

- liikuntakulttuurin ja urheilun suuri ansioristi: naisia 15 %
- pro urheilu –mitali: naisia 21 %
- pro urheilu –palkinto: naisia 22 %
- kultainen ansioristi: naisia 9 %
- ansioristi: naisia 7 %
- ansiomitali kultaisin ristein: naisia on 14 %
- ansiomitali: naisia 26 %
- SLU:n suuri ansiomerkki on myönnetty Martin Saarikankaalle
- SLU:n kultainen ansiomerkki: naisia 11 %
- SLU:n hopeinen ansiomerkki: naisia 21 %
- vuoden urheilija –valinta: naisia 19 %

Opetusministeriön kautta jaettavat ansiomerkit

- Suomen liikuntakulttuurin ja urheilun suuri ansioristi
- Pro Urheilu –palkinto
- Pro Urheilu –mitali
- Liikuntakulttuurin ja urheilun ansioristejä ja -mitaleita neljässä eri luokassa:
 - kultainen ansioristi
 - ansioristi
 - ansiomitali kullatuin ristein
 - ansiomitali

Liikuntakulttuurin ja urheilun suuri ansioristi kautta aikojen

Liikuntakulttuurin ja urheilun suuri ansioristi kautta aikojen

- urheilun suuri ansioristi myönnettiin ensimmäisen kerran 1947 **Elli Björksténille, Paavo Nurmelle ja Hannes Kolehmaiselle**
- suuri ansioristi voi olla kerrallaan vain 12 elossa olevalla suomalaisella
- 1995–2003 kenelläkään naisella ei ollut urheilun suurta ansioristiä
- kevästä 2003 lähtien ansiomerkin haltijoihin on kuulunut **Pirjo-Liisa Vilenius**

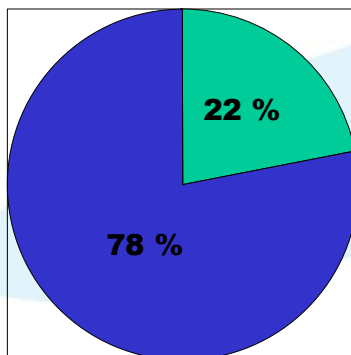
Pro urheilu –palkinto ja -mitali

- vuodesta 2000 on jaettu *Pro urheilu* -palkintoa, urheiluväen vaihtoehtoa taiteilijoiden *Pro Finlandialle*, jonka arvo on 16 800 €
- vuodesta 2001 on muutamalle urheilijalle myönnetty *Pro urheilu* -mitali, johon ei sisälly rahapalkintoa
- *Pro urheilu* -palkintoa ja -mitalia jaetaan urheilusaavutusten perusteella
 - kaikki elossa olevat olympiavoittajat 1968 asti ovat saaneet *Pro urheilu* -palkinnon

Pro Urheilu –palkinto 2000-2003

(N = 41)

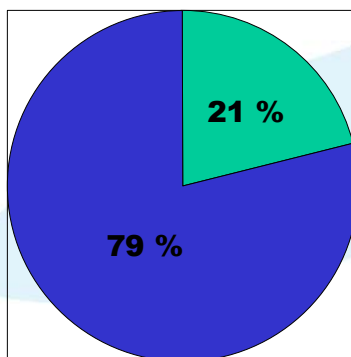

■ naiset
■ miehet

Pro Urheilu –mitali 2001-2003

(N = 14)

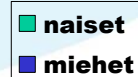
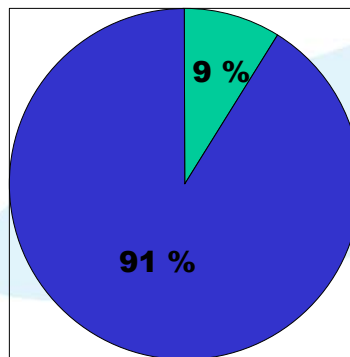
■ naiset
■ miehet

Liikuntakulttuurin ja urheilun ansioristit ja -mitalit

- Myöntöperusteena on aktiivinen järjestötoiminta, eivät voitot ja ennätykset kilpauralla

Ansioristi kultaisena 2001-2004

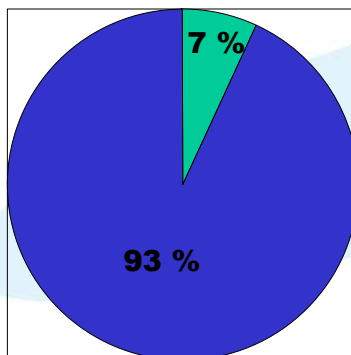
(N = 46)

Ansioristi 2001-2004

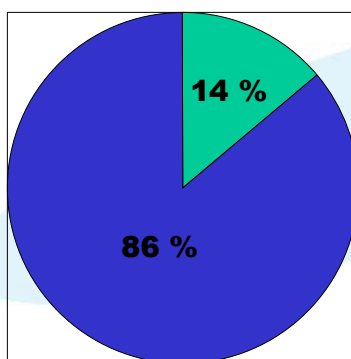
(N = 113)

■ naiset
■ miehet

Ansionitali kultaisin ristein 2001-2004 (N = 338)

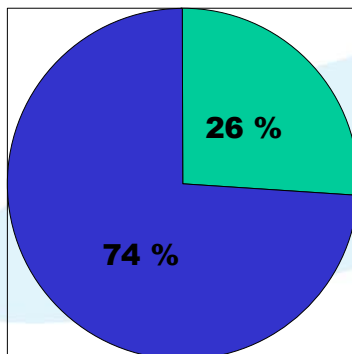

■ naiset
■ miehet

Ansiomitali 2001-2004

(N = 606)

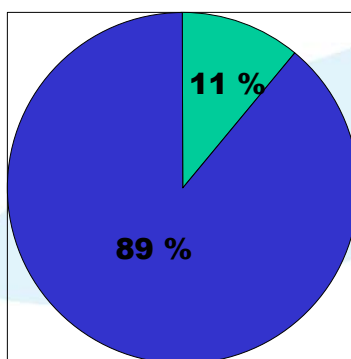
Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n ansiomerkit

- SLU:n Suuri Ansiomerkki 252 € (SLU:n vuosikokous myöntää)
- SLU:n Kultainen Ansiomerkki 170 € (SLU-hallitus myöntää)
- SLU:n Hopeinen Ansiomerkki 100 € (SLU-hallitus myöntää)
- Perustelut: 1. opinnot, 2. toiminta seuroissa, aluejärjestöissä, piireissä, liitoissa tai muissa liikuntayhteisöissä, 3. muut kuin liikuntaan sekä urheiluun liittyvät toimet ja harrastukset, 4. henkilökohtainen urheilutoiminta, 5. kirjallinen toiminta, 6. muu urheilua ja liikuntaa edistävä toiminta, 7. kunnia- ja ansiomerkit sekä kunniajäsenyydet, 8. yleisperustelut

SLU:n Suuri Ansiomerkki 2000-2004

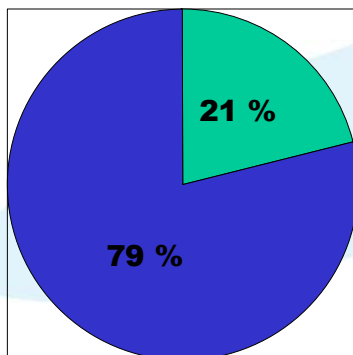
- on myönnetty yhdelle henkilölle,
Martin Saarikankaalle, vuonna 2000

SLU:n Kultainen Ansiomerkki 2000-2004 (N = 74)

SLU:n Hopeinen Ansiomerkki 2000-2004 (N = 71)

■ naiset
■ miehet

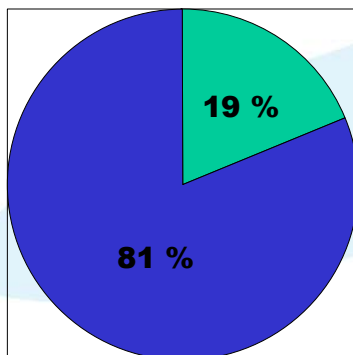

Muut tunnustukset

Vuoden urheilija –valinta 1946-2003

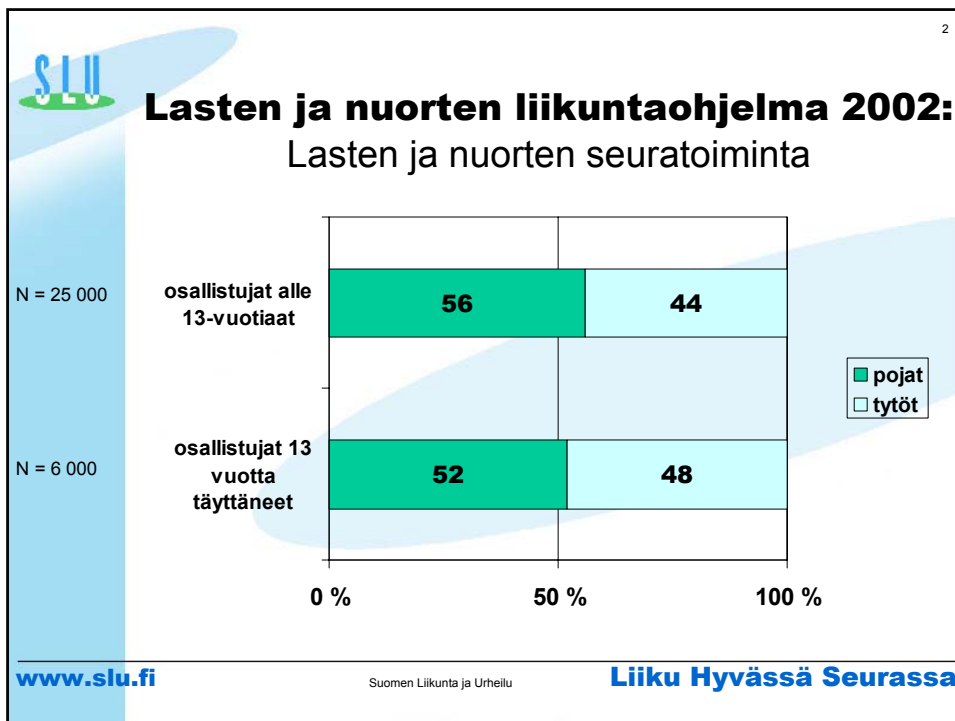
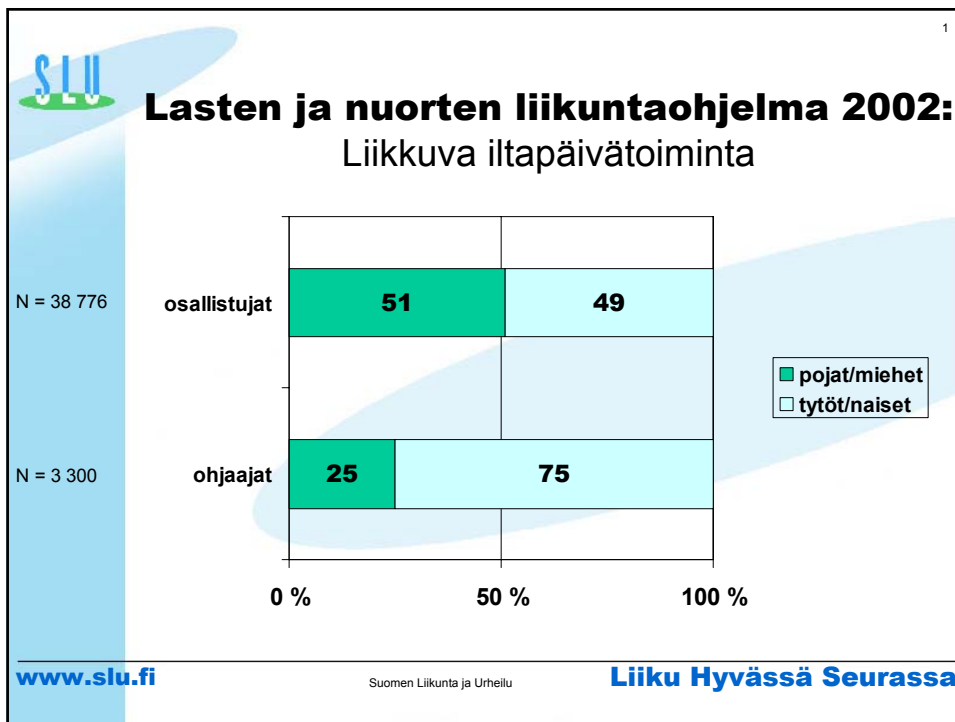
(N = 58)

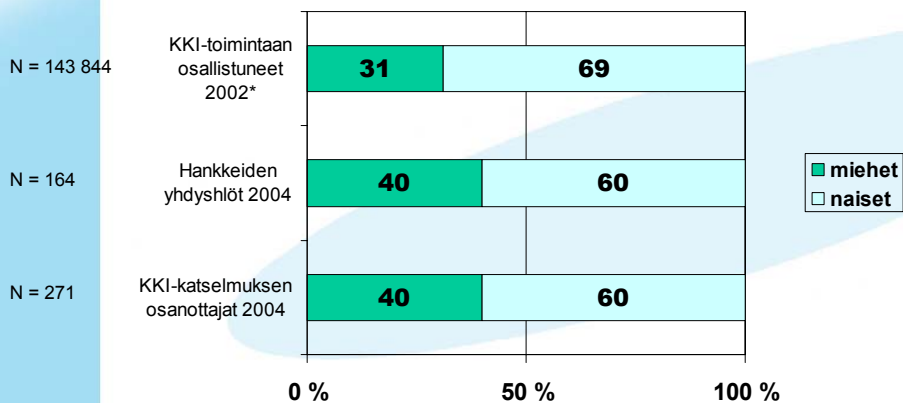
Lähteet

- Matti Hintikka, Suomen Urheilukirjasto ja Tietopalvelu
- http://www.minedu.fi/opm/liikunta/tunnustuspalkinnot_ja_ansio_merkit.html
- Suomen Liikunta ja Urheilu ry.

Muita tilastoja valtion liikuntabudjetista rahoitettavasta toiminnasta

Liikunnan terveysohjelma

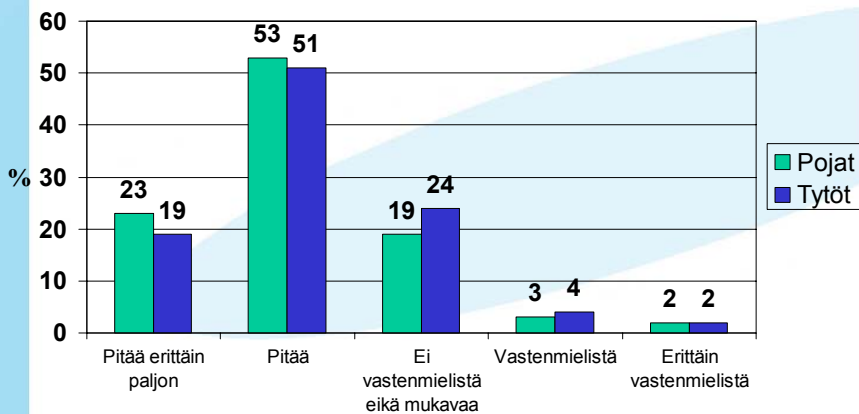
* Aikuisväestön terveysliikuntatutkimus. Tilastokeskus.

Koululiikunta

- kaikilla kouluasteilla koululiikunnan kokee positiivisena tytöistä **70 %** ja pojista **76 %**
- koululiikuntaan myönteisesti suhtautuvia on eniten ***ala-asteella ja lukiossa***
- koululiikuntaa vastenmielisenä pitäviä on eniten 7. luokalla:
 - **tyttöillä** koululiikunnasta pitävien osuudessa tapahtuu olennainen vähennys 7. luokalle tultaessa (n. 80 -> 60 %)
 - **pojilla** koululiikunnasta pitävien osuus säilyy samana kaikilla luokilla (n. 73-77 %)
- koululiikunta on useimmiten suosittu aine myös niiden keskuudessa, jotka eivät koulusta pidä
- suurin oppilasryhmä (erityisesti pojat) pitää koululiikunnasta, mutta suhtautuu kouluun välinpitämättömästi
- kymmenesosan mielestä koulu on vastenmielistä mutta koululiikunta mukavaa
- yläasteella ja lukiossa viidennes pojista pitää liikuntaa mukavimpana kouluaineena, tytöistä vain 6 %
- kolmen mukavimman aineen joukkoon liikunnan nostaa 59 % pojista, 36 % tytöistä
- tyttöjen motivoituminen riippuu paljon lajista; pojat osallistuvat liikuntaan, koska tunnit ovat ”kivoja”
- liikuntatunneilla tapahtuva kiusaaminen on pojilla hieman yleisempää kuin tyttöillä
- tytöillä kiusaaminen on syrjimistä joukkuejaoissa tai pelitilanteissa, pojilla haukkumista tai nimittelyä

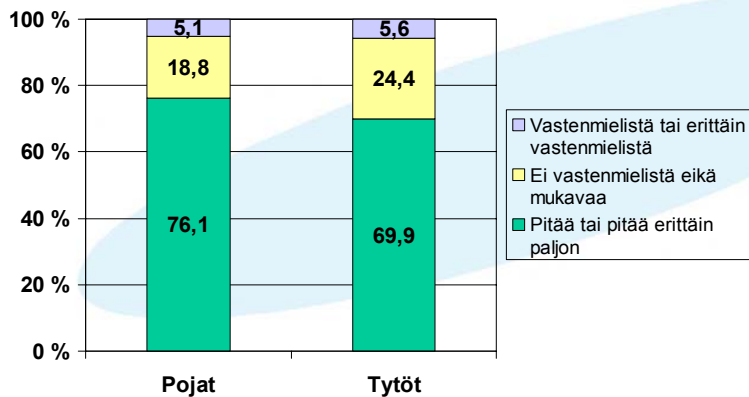
Koululiikuntakokemukset

(5.-9. luokka, lukio ja kauppaoppilaitos, N = 2 292)

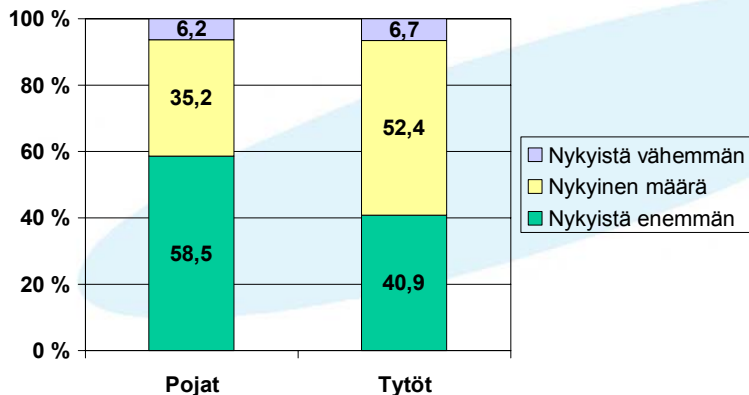
Koululiikuntakokemukset

(KOULI 1998, 5.-9.-luokkalaiset, N = 2 074)

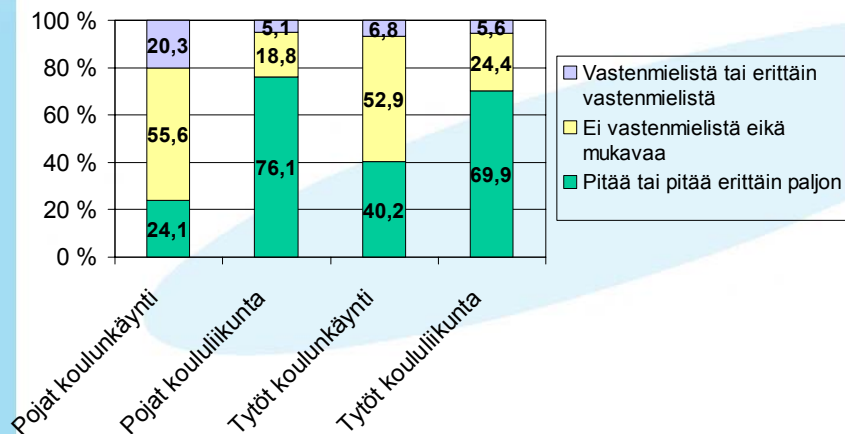
Toivottu määrä liikuntatunteja

(KOULI 1998, 5.-9.-luokkalaiset, N = 2 076)

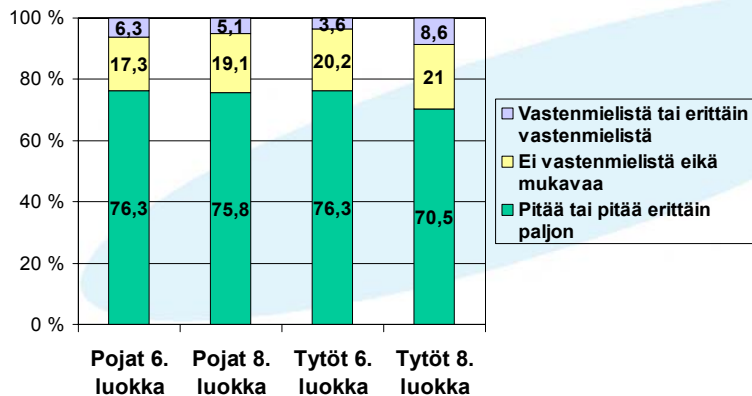
Suhtautuminen kouluun vrt. suhtautuminen koululiikuntaan

(KOULI 1998, 5.-9.-luokkalaiset, N = 2 076)

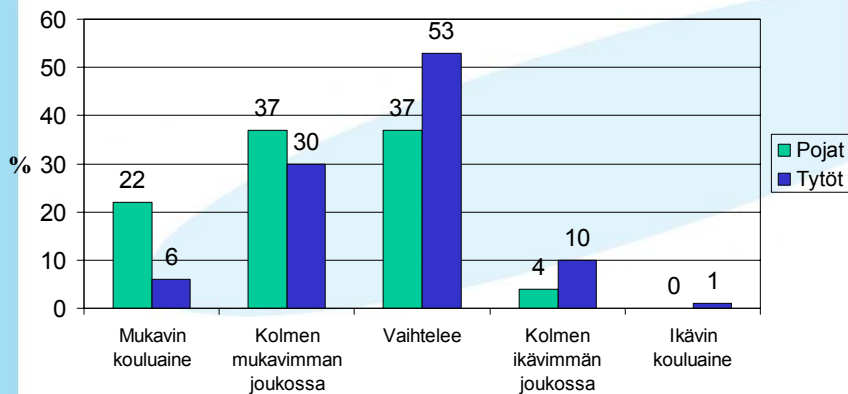
Suhtautuminen koululiikuntaan: Luokka-asteen vaikutus

(6.- ja 8.-luokkalaiset, N = 1 109)

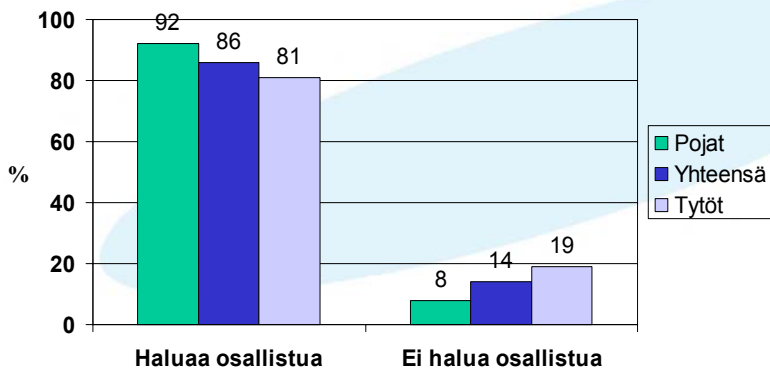
Yläasteen ja lukion koululiikuntakokemukset

(N = 196)

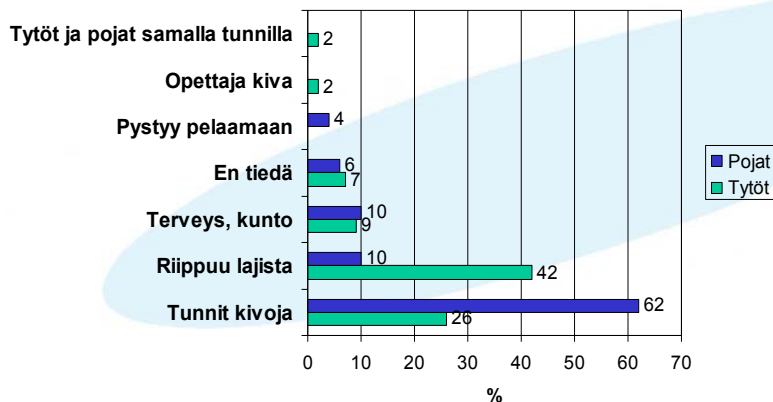
Halukkuus osallistua vapaaehtoiseen koululiikuntaan

(yläaste ja lukio, N = 196)

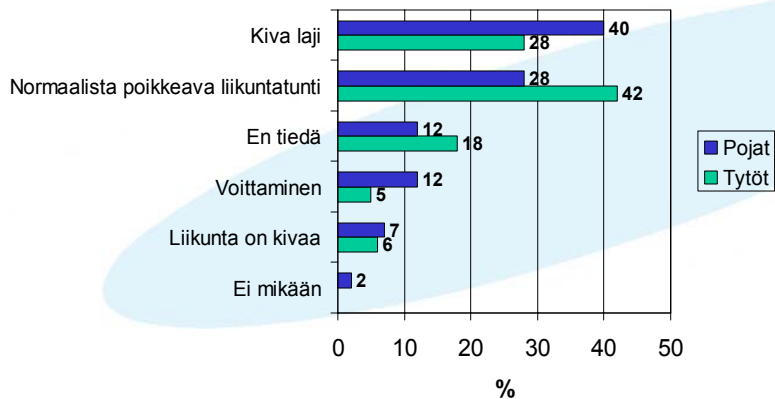
Liikuntatunnille osallistumisen syyt

(6. luokka, N = 93)

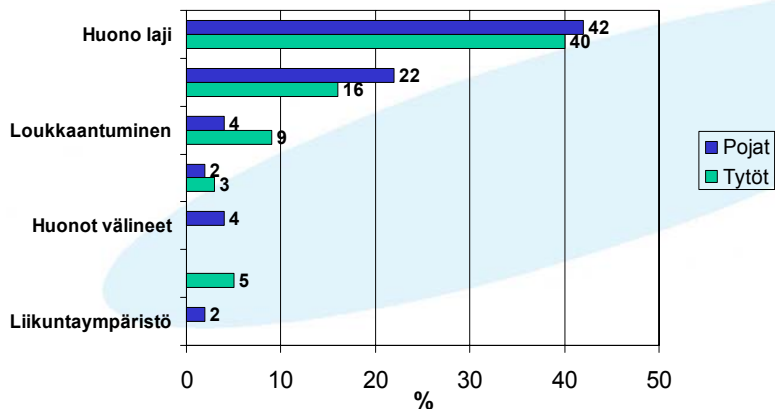
Myönteiset kokemukset liikuntatunneilla

(6. luokka, N = 93)

Kielteiset kokemukset liikuntatunneilla

(6.luokka, N = 93)

Liikuntatunneilla on tärkeää

(ala-aste, N = 19, haastattelututkimus)

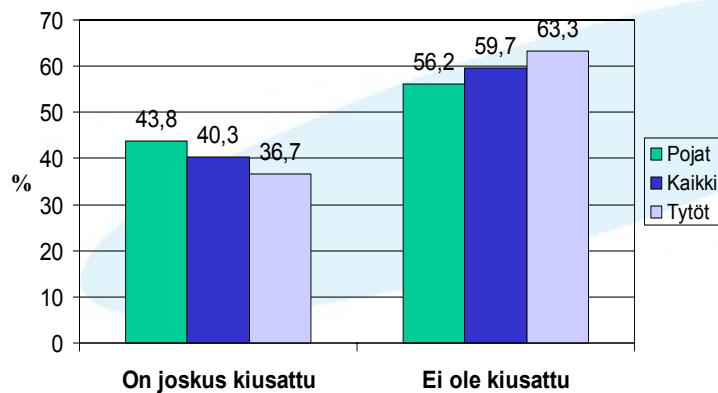
- Pojille:
 - kilpailullisuus, pisteiden laskeminen
 - oma menestyminen ja joukkueen menestys peleissä
 - toiminta joukkueissa, sosiaalisuus
- Tytöille:
 - mahdollisuus vaikuttaa tuntien sisältöön (toteutuu usein huonosti)
 - tehtäväsuuntautuneisuus
 - toiminta itsenäisesti tai pienryhmissä

Kokemuksia sekaryhmistä liikuntatunnilla

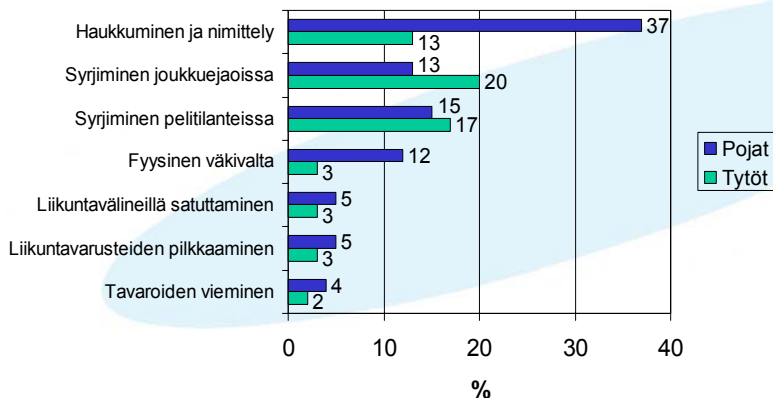
(ala-aste, N = 19, haastattelututkimus)

- Tytöt:
 - Pojilta saa mallisuorituksia ja ohjausta
 - Oma kehittyminen nopeampaa
 - Pojat häiritsevät opetusta, työrauha huono
- Pojat:
 - Tytöt jäävät jalkoihin
 - Liikunnalliset pojat kokevat turhautumista, koska tytöt ovat taidollisesti heikompia

Liikuntatunnilla joskus kiusaamista kokeneet (6. luokka, N = 186)

Liikuntatunneilla esiintyvät kiusaamistavat (6. luokka, N = 186)

Lähteet

- Aunola, M. & Peltonen, R. (2002). Riemua, rimakauhua vai raakaa peliä? Koululiikuntakokemukset ja liikuntatunneilla tapahtuva kiusaaminen 6.-luokkalaisten silmin. Kasvatustieteen pro gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- Hiltunen, T. (1998). Yläasteen ja lukion oppilaiden kokemuksia ja käsityksiä koululiikunnasta. Liikuntapedagogiikan pro gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- Kaukovalta, M. & Sipilä, A-M. (2003). Kokemuksien kiinniotto – Kokkolan kaupungin kuudesluokkalaisten kokemuksia koululiikunnasta. Kasvatustieteen pro gradu - tutkielma. Chydenius-Instituutti. Jyväskylän yliopisto.
- Nupponen, H. (2004). KOULI-koululiikuntatutkimus 1998. Henkilökohtainen tiedonanto 25.3.2004 sekä Liikunta & Tiede 3/1999, s. 17-21.

Lähteet

- Nupponen, H. & Telama, R. (1998). Liikunta ja liikunnallisuus osana 11-16-vuotiaiden eurooppalaisten nuorten elämäntapaa. Liikuntakasvatuksen laitos, Jyväskylän yliopisto.
- Viljanen, K. (2000). Koetun fyysisen pätevyyden ja koululiikuntakokemuksien yhteydet. Liikuntapedagogiikan pro gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- Wirkkala, S. (2002). Innostava liikuntatunti oppilaan näkökulmasta. Liikuntapedagogiikan pro gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Urheilumedia

- suomalaiset lehdet, televisio ja radio keskittyvät pääosin miesten kilpa- ja huippu-urheiluun
- naisurheilu on harvoin ykkösuutisena
- helpoiten tiedotusvälineet huomioivat naisia yksilölajeissa
- media käyttää usein naisurheilua vähätteleviä merkityksiä
- naisten urheilun mediatilan lisääminen ei riitä, vaan huomio on kiinnitettävä sisältöön eli siihen, miten urheilijat ovat näkyvillä ja miten heistä kirjoitetaan
- urheilutoimittajista valtaosa on miehiä

Naisurheilun näkyvyys mediassa

- Suomalaiset lehdet, televisio ja radio keskittyvät pääosin miesten kilpa- ja huippu-urheiluun
- Naisten urheilulle annetaan vain vähän tilaa, eli uutiskynnys on korkea
- Sama ilmiö muuallakin: eri maiden mediatutkimusten mukaan n. 80-90 % urheilu-uutisoinnista keskittyy miesten urheilemiseen
- Naisurheilijat näkyville helpoiten suurkilpailujen aikana

Riitta Pirinen 1998

Naisurheilun näkyvyys mediassa (jatkuu)

- Helpoiten tiedotusvälineet huomioivat naisia yksilölajeissa
 - Ns. perinteisiä lajeja, kuten tennistä, voimistelua tai taitoluistelua harrastavat naiset saavat tutkimusten mukaan eniten huomiota tiedotusvälineissä
 - Suomessa huomiota saavat myös ns. suomalaislajien edustajat, kuten naishiittäjät, naiskeihäänheittäjät, naissuunnistajat
- Naisten joukkueurheilu näkyy tiedotusvälineissä harvoin

Riitta Pirinen 1998

Naisurheilun vähättelyä mediassa

Tutkimukset osoittavat, että kuvat, tekstit, tv- ja radio-ohjelmien puhe sisältävät naisurheilua vähätteleviä merkityksiä:

- naisurheilijoiden puuhastelu vrt. miesten urheilu
- naisurheilijoiden suoritusten vähättely
- naisurheilijoiden työttömyys
- suoritusten kuvaukset saavat naiset näyttämään koomisilta, epäasiallisilta tai ei-vakavasti otettavilta
- huomio kiinnitetään ulkonäköön ja yksityiselämään

Naisurheilun vähättelyä mediassa

"naiset ähelsivät painojen kimpussa"

"kolisuttelivat rautaa"

"nyrkkeily kuin tyhjässä tanssimista"

"neitijääkiekko"

"liian hermoheikkoja mäkihyppyyn"

"ei seiväshypyssä teknisesti niin hyviä kuin miehet"

keihäänheiton vertaaminen tikanheittoon

Sukupuolineutraali viestintä

- Monet liikunnan ja urheilun aikakauslehdet ovat periaatteessa sukupuolineutraaleita, mutta tosiasiassa suunnattu miehille
- Otsikot kertovat:
 - ”Kovakuntoisen kaverin tunnistaa jo askeleesta”
 - ”Suuri sykemittaritestit: syke miehen mukaan”
 - Nainen poikkeustapauksena: ”Nainen ja kestävyysjuoksu”

Perusteluja vähäiselle näkymiselle

- ”Naisten urheilemisen taso on heikompi kuin miesten”
 - Väite nojaa perinteiseen tapaan verrata miesten tuloksia naisten tuloksiin. Miesten saavutukset ovat **normi**, johon verrataan.
 - Naisten ja miesten urheilemisessä saattavat korostua eri asiat (voima, vauhti, tekniikka, kuviot jne.) Miksi aina verrata?
- ”Yleisö ei ole kiinnostunut naisten urheilemisestä”
 - Itseään ruokkiva kierre: ei näy – ei tule tunnetuksi – ei katsojia
 - Media lisää usein laajan yleisön kiinnostusta
 - Naisten jääkiekon MM-kisojen 2004 Suomen pronssin jälkeen useat miehet ottivat yhteyttä tasa-arvovaltuutettuun kyllästyneinä urheilun yksipuoliseen – vain miesten urheilun – mediatarjontaan

Huomio sisältöön

- Naisten urheilun mediatilan lisääminen ei riitä:
Huomio on kiinnitettävä **sisältöön** eli siihen, **miten** naisurheilijat ovat näkyvillä ja miten heistä kirjoitetaan ja miten heitä kuvataan

Riitta Pirinen 1998

Tasa-arvoaltuutetun kannanotto

26.4.2004

- Tasa-arvoaltuutettu kiinnitti median huomiota siihen, että naisten ja miesten urheilusta on tärkeä tiedottaa tasapuolisesti
- Lisäämällä tiedottamista naisten urheilusta tiedotusvälineillä olisi hyvä mahdollisuus kasvattaa itselleen uutta katsoja- ja lukijakuntaa
- Samalla kannustetaan naisten ja tyttöjen urheilua
- Naisten urheilusta kertominen ja sen arvostaminen mediassa samassa määrin kuin miesten urheilun lisäisi tärkeältä osaltaan liikunnan ja urheilun tasa-arvoa suomalaisessa yhteiskunnassa

Esimerkkejä naisurheilu-uutisista

Helsingin Sanomat 7.-13.4.1997

- Urheiluartikkelien kohteet
 - miehet 84.1 %
 - naiset 8.3 %
 - molemmat 7.6 %
- Urheilusivujen valokuvat: miehiä 88%

Naiset television urheilu-uutisissa

10

- Urheilu-uutislähetykset viikon ajalta 25.1.-31.1.1999:
 - Yle 1 Urheiluruutu
 - MTV3 Tulosruutu
 - Nelonen Urheilu-uutiset
- Yhteensä 254 uutista
- Naisia koskevien uutisten osuus uutisten kokonaismäärästä oli 16 % ja ajallisesta kestosta 13 %
- Urheilu-uutisten kuvista naisten osuus oli 18 %. Naisten osuus kuvituksen kokonaiskestosta oli 14 %.

(Collin & Vuori 1999)

Naiset television urheilu-uutisissa

(jatkuu)

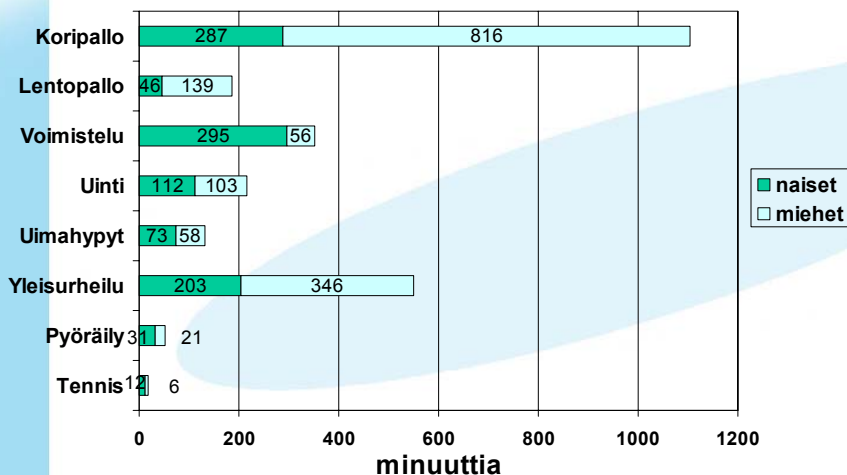
- Nainen uutisankkurina 45 kertaa ja mies 206 kertaa
- Toimitetuissa jutuissa (83) nainen toimittajana 6 ja mies 77 kertaa
- Naisurheilua koskeva uutinen oli ensimmäisenä kaksi kertaa ja yhden kerran nainen oli ykkösuutisena urheiluvaikuttajana
- Lajikirjo: naiset esillä 7 lajissa ja miehet 24 lajissa
- Naisten lajit perinteisiä naisten lajeja: tennis, hiihto, taitoluistelu
- Miesten jääkiekkoa eniten (36 juttua); enemmän kuin kaikki naisten lajit yhteensä!

Naisten roolit kaikissa uutisissa

Rooli	Yhteensä	%
Urheilija	57	74
Viihdyttävä	12	16
Vaikuttaja	5	6
Vaimo	3	4
Yhteensä	77	100

Olympialaisten televisiointi

Vuoden 1992 kesäolympialaiset NBC

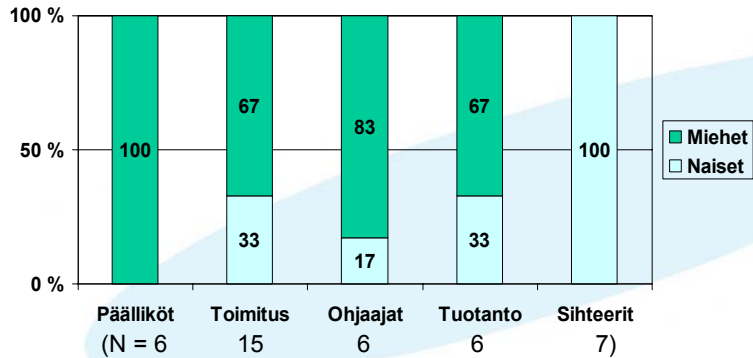

Urheilutoimittajat

- 1980-luvulla urheilutoimittajista naisia oli noin 3 %
- Urheilutoimittajain Liitto ry 2004:
 - jäsenistöstä naisia on noin 6 %
 - liiton hallituksessa 2004-2005 jäsenenä on 8 miestä ja 1 nainen (89/11 %)
- Television urheiluselostajista naisia on 6 %

(Järvinen 1989, 133; Urheilutoimittajain Liitto ry. 2004; YLE 1998)

YLE:n TV-urheilutoimitus

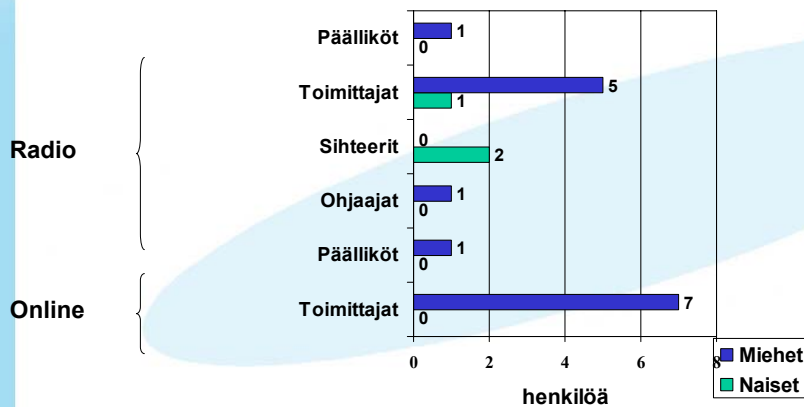

Päälliköt: päälliköt, uutispäälliköt, vastaavat tuottajat

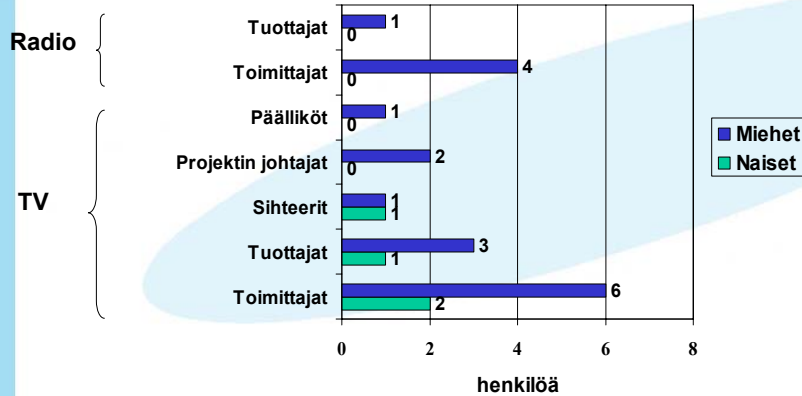
Ohjaajat: ohjaajat, apulaisohjaajat.

Sihteerit: sihteirit, assistentit, kuvaussihteerit

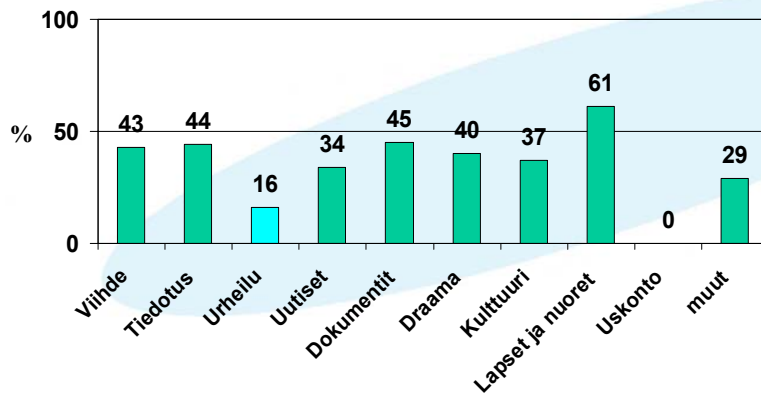
YLE:n urheilutoimitukset: Radio ja Online (Internet, teksti-tv)

FST: Urheilutoimitus

Naisten osallistuminen TV-ohjelmien tekemiseen keskimäärin

Tasa-arvoinen journalismi

- Panostaa laatuun: tasa-arvonäkökohdat huomioonottava juttu on journalistisesti laadukas
- Aktiivisesti murtaa perinteisiä roolimalleja
- Tiedostaa, kyseenalaistaa ja uskalttaa

(www.journalistiliitto.fi/edunvalvonta/tasa.html)

Lähteet

- Collin, H. & Vuori, S. 1999. Naiset television urheilu-uutisissa. Liikuntasosiologian pro gradu –työ. Jyväskylän yliopisto.
- Higgs, C. T. & Weiller, K. H. (1994). Gender Bias and the 1992 Summer Olympic Games: An Analysis of Television Coverage. Journal of Sport and Social Issues 18(3), 234-246.
- Järvinen, H. (1989) Liikunnan ja urheilun joukkotiedotus. Teoksessa Liikunnan yhteiskunnallinen perustelu. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 90. Jyväskylä, 121-135.
- Pirinen, R. (1998a). Liikkuva nainen ja jähmeä mies. Sukupuolen rakentuminen painonnostosta ja Naisten kypistä kertovissa artikkeleissa. Naistutkimus – Kvinnoforskning 2(11), 16-31.
- Pirinen, R. (1998b). Sukupuoli ja mediaurheilu. Teoksessa A. Halmesvirta & H. Roiko-Jokela (toim.) Urheilu, historia ja julkisuus. Suomen urheiluhistoriallisen seuran vuosikirja. Atena Kustannus. Jyväskylä, 25-35.
- Urheilutoimittajain liitto ry. (2004) <http://user.sgi.fi/~maaraes/ul/> Arvio jäsenistöstä saatu liiton asiamies Jorma Raatikaiselta.
- YLE (2004). <http://www.yle.fi/sporten/redaktionen.php>, <http://www.yle.fi/urheilu/>
- YLE (1998). Screening Gender – Who speaks in Television? http://www.yle.fi/gender/Screening_Gender_fin.pdf